

////////////////////////////////////

TOELICHTING BIJ DE AANGIFTE VOOR LAND- EN TUINBOUWERS

Productiejaar 2025

////////////////////////////////////

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
I. NIEUWIGHEDEN	5
DIERGEGEVENS PER STAL	5
UITSCHIEDINGSCIJFERS RUNDEREN	5
TUSSENTIJDSE REDUCTIEVERPLICHTING VAN 5% VOOR RUNDVEEHOUDERS	5
GROEIMEDIUM	6
NIEUWE POSTADRESSEN	6
II. AANDACHTSPUNTEN	7
OPSLAG VAN DIERLIJKE MEST EN ANDERE MESTSTOFFEN	7
KUNSTMEST	7
III. ALGEMENE INFORMATIE BIJ DE MESTBANKAANGIFTE	8
WIE MOET EEN AANGIFTE INDIENEN?	8
WAAROM MOET U EEN AANGIFTE INDIENEN?	9
HOE KUNT U EEN AANGIFTE INDIENEN?	9
WANNEER MOET U DE AANGIFTE TEN LAATSTE INDIENEN?	10
IV. INVULLEN VAN DE AANGIFTE	11
IDENTIFICATIE	11
DIEREN	11
Algemeen	11
Rundvee	18
Varkens	24
Pluimvee	28
Paarden en pony's	30
Andere diersoorten	32
Bepaling van het aandeel beweiding bij graasdieren	34
Andere voeders of voedertechnieken	36
Ammoniak-emissiereducerende maatregelen	36
MESTSTOFFEN	38
Algemeen	38
Opslag van dierlijke mest	39
Opslag andere meststoffen	46
Opslag van kunstmest	47
Gebruik van kunstmest	48
Gebruik van organische en organo-minerale meststoffen	51
Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen	52
Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden binnen het Vlaamse Gewest	56
WASSERS	59
Algemeen	59
Combiwasser S1/S2	60
Combiwasser S2/S1	61
Zure water	61
Biologische water zonder nabehandeling	62

<i>Biologische wasser met nabehandeling</i>	63
MESTBEWERKING	64
<i>Pocketvergisting</i>	64
<i>Scheiden van bedrijfseigen mest</i>	64
<i>Andere be- verwerkingstechniek</i>	65
GROEIMEDIUM	65
<i>Algemeen</i>	65
<i>Productie van voedingswater</i>	66
<i>Berekening van de geproduceerde en opgeslagen spuistroom</i>	70
<i>Opslagcapaciteit voor spuistroom</i>	73
<i>Gebruik van kunstmest in 2025</i>	75
<i>Aanvraag van de verlenging van een attest</i>	75
AANVULLENDE OPMERKINGEN	76
BIJLAGEN OPLADEN	76
CONTROLLEREN EN DOORSTUREN	77
AANPASSEN AANGIFTE	77
BIJLAGEN	78
FORFAITAIRE UITSCHIEDINGSCIJFERS PER DIERCATEGORIE	78
RICHTWAARDEN VOOR DE SAMENSTELLING EN DICHTHEID VAN MESTSTOFFEN	81
STIKSTOFVERLIEZEN	83
VERKLARENDE WOORDENLIJST	88
<i>Diercategorieën</i>	88
<i>Stallen</i>	90

INLEIDING

De digitale aangifte kan ingevuld worden op het Mestbankloket (www.mestbankloket.be).

Om u te begeleiden bij het invullen van de aangifte, heeft de Mestbank deze brochure voorzien. Hier vindt u meer uitleg over hoe u de verschillende aangiftegegevens bepaalt en berekent. U vindt dit document ook terug op www.vlm.be > [Formulieren](#) > [Mestbank](#) > [Formulieren Mestbank](#) > [Aangiftes](#).

In deze toelichting wordt regelmatig verwezen naar andere formulieren of brochures. Die kunt u terugvinden op onze website, www.vlm.be.

Uiterste indieningsdatum

De aangifte kan tot en met 31 maart 2026 ingediend worden.

Contact

Hebt u vragen? Aarzel niet om contact op te nemen met een medewerker van de Mestbank. U kunt ook steeds persoonlijk langskomen met uw vragen of om uw aangifte in te dienen. Wij vragen u wel steeds om op voorhand telefonisch een afspraak te maken.

I. NIEUWIGHEDEN

Diergegevens per stal

Om stalemissies beter in kaart te brengen, worden vanaf productiejaar 2025 **diergegevens per stal** opgevraagd. Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte (vragen 2.1 t.e.m. 2.5, 2.6 en 3.6). Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

In het **tabblad per stal** of **extra tabblad** voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen geeft men volgende diergegevens aan: de gemiddelde veebezetting, het aantal effectieve standplaatsen, het stal- en opslagtype en het aandeel beweiding, zowel binnen als buiten Vlaanderen.

In het **overzichtstabblad** met totalen op exploitatieniveau krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Varkenshouders en pluimveehouders geven hier het nutriëntenbalansstelsel aan.

Meer informatie over de aangifte van dieren vindt u vanaf pagina 11.

Raadpleeg ook de veelgestelde vragen (FAQ) op onze website. U vindt deze terug op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Aangifte: Mestbankaangifte > [Vragen webinar Mestbankaangifte](#).

Uitscheidingscijfers runderen

Rundveehouders moeten rekening houden met aangepaste uitscheidingscijfers voor hoogproductieve **melkkoeien** (>10.000 kg melk per jaar).

Voor **zoogkoeien** worden de uitscheidingscijfers over een tijdspanne van 3 jaar stapsgewijs verhoogd. Voor 2025 zijn volgende forfaitaire uitscheidingscijfers van toepassing: 27 kg P2O5/dier/jaar en 69 kg N/dier/jaar.

Meer uitleg over de forfaitaire uitscheidingscijfers vindt u op p. 14.

Tussentijdse reductieverplichting van 5% voor rundveehouders

Rundveehouders moeten uiterlijk op 31 december 2025 een ingreep realiseren die minstens [5% stikstofreductie](#) oplevert. Deze ingreep moet aangegeven worden in de Mestbankaangifte bij vraag 2.8 'Zijn er ammoniak-emissiereducerende maatregelen opgenomen in de vergunning?'

De reductie kan gerealiseerd worden op onderstaande manieren, of door een combinatie van beide:

- Vermindering van aantal vergunde dierplaatsen, al dan niet door een tijdelijke buitengebruikstelling
- Eén of meerdere ammoniakemissiereducerende maatregel(en).

Meer uitleg over de aangifte van de ammoniak-emissiereducerende maatregelen vindt u op p. 36.

Raadpleeg ook de veelgestelde vragen (FAQ) op onze website. U vindt deze terug op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Aangifte: Mestbankaangifte > [Vragen webinar Mestbankaangifte](#).

Groeimedium

Bij de aangifte van de opslagcapaciteit voor spuistroom wordt een onderscheid gemaakt tussen twee types teelt op groeimedium: overkapte teelt en teelt in open lucht:

- **Overkapte teelt op groeimedium:** hierbij wordt de opslagcapaciteit voor niet ontsmet en ontsmet drainwater (vuile en propere drain) afzonderlijk opgevraagd.
- **Teelt op groeimedium in open lucht:** ook hier wordt de opslagcapaciteit voor niet ontsmet en ontsmet drainwater (vuile en propere drain) apart opgevraagd. Daarnaast moet u aangeven of u een **first flushsysteem** gebruikt.

Meer informatie over de aangifte van de opslagcapaciteit voor spuistroom vindt u op p. 73.

Nieuwe postadressen

Omdat wij onze inkomende post digitaliseren in Brussel, mag er geen post meer verstuurd worden naar de bezoekadressen in de regio's. Hieronder vindt u de nieuwe postadressen:

- **VLM Regio West (West- en Oost-Vlaanderen):** Koning Albert II-laan 15 **bus 153**, 1210 BRUSSEL
- **VLM Regio Oost (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg):** Koning Albert II-laan 15 **bus 154**, 1210 BRUSSEL

II. AANDACHTSPUNTEN

Opslag van dierlijke mest en andere meststoffen

Voor de aangifte van de opslag van mestsoorten waarvoor geen forfaitaire richtwaarde bestaat, moet u over een **geldig analyseresultaat** beschikken. Dat geldt ook voor de aangifte van de opslag van spuiwater van een biologische wasser. Voor de aangifte van de opslag op 1 januari 2026 betekent dat het volgende:

- U werkt met een opslagstaal: u kunt alleen het analyseresultaat van een staal dat is genomen tussen 1 oktober 2025 en 15 februari 2026 gebruiken.
- U werkt met vrachtstalen: u kunt kiezen tussen:
 - o het gemiddelde analyseresultaat van minstens 2 vrachtstalen die zijn genomen in 2025;
 - o het gemiddelde analyseresultaat van 2 vrachtstalen die zijn genomen tussen 1 januari 2026 en 15 februari 2026.

De samenstelling van de opslag op 1 januari wordt bepaald volgens een cascadesysteem. Meer informatie over de opslag van dierlijke mest vindt u op p. 39. Meer informatie over de opslag van andere meststoffen vindt u op p.46.

Kunstmest

Bedrijven die in 2025 beschikten over een vrijstelling voor het gebruiksregister (door percelen in gebiedstype 0 of een vrijstelling van gebiedsgerichte maatregelen) en bijgevolg het gebruiksregister niet meer volledig hebben bijgehouden, moeten het kunstmestgebruik zelf nog invullen/aanvullen in de digitale aangifte.

Meer informatie over de aangifte van het kunstmestgebruik vindt u op p. 48.

III. Algemene informatie bij de Mestbankaangifte

Wie moet een aangifte indienen?

Elke aangifteplichtige land- of tuinbouwer moet een aangifte indienen. Of u aangifteplichtig bent is wettelijk vastgelegd in het Mestdecreet¹.

U bent aangifteplichtig als u een bedrijf uitbaat dat:

1. ofwel, in de loop van het jaar een **opslag** van dierlijke mest heeft van meer dan 300 kg P₂O₅.
2. ofwel, een **oppervlakte permanent overkapte landbouwgrond** exploiteert van 50 are (a) en meer.
3. ofwel, een **productie aan dierlijke mest** heeft groter dan of gelijk aan 300 kg P₂O₅ per jaar. De productie aan dierlijke mest van het bedrijf wordt berekend als de som van de productie aan dierlijke mest van elke exploitatie van het bedrijf.

U berekent de dierlijke mestproductie, uitgedrukt in kg P₂O₅, door:

- a) de gemiddelde veebezetting per diercategorie te berekenen op basis van uw dieregister;
- b) per diercategorie die gemiddelde veebezetting te vermenigvuldigen met het uitscheidingscijfer van fosfaat van die diersoort;
- c) daarna de fosfaatuitscheiding van alle diercategorieën samen te tellen.

De dieren waarvoor u aangifteplichtig bent, staan in Tabel 7 (p. 78).

4. ofwel, een **oppervlakte landbouwgrond** heeft die groter dan of gelijk is aan 2 hectare (ha). Dat geldt zowel voor landbouwgrond in eigendom als voor gehuurd, gepacht of kosteloos gebruik van de grond.
5. ofwel, een **effectieve oppervlakte groeimedium** voor het telen van gewassen heeft van 50 are (a) en meer.

De aangifteplicht geldt op landbouwniveau. Als één of meerdere van de bovenstaande situaties op u van toepassing zijn, bent u een aangifteplichtige landbouwer en moet u de aangifte invullen, zelfs al bent u geen landbouwer in hoofdberoep of bijberoep. Als aangifteplichtige landbouwer moet u aangifte doen voor al uw exploitaties, ook voor die exploitaties waarop geen van bovenstaande situaties van toepassing zijn.

Als u door de Mestbank opgeroepen bent om een aangifte in te dienen, maar denkt dat u niet aangifteplichtig bent, dan kunt u dit noteren bij de opmerkingen (laatste vraag van de digitale aangifte). U kunt daar ook het vrijstellingsformulier downloaden.

Om verwarring te voorkomen bij het lezen van deze toelichting worden hieronder enkele belangrijke begrippen uitgelegd.

Exploitatie: de uitbating van een geheel van activiteiten en bijbehorende infrastructuur door een welbepaalde exploitant en op een welbepaalde locatie, met inbegrip van de landbouwgronden die de exploitant erbij in gebruik heeft.

Exploitant: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een groepering van natuurlijke personen of rechtspersonen, die een exploitatie exploiteert of voor wiens rekening een exploitatie wordt geëxploiteerd.

Landbouwer: een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een groepering van natuurlijke personen of rechtspersonen, waarvan het bedrijf een landbouwactiviteit uitoefent. De landbouwer kan bestaan uit een of meerdere exploitanten en beheert zijn bedrijf op autonome wijze.

¹ Decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Een gecoördineerde versie van dit decreet vindt u op www.vlm.be (klik door op Regelgeving > Mestbank > [Decreten](#)).

Bedrijf: het geheel van exploitaties dat door de landbouwer wordt beheerd en zich bevindt op het grondgebied van eenzelfde land.

Waarom moet u een aangifte indienen?

Een goede waterkwaliteit van zowel beken, rivieren en meren als van het water dat zich onder de grond bevindt, is essentieel voor alle levende organismen. Daarom wordt er binnen Europa veel aandacht besteed aan het tegengaan van waterverontreiniging door menselijke activiteiten. De aantasting van de waterkwaliteit door nitraten en fosfaten afkomstig van de landbouw, wordt aangepakt via de Nitraatrichtlijn die sinds 1991 alle Europese lidstaten verplicht om maatregelen te nemen zodat vastgelegde waterkwaliteitsnormen gehaald worden.

Om de hoeveelheid nitraat en fosfaat te beperken en te beheersen, is een goede kennis van de mestproductie, het mestgebruik en de bemestingsruimte cruciaal. De Vlaamse landbouwers zijn dan ook verplicht om de hoeveelheid mest die ze produceren en gebruiken aan te geven via de Mestbankaangifte. De beschikbare bemestingsruimte wordt berekend door de Mestbank op basis van de percelen landbouwgrond die de landbouwer in gebruik heeft en aangeeft via de Verzamelaanvraag van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Aan de hand van deze gegevens stelt de Mestbank een risicoanalyse op om de nutriëntenstromen op een bedrijf en tussen bedrijven gericht te controleren. Dossiermatig gaat de Mestbank na of mestgebruik en -productie in evenwicht zijn met de bemestingsruimte. De beschikbare gegevens dienen als vertrekpunt, maar zullen in de meeste gevallen aangevuld worden met vaststellingen op terrein. Hierbij is een gesprek met de landbouwer een belangrijke bron van informatie.

Met de gegevens van alle landbouwers samen wordt ook de mestbalans berekend voor het hele Vlaamse Gewest. Dit is een belangrijk instrument om in te schatten of en waar een bijsturing van het beleid eventueel nodig is.

Hoe kunt u een aangifte indienen?

De digitale aangifte kan ingevuld worden op het Mestbankloket via www.mestbankloket.be. Via de rubriek Aanmelden bij het Mestbankloket komt u op de inlogpagina van het Mestbankloket.

U kunt **aanmelden** met uw elektronische identiteitskaart, itsme, beveiligingscode via mobiele app of SMS. Op de inlogpagina vindt u een link naar de handleiding die helpt bij het installeren van de eID-kaartlezer, het aanmelden, etc. Als u geen Belg bent of in het buitenland verblijft, dan kunt u tot 1 april 2026 nog aanmelden met een login en wachtwoord. Na deze datum is aanmelden enkel nog mogelijk via een beveiligingscode via mobiele app of SMS, of via uw eigen nationale identificatiemiddel van een ander EU-land via eIDAS (Electric Identification And Trust Services).

Als u iemand anders de aangifte wilt laten indienen via het Mestbankloket, dan kan hiervoor een **volmacht** aangevraagd worden. Dit kan via de rubriek Volmachten op het Mestbankloket.

Na het aanmelden verschijnt bovenaan het scherm hoeveel aangiften u nog moet indienen. Dat cijfer omvat zowel de nog in te dienen aangiften van de eigen exploitaties, als de nog in te dienen aangiften van de exploitaties waarvoor u op het ogenblik van inloggen volmacht hebt.

Via de rubriek '**Aangifte**' kunt u kiezen voor '**Invullen aangifte**'. Vervolgens wordt u met ja/nee-vragen door uw aangifte geleid. Zo is het eenvoudig te weten wat u moet aangeven en wat niet. Bovendien wordt u automatisch op een aantal inconsistenties gewezen, als die zich voordoen.

Via '**Aanpassen aangifte**' kunt u uw ingediende digitale aangifte zelf nog wijzigen tot en met 31 maart 2026. Klik hiervoor op de knop 'Aangifte aanpassen'. Vergeet niet dat u de aangepaste aangifte opnieuw moet doorsturen tegen uiterlijk **31 maart 2026**. Als u dit niet doet, worden de wijzigingen niet meegenomen en telt alleen de laatst doorgestuurde aangifte. Na 31 maart 2026 is het niet meer mogelijk om de aangifte te wijzigen.

Via '**Bijlagen**' kunt u bestanden als bijlage opladen bij uw aangifte. U krijgt in deze rubriek een overzicht van alle bijlagen die nodig zijn om de aangifte te vervolledigen. Als u de bijlagen niet wilt opladen, dan kunt u hier aangeven dat u de bijlagen per post opstuurt. Voor een vlotte verwerking van uw documenten, geeft u best een bestandsnaam die de inhoud van de bijlage aangeeft. Als eenzelfde bijlage bij meerdere rubrieken hoort, kunt u aanduiden dat u die bijlage al hebt opgeladen bij een vorige rubriek door het vakje 'Zie hoger' aan te vinken.

ER MAG GEEN POST MEER VERSTUURD WORDEN NAAR DE BEZOEKADRESSEN IN DE REGIO'S. U VINDT DE NIEUWE POSTADRESSEN OP P. 6.

Via '**Controleren en doorsturen**' kunt u de aangifte indienen. Als u uw aangifte definitief hebt doorgestuurd, ontvangt u een bevestigingsmail. Als u meerdere exploitaties hebt, dan moet u aangifte doen voor al uw exploitaties. U ontvangt een bevestigingsmail per exploitatie.

Na het definitief doorsturen, kunt u uw aangifte raadplegen, afdrukken of opslaan via '**Ingediende aangiften**'.

Wanneer moet u de aangifte ten laatste indienen?

Een aangifte kan **tot en met 31 maart 2026** ingediend worden. Als u uw aangifte niet tijdig indient, kan dit aanleiding geven tot een administratieve geldboete.

IV. Invullen van de aangifte

Identificatie

Wilt u uw identificatiegegevens nakijken?

Voor de identificatie van de landbouwer, maakt de Mestbank gebruik van de identificatiegegevens zoals ze gekend zijn bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Elk landbouwbedrijf en de bijhorende exploitaties worden uniek geïdentificeerd door de combinatie van het landbouwnummer, exploitantnummer en exploitatienummer. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij staat in voor het correct identificeren van landbouwers, exploitanten en exploitaties.

Uw identificatiegegevens kunt u raadplegen door hoofdvraag 1 van de digitale aangifte (Wilt u uw identificatiegegevens nakijken?) met 'JA' te beantwoorden. Zijn deze gegevens niet correct? Dan kunt u in het detailscherm een aanvraag doen om verschillende identificatiegegevens aan te passen. De aanvragen tot wijziging die u doet zijn niet meteen van kracht, maar worden doorgegeven aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Het e-mailadres kan niet gewijzigd worden via de Mestbankaangifte. Wie een nieuw e-mailadres heeft, moet dat nieuwe e-mailadres bevestigen via het e-loket van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Het e-mailadres wordt daarna automatisch gewijzigd bij de Mestbank.

Laat u uw bedrijf over of zet u uw exploitatie stop? Neem dan vooraf contact op met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Zolang de overname niet is gemeld bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, blijven alle rechten en plichten in het kader van het Mestdecreet bij de overlater. Bij de laatste hoofdvraag van de digitale aangifte (Heeft u verder nog opmerkingen?) kunt u vermelden dat uw bedrijf of exploitatie is stopgezet of overgenomen of waarom u niet aangifteplichtig bent. U kunt hier ook een vrijstellingsformulier downloaden.

Dieren

Hebt u in 2025 dieren gehouden op uw exploitatie?

Algemeen

De uitscheiding (of productie) van N en P_2O_5 door landbouwdieren is een belangrijk gegeven om de nutriëntenstromen op uw bedrijf in kaart te kunnen brengen. De Mestbank berekent de N- en P_2O_5 -productie op basis van de gemiddelde veebezetting. Bepaalde factoren, zoals het staltype, bepalen mee de netto-uitscheidingscijfers.

Als u in 2025 dieren hebt gehouden op uw exploitatie en aangifteplichtig bent (p. 8), moet u deze dieren aangeven. De verschillende dieren waarvoor er een aangifteplicht bestaat, zijn opgesomd in Tabel 7 (p.78). U beantwoordt hoofdvraag 2 van de digitale aangifte (Hebt u in 2025 dieren gehouden op uw exploitatie?) met 'JA'. Vervolgens beantwoordt u de ja/nee-vragen over de dieren en vult waar nodig bijkomende gegevens in.

Diergegevens per stal

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE DIERGEGEVENS PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Om dit mogelijk te maken, zijn in de aangifte verschillende tabbladen voorzien:

- **Tabblad per stal:** Voor elke stal die in uw Verzamelaanvraag 2025 voorkomt, is een apart tabblad aangemaakt. Op elk tabblad ziet u de naam en het perceelsnummer volgens de Verzamelaanvraag (formaat: *landbouwnummer_2025_perceelsnummer*). Enkel landbouwers met percelen code 11 krijgen één of meerdere staltabbladen in hun aangifte.
- **Tabblad 'Extra':** Dit tabblad dient om dieren te registreren die niet aan een stal uit de Verzamelaanvraag kunnen worden toegewezen. Dit tabblad is beschikbaar voor alle landbouwers.
- **Tabblad 'Totalen veebezetting':** Een overzichtstabblad met de totalen op exploitatieniveau. Dit tabblad is eveneens beschikbaar voor alle landbouwers.

In het **tabblad per stal** of **tabblad 'Extra'** voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen geeft men volgende diergegevens aan: de gemiddelde veebezetting, het aantal effectieve standplaatsen en het stal- en opslagtype.

In het **tabblad 'Totalen veebezetting'** krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Varkenshouders en pluimveehouders geven hier het nutriëntenbalansstelsel aan.

Gemiddelde veebezetting

De gemiddelde veebezetting berekent u op basis van uw ingevuld dierregister 2025 (behalve voor runderen). Op www.vlm.be² vindt u de verschillende soorten dierregisters. In de digitale rekenprogramma's maakt de Mestbank de berekening van de veebezetting voor u en hoeft u alleen de aantallen en data op te geven.

1. Als u een **maandregister** bijgehouden hebt, bepaalt u de gemiddelde veebezetting door per diercategorie de som te nemen van de 12 geregistreerde maandgemiddelden en die vervolgens te delen door 12.
2. Als u een **digitaal dierregister** van het type veranderingsregister bijgehouden hebt, dan wordt de gemiddelde veebezetting automatisch berekend. U noteert wanneer een dier op uw bedrijf toekomt, vertrekt of van diercategorie verandert. Per dier wordt op het einde van het jaar bepaald hoeveel dagen het dier van een bepaalde diercategorie op uw bedrijf is geweest. Op die manier wordt de gemiddelde veebezetting op uw exploitatie tot op de dag correct bepaald.
3. Als u een **digitaal ronderegister** (bv. voor slachtkuikens) ingevuld hebt, dan wordt uw gemiddelde veebezetting automatisch bepaald op basis van uw gemiddelde veebezetting per ronde. In het ronderegister noteert u het aantal slachtkippen dat op 1 januari en op 31 december op uw bedrijf aanwezig was. Daarnaast noteert u bij iedere start van een ronde het aantal dieren dat opgezet wordt, en na iedere ronde hoeveel dieren werden afgevoerd. Op basis van die gegevens wordt de gemiddelde veebezetting bepaald.

Meer informatie over de digitale dierregisters vindt u op www.vlm.be; klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Dierregisters](#).

De gemiddelde veebezetting van de runderen wordt bepaald op basis van de DGZ-gegevens (Dierengezondheidszorg Vlaanderen). Voor de diersoort runderen moet u de gemiddelde veebezetting dan ook niet berekenen en ook geen dierregister bijhouden.

² Klik bij 'Formulieren' door naar Mestbank > [Registers Mestbank](#).

Standplaatsen

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOETEN DE STANDPLAATSEN PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN ZE NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

Het aantal standplaatsen geeft aan hoeveel dieren in uw stal kunnen worden ondergebracht. Dit is de praktische capaciteit van uw stallen.

Procentuele verdeling van de mestproductie

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOET DE PROCENTUELE VERDELING VAN DE MESTPRODUCTIE PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN DEZE GEGEVENS NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

Het principe van werkzame stikstof wordt al lang gebruikt bij het berekenen van bemestingsadviezen voor stikstof. Veel landbouwers zijn dus al langer bekend met het concept van werkzame stikstof en houden er al rekening mee in hun bemestingspraktijk.

Bij het systeem van werkzame stikstof moeten slechts 2 stikstofbemestingsnormen gerespecteerd worden:

- Stikstofnorm voor dierlijke mest
- Stikstofnorm voor werkzame stikstof.

De stikstofnorm voor dierlijke mest is een norm die uitgedrukt wordt in totale stikstof. Hierbij moet dus de totale N-inhoud van de mest meegeteld worden. De stikstofnorm voor werkzame stikstof is de som van de werkzame stikstof afkomstig van dierlijke mest, andere meststoffen en kunstmest.

De volledige tabel met de normen vindt u in de brochure Normen en richtwaarden op de website www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Aanwenden van mest > [Bemestingsnormen](#).

Bij de norm 'werkzame stikstof' moet u rekening houden met de werkingscoëfficiënt van de verschillende meststoffen, of anders gezegd, de verhouding van de werkzame stikstof t.o.v. de totale stikstof. Deze varieert immers naargelang de mestsoort. Mengmest bevat meer werkzame stikstof dan stalmest, waardoor de werkingscoëfficiënt van mengmest (60%) dus ook groter is dan die van stalmest (30%). Voor kunstmest geldt een werkingscoëfficiënt van 100%, omdat alle stikstof in kunstmest aanwezig is onder de vorm van minerale stikstof, en dus een werkzame stikstof is. Tabel 1 toont de werkingscoëfficiënten voor de verschillende soorten meststoffen die vastgelegd werden in het Mestdecreet.

Mestsoort	Werkingscoëfficiënt
Kunstmest, spuistroom en effluenten	100 %
Vloeibare dierlijke mest en andere meststoffen (uitgezonderd spuistroom en effluenten)	60 %
Vaste dierlijke mest, traagwerkende meststoffen met attest (uitgezonderd gecertificeerde gft- en groencompost)	30 %
Stikstof van rechtstreekse uitscheiding bij begrazing	20 %
Gecertificeerde gft- en groencompost en boerderijcompost	15 %

Tabel 1: werkingscoëfficiënten van verschillende mestsoorten

Voor een correcte balansberekening in het systeem van werkzame stikstof moeten de landbouwers in hun bemesting rekening houden met de werkingscoëfficiënt van de gebruikte meststoffen. Om deze berekening correct te kunnen uitvoeren, moet de Mestbank weten hoeveel van de verschillende mestfracties geproduceerd wordt op een exploitatie: een fractie rechtstreekse uitscheiding via beweiding, een fractie vaste mest in de stal en een fractie vloeibare mest in de stal.

Hiervoor wordt opgevraagd hoeveel tijd de graasdieren doorbrengen op de weide en in de stal. Daarnaast wordt opgevraagd welk aandeel van de mest in de stallen geproduceerd wordt als vaste mest en welk aandeel vloeibare mest is.

De fracties vaste en vloeibare mest die geproduceerd worden in een stal, hangen nauw samen met het staltype waarin de dieren gehouden worden. Daarnaast bepaalt het staltype ook hoeveel stikstofverliezen in mindering gebracht kunnen worden van de bruto-productie. De mest van dieren die in de stal terechtkomt, is namelijk onderhevig aan allerlei processen die tot stikstofverliezen leiden. Met die stikstofverliezen wordt rekening gehouden voor de opmaak van de mestbalans op bedrijfsniveau. Stikstofverliezen die tijdens en na het opbrengen van mest optreden, worden niet in mindering gebracht voor de bepaling van de netto-stikstofproductie. De forfaitaire stikstofverliezen per diercategorie en staltype vindt u in de bijlage Stikstofverliezen, achteraan in deze toelichting (p. 83). Voor legrassen die gehouden worden in staltypes P-2.1, P-3.1, P-4.3, P-4.4, P-4.5 en P-4.6 zijn er stikstofverliescijfers per type opslag.

Let op: Voor dieren die nooit worden opgestald, worden geen stikstofverliezen in rekening gebracht en geldt dus het bruto-uitscheidingscijfer voor stikstof. Voor dieren die alleen in de weideperiode nooit in de stallen komen, wordt het stikstofverlies in rekening gebracht van het staltype waarin ze tijdens de winter verblijven.

Waar mogelijk wordt de informatie over de fractie vaste mest en vloeibare mest afgeleid uit het aangegeven staltype. Dit is het geval voor de diersoorten varkens en pluimvee. Echter voor de runderen, konijnen en nertsen moet de verdeling van de mestfracties wel opgevraagd worden. In het kader van administratieve vereenvoudiging is er bij deze dieren voor gekozen om het staltype niet meer op te vragen en af te leiden uit de verdeling van de mestfracties.

Mestuitscheidingscijfers

Om de mestproductie te kunnen berekenen, bepaalt het Mestdecreet dat u de uitscheidingscijfers per dier en per jaar moet aangeven. In principe kunt u voor elke diercategorie de forfaitaire uitscheidingscijfers toepassen. Voor varkens en pluimvee kunt u kiezen om niet de forfaitaire cijfers te gebruiken, maar om te werken met uitscheidingscijfers die afhankelijk zijn van het voederregime (nutriëntenbalansstelsel). Als u op al uw exploitaties samen 200 of meer andere varkens gehouden hebt in 2025, moet u voor alle varkenscategorieën een nutriëntenbalansstelsel toepassen. De forfaitaire uitscheidingscijfers toepassen is in dat geval niet toegelaten.

Forfaitaire uitscheidingscijfers

De forfaitaire uitscheidingscijfers staan in Tabel 7 (p. 78). Met die cijfers kunt u de bruto-productie van N en P_2O_5 op uw bedrijf bepalen (behalve voor varkens in bepaalde gevallen, zie rubriek Nutriëntenbalansstelsel, p. 26).

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 GELDEN ER AANGEPASTE UITSCHIEDINGSCHIJFERS VOOR HOOGPRODUCTIEVE MELKKOEIEN (> 10.000 KG MELK PER JAAR) EN ZOOGKOEIEN (27 KG P₂O₅/DIER/JAAR EN 69 KG N/DIER/JAAR).

Nutriëntenbalansstelsel

REGRESSIERECHTE

Op basis van praktijktesten werd vastgesteld dat er, althans bij de gangbare voederregimes, een lineair verband is tussen de opname van ruw eiwit (RE) en fosfor (P) en de uitscheiding van N en P₂O₅. Op basis van testen zijn regressierechten voor varkens en pluimvee opgesteld. Aan de hand van de verbruikte voeders en de regressierechte voor elke diercategorie worden de correcte uitscheidingscijfers berekend.

Diercategorie	P ₂ O ₅ -uitscheiding (kg/dier,jaar)	N-uitscheiding (kg/dier,jaar)
biggen met een gewicht van 7 tot 20 kg	$Y = 1,6516 X - 0,8187$	$Y = 0,0996 X - 1,3218$
Beren	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
zeugen, inclusief biggen met een gewicht kleiner dan 7 kg	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
andere varkens van 20 tot 110 kg	$Y = 2,0368 X - 2,2347$	$Y = 0,1347 X - 4,4181$
andere varkens van 110 kg en meer	$Y = 2,2888 X - 2,5326$	$Y = 0,1599 X - 5,5152$
legrassen: legkippen	$Y = 2,2254 X - 0,0606$	$Y = 0,1496 X - 0,2455$
legrassen: (groot)ouderdieren	$Y = 2,2606 X - 0,0587$	$Y = 0,1548 X - 0,2305$
legrassen: opfokpoeljen van legkippen	$Y = 2,2277 X - 0,0512$	$Y = 0,1492 X - 0,1149$
vleesrassen: slachtkuikens	$Y = 2,3340 X - 0,1960$	$Y = 0,1541 X - 0,5283$
vleesrassen: slachtkuikenouderdieren	$Y = 2,2606 X - 0,0587$	$Y = 0,1517 X - 0,1918$
vleesrassen: opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren	$Y = 2,2152 X - 0,0770$	$Y = 0,1571 X - 0,1705$

Tabel 2: regressierechten

waarbij:

- ⇒ Y = de productie (in kg) van respectievelijk P₂O₅ en N per dier en per jaar.
- ⇒ X = het verbruik (in kg) van respectievelijk fosfor (P) en ruw eiwit (RE) per dier en per jaar.

Het verbruik in kg (X) van respectievelijk P (X_P) en ruw eiwit (X_{RE}) per dier per jaar wordt berekend door het totale verbruik van P en ruw eiwit in het jaar te delen door de gemiddelde veebezetting.

*"het totale voederverbruik van P en ruw eiwit in het jaar
= beginvoorraad voeders of grondstoffen" ("uitgedrukt in kg P en kg ruw eiwit")"
+ hoeveelheid aangekocht voeders" ("uitgedrukt in kg P en kg ruw eiwit")"
+ hoeveelheid op het bedrijf geproduceerde voeders" ("uitgedrukt in kg P en kg ruw eiwit")"
– eindvoorraad voeders of grondstoffen" ("uitgedrukt in kg P en kg ruw eiwit")"*

Voor elke diercategorie waarvoor u regressie toepast, moet u een bijlage opladen. U voegt per diercategorie het voederregister bij uw aangifte. Als u er voor kiest zelf de uitscheidingscijfers per dier aan te geven, in plaats van de hoeveelheid ruw eiwit en fosfor in het voeder per diercategorie of combinatie van

diercategorieën, dan moet u ook de berekening van die uitscheidingscijfers toevoegen.
Zeugen, beren en andere varkens van meer dan 110 kg kunnen als één groep beschouwd worden.

Volgende bijlagen voegt u toe:

- U voegt per diercategorie het voederregister bij uw aangifte. Het voederregister (Figuur 1 op pagina 17) vermeldt per diercategorie de volgende gegevens:
 - begin- en eindstock;
 - per datum van levering in chronologische volgorde: de naam, hoeveelheid (ton) en samenstelling (kg P/ton) en (kg RE/ton) van het voeder, ook voor de ruwe voeders;
 - de eigen geproduceerde granen die gevoederd worden bij het kernvoeder: bij elke levering van kernvoeder moet naast het kernvoeder de hoeveelheid graan (CCM³, tarwe, gerst) vermeld worden. De samenstelling van de granen (P en RE) kan bepaald worden via analyse. Als er geen analyse is, past de Mestbank forfaitaire waarden toe;
 - de eigen geproduceerde voeders die gevoederd worden (als u zelfmenger bent);
 - het totale verbruik per diercategorie van P (in kg) en RE (in kg) voor het volledige productiejaar.In het voederregister worden **alle voeders** geregistreerd die aan een bepaalde diercategorie gevoederd worden.
- Geeft u zelf uitgerekende uitscheidingscijfers aan: de berekening van de uitscheidingscijfers:
 - de berekening van het verbruik van respectievelijk fosfor (X_P) en ruw eiwit (X_{RE}) per dier en per jaar;
 - de toepassing van de regressieformule en de berekende uitscheidingscijfers.

LET OP: ALS DE BEREKENDE N-UITSCHEIDING, VERMINDERD MET HET STIKSTOFVERLIES, KLEINER IS DAN 25 % VAN DE FORFAITAIRE N-UITSCHEIDING, DAN WORDT DE N-UITSCHEIDING IN DE MESTBALANS OPGETROKKEN TOT 25% VAN DE FORFAITAIRE N-UITSCHEIDING.

Voorbeeld: De regressieberekening voor vleesvarkens resulteert in een bruto-uitscheiding van 4,74 kg N. De vleesvarkens worden in traditionele stal met mengmest gehouden.

Aangezien de vleesvarkens in een traditionele stal met mengmest gehouden worden, bedraagt het stikstofverlies 2,95 kg N (zie p. 83). De netto-N bedraagt dus 1,79 kg netto-N (4,74 kg N - 2,95 kg N). De forfaitaire N-uitscheiding van vleesvarkens bedraagt 12,26 kg N (zie p. 80). Aangezien de netto-N (1,79 kg netto-N) lager is dan 25% van de forfaitaire N-uitscheiding (25% van 12,26 kg N = 3,065 kg N), wordt er in de mestbalans gerekend met 3,065 i.p.v. 1,79 kg netto-N per vleesvarken.

³ Corn Cob Mix

Periode 01/01/2025 tot 31/12/2025		Diercategorie andere varkens 20-110 kg				
Datum levering	Voertype handelsnaam	P kg/ton	RE kg/ton	kg voer per levering	kg fosfor per levering	kg ruw eiwit per levering
Beginstock 1/1/2025	starter laag fosfor	4,4	160,0	65.000,0	286,00	10.400,0
14/01/2025	starter laag fosfor	4,4	160,0	60.200,0	264,90	9.632,0
22/01/2025	loopvarkens spec laag fosfor	3,8	150,0	30.000,0	114,00	4.500,0
12/02/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,5	155,0	140.400,0	631,80	21.762,0
7/05/2025	starter laag fosfor	4,4	160,0	40.000,0	176,00	6.400,0
14/05/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	30.600,0	128,50	4.743,0
26/05/2025	finistart laag fosfor voeder	4,3	170,0	59.800,0	257,10	10.166,0
14/06/2025	starter laag fosfor	4,4	160,0	81.200,0	357,30	12.992,0
26/08/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	122.800,0	515,80	19.034,0
21/09/2025	starter laag fosfor	4,4	160,0	25.200,0	110,90	4.032,0
15/11/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	100.400,0	421,70	15.562,0
5/12/2025	kern a (60/40)	12	172,0	18.000,0	216,00	3.096,0
	CCM	2,1	65,0	12.000,0	25,20	780,0
21/12/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	80.400,0	337,70	12.462,0
29/12/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	81.200,0	341,00	12.586,0
Eindstock 31/12/2025	groeimeel laag fosfor voeder	4,2	155,0	70.000,0	294,00	10.850,0
TOTAAL VOEDERVERBRUIK ANDERE VARKENS 20_110 KG				877.200,0	3.889,90	137.297,0

Figuur 1: voorbeeld voederregister

ANDERE VOEDERS OF VOEDERTECHNIEKEN

Als u gebruikmaakt van het nutriëntenbalansstelsel van het type andere voeders of voedertechnieken, berekent u uw reële uitscheidingscijfers op basis van een volledige input-/outputbalans van uw inrichting. Wie met dat stelsel wilt starten moet dat vooraf bij de Mestbank aanvragen met een onderbouwing van de aanvraag. Als u in 2026 gebruik wilt maken van het nutriëntenbalansstelsel van het type andere voeders of voedertechnieken, dan kunt u dit aanduiden bij hoofdvraag 2 van de digitale aangifte 'Dieren', deelvraag 7 'Andere voeders of voedertechnieken' (p. 36).

De berekeningen van de uitscheidingscijfers zijn als volgt:

- De input van N en P_2O_5 wordt bepaald met een begininventaris van N en P_2O_5 op 1 januari (onder de vorm van voeders, dieren, strooisel, ...) en de aanvoer van N en P_2O_5 tijdens het jaar ook onder de vorm van voeders, dieren, strooisel, ...
- De output wordt bepaald met de afvoer van N en P_2O_5 (onder de vorm van levende dieren, dode dieren, voeders,...) en met de eindinventaris van N en P_2O_5 op 31 december onder de vorm van aanwezige voeders, dieren,...
- Het verschil tussen input en output geeft de hoeveelheid N en P_2O_5 die op het bedrijf onder de vorm van mest wordt geproduceerd. Hieruit kunnen dan uitscheidingscijfers per dier en per jaar worden bepaald.

Zowel voor de stikstof- en fosfaatinhoud van de dieren, als voor de voeders worden specifieke coëfficiënten gebruikt. Die coëfficiënten kunnen worden aangevraagd bij de Mestbank. Bij de aangifte moet de volledige balansberekening van de nutriënten en de berekening van de uitscheidingscijfers gevoegd worden.

LET OP: ALS DE BEREKENDE N-UITSCHEIDING, VERMINDERD MET HET STIKSTOFVERLIES, KLEINER IS DAN 25 % VAN DE FORFAITAIRE N-UITSCHEIDING, DAN WORDT DE N-UITSCHEIDING IN DE MESTBALANS OPGETROKKEN TOT 25% VAN DE FORFAITAIRE N-UITSCHEIDING.

Rundvee

Hebt u runderen gehouden?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE RUNDVEEgegevens PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte. Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

Heeft u stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad van de eerste stal. Heeft u geen stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad 'Extra'.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie de gemiddelde bezetting en het percentage vloeibare mest op. Het aantal standplaatsen mag als één totaal per stal worden opgegeven. Als u wil afwijken van de DGZ-gegevens, duidt u de reden aan.

In het **tabblad per stal** geeft u de gegevens van de betreffende stal op. Via de knop 'toon kaart' kunt u betreffende stal op foto bekijken.

In het **tabblad 'extra'** geeft u de gegevens op van dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen, zoals dieren die altijd buiten staan of in kalverhutten. Dit tabblad kan ook gebruikt worden wanneer u een stal bent vergeten in te tekenen.

Sanitel-bezetting

In de kolom '**Sanitel-bezetting**' vindt u informatief de totale gemiddelde veebezetting van het gekoppeld beslagnummer op basis van de DGZ-gegevens (Dierengezondheidszorg Vlaanderen).

Begin januari 2026 ontvangt de Mestbank de definitieve rundveegegevens van DGZ waarmee de definitieve gemiddelde rundveebezetting wordt berekend. Zo worden onder andere het rastype⁴, de geboortedatum, de kalfdatum en de vertrekdatum doorgegeven. Alle runderen van het rastype 1 en 3 op een bedrijf met melkgift, worden beschouwd als melkvee. Alle runderen van het type 2, of van het type 1 of 3 op een bedrijf zonder melkgift worden beschouwd als mestvee. Als een rund van type 1 aangekocht wordt door een bedrijf zonder

⁴ Het is bij de geboorte van uw kalf dat u aan DGZ het rastype hebt doorgegeven. Er zijn drie rastypes: type 1: melkvee, type 2: mestvee, type 3: dubbeldoel. Dit type blijft het rund behouden tot de slachtdatum. Het rastype kunt u niet wijzigen.

melkgift in het vorige productiejaar, wordt dat rund bij de omrekening van de DGZ-gegevens automatisch als een zoekgoe aanzien, vermits de melkgoecategorie berekend wordt op basis van de melkgift van het vorige productiejaar⁵.

Op basis van de informatie van DGZ berekent de Mestbank van ieder rund dat tijdens het productiejaar op uw bedrijf verbleef, het aantal dagen dat het tot een bepaalde categorie behoorde. Achteraan in de bijlage Verklarende woordenlijst (p. 88) staat de verklaring van elke rundveecategorie, bepaald op basis van de DGZ-gegevens. Om de jaarlijkse gemiddelde veebezetting te berekenen, worden per categorie alle dagen opgeteld, en gedeeld door het aantal dagen van het betreffende productiejaar.

Een voorbeeld van een berekening van de gemiddelde veebezetting kunt u terugvinden op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Bepaling van de gemiddelde rundveebezetting](#).

U kunt deze gemiddelde veebezetting raadplegen op het Mestbankloket, in uw aangifte of onder de rubriek Veebezetting.

Bezetting

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOET U IN DE KOLOM 'BEZETTING' DE GEMIDDELDE VEEBEZETTING PER STAL INVULLEN, OOK WANNEER U SLECHTS ÉÉN STAL HEEFT. LET OP: DE SANITEL-GEGEVENS BLIJVEN WEL INFORMATIEF ZICHTBAAR IN UW AANGIFTE, MAAR WORDEN NIET AUTOMATISCH GEKOPPELD AAN ÉÉN OF MEERDERE STALLEN.

In de kolom 'Bezetting' vult u dus zelf de gemiddelde bezetting per stal in. De som van alle tabbladen moet, per diercategorie, overeenkomen met de Sanitel-bezetting.

Als er geen runderen aanwezig waren op de exploitatie, dan duidt u dit aan onder de tabel. U beantwoordt de vraag 'Wilt u afwijken van de Sanitel-bezetting?' met 'JA' en kiest een reden waarom u wilt afwijken van de Sanitel-veebezetting. Vervolgens zet u de bezetting in één van de stal-tabbladen op '0'.

Nog toe te wijzen

De kolom 'Nog toe te wijzen' wordt automatisch ingevuld. Deze kolom geeft aan hoeveel dieren nog moeten worden toegewezen aan een stal binnen de exploitatie. Deze kolom wordt berekend als het verschil tussen de kolom 'Sanitel-bezetting' en de aantallen die u reeds ingevuld hebt in de kolom 'Bezetting'. Een positieve waarde in deze kolom betekent dat er nog dieren moeten worden toegewezen. Een negatieve waarde wijst erop dat er meer dieren zijn ingegeven dan volgens Sanitel geregistreerd, wat kan duiden op een fout in de verdeling.

Als u nog geen gegevens hebt ingevuld bij 'Bezetting', dan is de kolom 'nog toe te wijzen' gelijk aan de Sanitel-bezetting. Wanneer u de Sanitel-bezetting volledig en correct hebt verdeeld over de verschillende stallen, dan is de kolom 'nog toe te wijzen' gelijk aan '0'.

⁵ Zie verder in de rubriek over Melk geproduceerd op uw bedrijf (alle exploitaties) inclusief thuisverkoop op p.22.

Let op: De kolom 'nog toe te wijzen' wordt uitsluitend op exploitatieniveau berekend. Dit betekent dat er geen rekening wordt gehouden met bezetting die op een andere exploitatie of bij een andere landbouwer werd aangegeven (bv. bij stallen op afstand of overnames in de loop van het jaar).

Wijzigen Sanitel-bezetting

Als u wilt afwijken van de Sanitel-bezetting, dan geeft u dit aan onder de tabel. U beantwoordt de vraag 'Wilt u afwijken van de Sanitel-bezetting?' met 'JA' en kiest vervolgens een reden waarom u wilt afwijken van de Sanitel-veebezetting.

Door deze wijziging aan te duiden hoeft de som van alle tabbladen, per diercategorie, niet langer overeen te komen met de Sanitel-bezetting. Bij het invullen van de 'Bezetting' (zie hierboven) houdt u rekening met de verschuiving of opsplitsing.

Voor de volgende situaties kunt u aanpassingen doen:

VERSCHUIVING TUSSEN MELKKOE-ZOOGKOE-ANDER RUND

Een melkkoe of zoogkoe (zie bijlage Verklarende woordenlijst op p. 88) wordt als melkkoe of zoogkoe meegerekend tot 12 maanden na de laatste kalving. Als u eerder beslist om uw melkkoe of zoogkoe af te mesten, dan kunt u een aanpassing van de Sanitel-bezetting aanvragen en de melkkoe of zoogkoe vanaf de laatste kalving verschuiven naar ander rund. Het totaal aantal volwassen runderen blijft behouden. De Mestbank kan steeds een onderbouwing van uw aangepaste veebezetting opvragen.

OPSPLITSEN OVER UW VERSCHILLENDE EXPLOITATIES

Als uw beslagnummer dieren omvat van verschillende rundvee-exploitaties dan moet u de gemiddelde veebezetting zelf opsplitsen over die verschillende exploitaties.

OVERNAME VAN EEN EXPLOITATIE IN DE LOOP VAN HET JAAR 2025

Als u een exploitatie hebt overgelaten of overgenomen, dan moet u de runderen opsplitsen tussen de overlater en de overnemer. Hou daarbij rekening met uw NER's of de datum van NER-overdracht. Ga in de rubriek Melk geproduceerd op uw bedrijf (alle exploitaties) inclusief thuisverkoop op p. 23 ook na of u geen afwijking moet vragen van de standaardberekening voor uw mestuitscheidingscijfers.

Effectieve bezetting

De kolom 'Effectieve bezetting' wordt automatisch ingevuld. Deze kolom toont de dierlijke bezetting waarmee gerekend wordt in uw mestbalans. Hierbij wordt er automatisch rekening gehouden met eventuele begrazing van eigen runderen op eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest waarvoor u een vermindering van de gemiddelde veebezetting aanvraagt (zie rubriek Vermindering gemiddelde veebezetting buiten Vlaams Gewest p. 55). Deze begrazing kunt u aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 6

‘Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen’ (p. 52). Het is dus niet de bedoeling om de vermindering van de bezetting wegens begrazing buiten Vlaanderen zelf door te rekenen in de ‘Bezetting’.

Standplaatsen

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOETEN DE STANDPLAATSEN PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN ZE NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE. HET AANTAL STANDPLAATSEN HOEFT NIET MEER PER DIERCATEGORIE, MAAR MAG ALS ÉÉN TOTAAL PER STAL WORDEN OPGEGEVEN.

Bovenaan de tabel vult u het aantal **standplaatsen** per stal in. Het aantal standplaatsen geeft aan hoeveel dieren in uw stal kunnen worden ondergebracht. Dit is de praktische capaciteit van uw stallen.

Standplaatsen die pas eind 2025 buiten gebruik worden gesteld in het kader van de tussentijdse reductie, hoeven hier nog niet in mindering te worden gebracht. U geeft het aantal standplaatsen aan dat het overgrote deel van het jaar van toepassing was.

Procentuele verdeling van de mestproductie

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOET DE PROCENTUELE VERDELING VAN DE MESTPRODUCTIE PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN DEZE GEGEVENS NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

In de kolom ‘% Vloeibare mest’ vult u per diercategorie in welke fractie van de mest geproduceerd is als vloeibare mest, uitgedrukt in procent. De fractie vaste mest wordt automatisch berekend op basis van het ingevulde percentage vloeibare mest.

Het percentage vloeibare en vaste mest wordt bepaald door het staltype waarin de dieren gehouden worden en is een inschatting van de verdeling van de mestproductie in beide fracties. In de volgende tabel wordt een indicatie gegeven van de verdeling voor enkele veelvoorkomende staltypes. Dit percentage kunt u naargelang de dieren in meerdere staltypes gehouden worden, aanpassen, zodat uw specifieke bedrijfssituatie het best wordt benaderd.

omschrijving van het staltype	verdeling van de mestproductie (som = 100%)	
	% vaste mest	% vloeibare mest
Vervangingsvee/jongvee		
Eenlingboxen, kalverhutten, iglo's	100	0
Groepshutten	100	0
Volledig ingestrooide groepshokken (evt. uitgevoerd als hellingsstal)	100	0
Roosterstal met een (diepe) ligruimte (ruim ingestrooid)	50 – 100	0 - 50
Ligboxenstallen met diep ingestrooide ligruimte	50 – 100	0 - 50
Ligboxenstallen met verhoogde, licht ingestrooide ligruimte	50 – 100	0 - 50
Volroosterstal	0	100
Melkkoeien		
Ligboxenstallen	0	100

omschrijving van het staltype	verdeling van de mestproductie (som = 100%)	
	% vaste mest	% vloeibare mest
Bindstallen met rooster	0	100
Bindstallen volledig ingestrooid	100	0
Gedeeltelijk ingestrooide (loop)stal (ingestrooide ligruimte, afzonderlijke loop- en eetruimte met dichte vloer evt. met mestschuif of rooster)	50 - 100	0 - 50
Zoogkoeien		
Bindstallen volledig ingestrooid	100	0
Bindstallen met rooster	0	100
Volledig ingestrooide stal, hellingsstal, potstal (zelfde ruimte doet dienst als ligruimte én als loop- en eetruimte)	100	0
Gedeeltelijk ingestrooide (loop)stal (ingestrooide ligruimte, afzonderlijke loop- en eetruimte met dichte vloer evt. met mestschuif of rooster)	50 - 100	0 - 50

Tabel 3: indicatieve verdeling van de fracties vaste en vloeibare mest in enkele veel voorkomende types runderstallen

Tabblad totalen veebezetting

In het **tabblad 'Totalen veebezetting'** krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Dit tabblad is enkel informatief. Aanpassingen doet u in de andere tabbladen.

Sanitel-bezetting en nog toe te wijzen

In deze kolommen vind je dezelfde gegevens als op het tabblad per stal en op het tabblad 'Extra'. Zie hierboven.

Bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen

Deze kolommen en het veld bovenaan de tabel tonen de som van de gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het is dus een optelling van alle bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen op de exploitatie.

Procentuele verdeling van de mestproductie

De kolom '% Vloeibare mest' geeft het gewogen gemiddelde berekend op basis van de gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het gewogen gemiddelde houdt rekening met de bezetting per stal, zodat stallen met meer dieren een groter gewicht krijgen in de berekening.

Op basis van het gewogen gemiddelde wordt vervolgens bepaald met welk stikstofverliescijfer rekening gehouden wordt. Voor de verschillende diercategorieën van de diersoort 'rundvee', met uitzondering van mestkalveren, worden de stikstofverliezen uitgedrukt als een percentage van de uitscheidingsnormen per dier en per jaar. De dieren worden ingedeeld in één van de volgende drie verliespercentages:

- Diercategorieën met mestproductie van 90% vloeibare mest of meer: stikstofverlies van 10%
- Diercategorieën met mestproductie van meer dan 10%, maar minder dan 90% vloeibare mest: stikstofverlies van 15%

Als een landbouwer meerdere exploitaties met melkvee heeft, dan wordt de aangegeven melkproductie bij één exploitatie, ook getoond bij de andere exploitaties met melkvee.

De **melkproductie categorie 2025** wordt bepaald op basis van de **melkproductie 2024** en het gemiddeld aantal melkkoeien in 2024, zoals aangegeven in de Mestbankaangifte productiejaar 2024. Daardoor kan de Mestbank geen melkkoecategorie bepalen voor de starters en in het geval van een overname op 1 januari, of een overname in de loop van het jaar, waarbij geen globale mestbalans is aangevraagd. Er is in die gevallen immers geen melkgift gekend voor het vorige productiejaar. De uitscheiding van de melkkoeien wordt dan berekend volgens de uitscheidingscijfers voor de hoogste categorie melkkoeien.

Bent u in een van die gevallen? Dan moet u, om te komen tot een correcte berekening van uw bedrijfsbalans, een afwijking vragen om de productieklassse van uw melkkoeien in 2025 te berekenen op basis van uw melkgift en aantal dieren van 2025. U kunt die afwijking aanvragen door de vraag 'Vraagt u een afwijking om de productieklassse van uw melkkoeien in 2025 te berekenen op basis van uw melkgift en aantal dieren van 2025?' met 'ja' te beantwoorden. Duid ook de reden aan waarom u de afwijking aanvraagt. De afwijking kan aangevraagd worden in de volgende gevallen:

- starters;
- een overname op 1 januari;
- een overname in de loop van het jaar, waarbij geen globale mestbalans is aangevraagd;
- situaties van overmacht.

Meer informatie over de bepaling van uw melkkoecategorie vindt u op www.vlm.be; klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Berekening van de netto-uitscheiding van runderen](#). Een schematisch overzicht van de bepaling van de productieklassse van melkkoeien bij overname vindt u onder de rubriek Dierlijke productie > [Berekening van de productieklassen voor melkkoeien bij een overname](#).

Varkens

Hebt u varkens gehouden?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE VARKENSGEGEVENS PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte. Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

Heeft u stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad van de eerste stal. Heeft u geen stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad 'Extra'.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie het staltype, de gemiddelde bezetting en het aantal standplaatsen op.

In het **tabblad per stal** geeft u de gegevens van de betreffende stal op. Via de knop 'toon kaart' kunt u betreffende stal op foto bekijken.

In het **tabblad 'extra'** geeft u de gegevens op van dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen, bijvoorbeeld wanneer u vergeten bent een stal in te tekenen.

Staltype

Bij de varkens onderscheiden we traditionele en emissiearme stallen. In de omgevingsvergunningsbeslissing vindt u terug over welk staltype u beschikt. In de bijlage Verklarende woordenlijst - Stallen (p. 90) vindt u ook een volledig overzicht van staltypes met een omschrijving.

LET OP: EEN STAL MET LUCHTWASSER WORDT BINNEN HET MESTDECREET NOG ALTIJD BESCHOUWD ALS TRADITIONELE STAL.

Een luchtwasser verhindert namelijk de emissie van de stikstof uit de opslag niet, maar vangt wel de stikstofemissie op in de vorm van ammoniak. Emissiearme stallen daarentegen, zijn stallen die door bouwtechnische ingrepen ervoor zorgen dat meer stikstof in de opslag blijft. Dat kan door bv. schuine wanden te plaatsen.

Uit de verdeling van de veebezetting over deze staltypes kunnen de mestfracties (vloeibaar vs. vast) afgeleid worden.

Per staltype en diercategorie wordt daarnaast ook een vast stikstofverlies in rekening gebracht. Die cijfers vindt u in de bijlage Stikstofverliezen (p.83).

TRADITIONELE STAL

Bij de traditionele stal onderscheiden we volgende staltypes:

- Traditionele stal met mengmest: die stallen staan niet op de lijst van emissiearme stallen⁶ en zijn niet volledig ingestrooid. Meest voorkomend is roostervloer.
- Traditionele stal met stalmest: die stallen staan niet op de lijst van emissiearme stallen en zijn volledig ingestrooid.

In de kolom 'Staltype' kunt u via een valmenu verschillende staltypes kiezen. Als u een traditionele stal hebt, kiest u het staltype met de juiste mestvorm. Is uw traditionele stal uitgerust met een luchtwassysteem, selecteer dan de combinatie van het juiste S-nummer en de juiste mestvorm. Een overzicht van de mogelijke S-nummers met omschrijving vindt u in de bijlage Verklarende woordenlijst - Stallen (p. 90). Als u de dieren van een diercategorie in meer dan één staltype houdt, kunt u staltypes toevoegen via het "+"-teken.

EMISSIEARME STAL

Bij de emissiearme stal onderscheiden we volgende staltypes:

- Emissiearme stal met mengmest: die stallen staan op de lijst van emissiearme stallen en minder dan 25 % van de geproduceerde mest is stalmest.
- Emissiearme stal met stalmest: die stallen staan op de lijst van emissiearme stallen en minstens 25 % van de geproduceerde mest is stalmest.

⁶ Die lijst staat op de site www.vlm.be. Er wordt in deze lijst een onderscheid gemaakt per diersoort. Alle soorten stallen worden hier uitgebreid toegelicht. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en Tuinbouwers > Mest: Emissiereducerende maatregelen voor de veeteelt > wetgeving > [Het overzicht van de maatregelen en technieken per diercategorie](#).

Selecteer het V-nummer van de betreffende emissiearme stal. U vindt het V-nummer in uw omgevingsvergunning. In de bijlage Verklarende woordenlijst - Stallen (p. 90) vindt u voor de verschillende V-nummers een omschrijving die u kan helpen het V-nummer te bepalen. Als u de dieren van een diercategorie in meer dan één staltype houdt, kunt u staltypes toevoegen via het “+”-teken.

Bezetting

In de kolom ‘Bezetting’ vult u de gemiddelde veebezetting van uw varkens in per stal en per staltype. Dat doet u per diercategorie. Raadpleeg hiervoor uw desbetreffend register van de dierlijke productie waar u in 2025 uw veebezetting invulde. Bereken uw gemiddelde veebezetting zoals onder de rubriek Gemiddelde veebezetting op p. 12 uitgelegd.

Hou bij een overname rekening met de datum van overname of overdracht van NER's. In de bijlage Verklarende woordenlijst op p. 88 vindt u voor de verschillende diercategorieën een definitie die u kan helpen het onderscheid te maken tussen de verschillende diercategorieën.

Standplaatsen

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOETEN DE STANDPLAATSEN PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN ZE NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

In de kolom ‘Standplaatsen’ vult u het aantal standplaatsen per diercategorie en per stal in. Het aantal standplaatsen geeft aan hoeveel dieren in uw stal kunnen worden ondergebracht. Dit is de praktische capaciteit van uw stallen.

Tabblad ‘Totalen veebezetting’

In het tabblad ‘Totalen veebezetting’ krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Als varkenshouder geeft u hier het nutriëntenbalansstelsel aan.

Bezetting en standplaatsen

Deze kolommen tonen de som van deze gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad ‘Extra’. Het is dus een optelling van alle gemiddelde bezetting en standplaatsen op de exploitatie.

Nutriëntenbalansstelsel

In de kolom ‘NUB’ duidt u aan met welk nutriëntenbalanstype u wilt werken. Meer informatie over de mogelijke nutriëntenbalanstypes vindt u in de rubriek Nutriëntenbalansstelsel (p. 15). U kunt kiezen voor forfaitair (FF), regressierechte (RR) of andere voeders of voedertechnieken (AVVT). **LET OP: ALS U OP UW BEDRIJF MEER DAN 200 ANDERE VARKENS HOUDT, MOET U EEN NUTRIËNTENBALANSSTELSEL TOEPASSEN VOOR ALLE DIERCATEGORIEËN VAN DE VARKENS EN MAG U GEEN FORFAITAIRE UITSCHIEDINGSCIJFERS GEBRUIKEN.**

Pluimvee

Hebt u pluimvee gehouden?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE PLUIMVEEGEGEVENS PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte. Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

Heeft u stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad van de eerste stal. Heeft u geen stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad 'Extra'.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie het staltype en, indien u legrassen houdt, ook het opslagtype. Vul vervolgens de gemiddelde bezetting en het aantal standplaatsen in.

In het **tabblad per stal** geeft u de gegevens van de betreffende stal op. Via de knop 'toon kaart' kunt u betreffende stal op foto bekijken.

In het **tabblad 'extra'** geeft u de gegevens op van dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen, bijvoorbeeld wanneer u vergeten bent een stal in te tekenen.

Staltype

Voor de bepaling van de netto-uitscheiding bij het pluimvee wordt voor **de legrassen en de vleesrassen** het staltype opgevraagd. Bij de legrassen en vleesrassen onderscheiden we emissiearme stallen en overige staltypes. In geval van emissiearme stallen selecteert u het P-nummer van de betreffende stal. Het staltype waarover u beschikt, vindt u terug in uw omgevingsvergunningsbeslissing. In de bijlage Verklarende woordenlijst - Stallen op p. 90 vindt u voor de verschillende P-nummers een omschrijving die u kan helpen het P-nummer te bepalen. Als u de dieren van een diercategorie in meer dan één staltype houdt, kunt u staltype(s) toevoegen via het "+"-teken en vult u telkens bijhorende standplaatsen en bezetting in. Per staltype wordt er een vast emissiecijfer in rekening gebracht. Voor legrassen die gehouden worden in staltypes P-2.1, P-3.1, P-4.3, P-4.4, P-4.5 en P-4.6 zijn er stikstofverliescijfers per type opslag.

Voor de diersoorten **kalkoenen, struisvogels en ander pluimvee** wordt met een vast stikstofverliescijfer gerekend, ongeacht het staltype waarin deze dieren gehouden worden.

Hoeveel stikstofverlies er wordt afgetrokken per diercategorie en per staltype/opslagtype vindt u in de bijlage Stikstofverliezen achteraan in deze toelichting (p.83).

Een verdeling van de verschillende mestfracties is voor het pluimvee niet nodig omdat alle mest die geproduceerd wordt, kan beschouwd worden als vaste mest.

Ruw eiwit en fosfor

Landbouwers die kiezen voor het NUB-stelsel 'regressierechte', moeten de totale hoeveelheid **ruw eiwit en fosfor** in het voeder opgeven, in kg per diercategorie per jaar. Als u een correct voederregister hebt bijgehouden, kunt u deze informatie uit het voederregister halen. Na opgave van deze gegevens, wordt de uitscheiding in kg per dier per jaar automatisch berekend.

U kunt ervoor kiezen niet de totale hoeveelheid ruw eiwit en fosfor in het voeder op te geven, maar de **uitscheidingscijfers** in kg per dier per jaar. Deze keuze kunt u aanduiden boven de tabel met de pluimveegegevens, van zodra u het NUB-stelsel 'regressierechte' gekozen hebt. De kolommen 'kg rE' en 'kg P' verdwijnen dan.

Mestuitscheidingscijfers

De kolommen 'Kg N/dier' en 'Kg P₂O₅/dier' worden automatisch ingevuld, afhankelijk van het gekozen NUB-stelsel. Alleen als u kiest voor het NUB-stelsel 'andere voeders of voedertechnieken', of als u bij het NUB-stelsel 'regressierechte' hier uitdrukkelijk voor gekozen hebt, moet u deze kolom nog zelf invullen.

Verplichte bijlagen

De kolom 'Bijlagen' geeft een overzicht van de bijlagen die u moet opladen. De bijlagen die u moet toevoegen zijn afhankelijk van het gekozen NUB-stelsel. Als u kiest voor de forfaitaire uitscheidingscijfers, dan moet u geen bijlagen toevoegen.

Als u kiest voor de regressierechte, dan vindt u de bijlagen terug onder de rubriek Regressierechte op p.15. De nodige bijlagen voor andere voeders of voedertechnieken vindt u terug onder de rubriek Andere voeders of voedertechnieken op p.17.

Paarden en pony's

Hebt u paarden gehouden?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE DE GEGEVENS VAN DE PAARDEN PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte. Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

Heeft u stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad van de eerste stal. Heeft u geen stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad 'Extra'.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie de gemiddelde bezetting en het aantal standplaatsen op.

In het **tabblad per stal** geeft u de gegevens van de betreffende stal op. Via de knop 'toon kaart' kunt u betreffende stal op foto bekijken.

In het **tabblad 'extra'** geeft u de gegevens op van dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen, zoals dieren die altijd buiten staan. Dit tabblad kan ook gebruikt worden wanneer u een stal bent vergeten in te tekenen.

Bezetting

In de kolom 'Bezetting' vult u de gemiddelde veebezetting van uw paarden en pony's in per stal. Raadpleeg hiervoor uw register van de dierlijke productie 2025 en bereken uw gemiddelde veebezetting zoals onder de rubriek Gemiddelde veebezetting (p.12) uitgelegd. Hou bij overname rekening met de datum van overname of overdracht van NER's.

Trekpaarden vallen onder de categorie van paarden van meer dan 600 kg, renpaarden vallen onder de categorie van paarden en pony's van 200 tot 600 kg en veulens en pony's vallen onder de categorie van paarden en pony's van minder dan 200 kg.

Effectieve bezetting

De kolom ‘Effectieve bezetting’ wordt automatisch ingevuld. Deze kolom toont de dierlijke bezetting waarmee gerekend wordt in uw mestbalans. Hierbij wordt er automatisch rekening gehouden met eventuele begrazing van eigen paarden op eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest waarvoor u een vermindering van de gemiddelde veebezetting aanvraagt. Deze begrazing kunt u aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte ‘Meststoffen’, deelvraag 6 ‘Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen’ (p. 52). Het is dus niet de bedoeling om de vermindering van de bezetting wegens begrazing buiten Vlaanderen zelf door te rekenen in de ‘Veebezetting’.

Standplaatsen

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOETEN DE STANDPLAATSEN PER STAL WORDEN OPGEGEVEN. DAARDOOR WORDEN ZE NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

In de kolom '**Standplaatsen**' vult u het aantal standplaatsen per diercategorie en per stal in. Het aantal standplaatsen geeft aan hoeveel dieren in uw stal kunnen worden ondergebracht. Dit is de praktische capaciteit van uw stallen.

Procentuele verdeling van de mestproductie

Voor paarden en pony's hoeft u geen procentuele stalbezetting aan te geven vermits de stikstofverliezen onafhankelijk van het staltype worden berekend. In de bijlage Stikstofverliezen achteraan in deze toelichting (p.83) vindt u per diercategorie de waarde van het vaste stikstofverlies dat in rekening wordt gebracht.

In navolging van de praktijk wordt voor paarden en pony's automatisch 100% vaste mest gerekend.

Tabblad totalen veebezetting

In het **tabblad 'Totalen veebezetting'** krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Dit tabblad is enkel informatief. Aanpassingen doet u in de andere tabbladen.

Bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen

Deze kolommen tonen de som van deze gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het is dus een optelling van alle bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen op de exploitatie.

Mestuitscheidingscijfers

Het Mestdecreet bepaalt dat de mestproductie van paarden en pony's bepaald wordt op basis van de forfaitaire uitscheidingscijfers per dier en per jaar. Aangezien deze cijfers vastgelegd zijn, hoeft u geen mestuitscheidingscijfers in te vullen. U vindt de forfaitaire uitscheidingscijfers in Tabel 7 p. 78.

Andere diersoorten

Hebt u andere diersoorten gehouden?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE DE GEGEVENS VAN DE ANDERE DIERSOORTEN PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Voor elke stal die u in uw Verzamelaanvraag 2025 registreerde, is een apart tabblad voorzien in de aangifte. Daarnaast is er een extra tabblad voor dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen en een overzichtstabblad met totalen op exploitatieniveau.

Heeft u stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad van de eerste stal. Heeft u geen stallen in de Verzamelaanvraag? Dan opent het detailscherm op het tabblad 'Extra'.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie de gemiddelde bezetting, het aantal standplaatsen en eventueel het percentage vaste mest op.

In het **tabblad per stal** geeft u de gegevens van de betreffende stal op. Via de knop 'toon kaart' kunt u betreffende stal op foto bekijken.

In het **tabblad 'extra'** geeft u de gegevens op van dieren die niet aan een stal kunnen worden toegewezen, zoals dieren die altijd buiten staan. Dit tabblad kan ook gebruikt worden wanneer u een stal bent vergeten te tekenen.

Bezetting

In de kolom 'Bezetting' vult u per stal de gemiddelde veebezetting van de andere dieren in, namelijk konijnen, geiten, schapen, nertsen, buffels, reebokken en herten. Raadpleeg hiervoor uw register van de dierlijke productie 2025 en bereken uw gemiddelde veebezetting zoals onder de rubriek Gemiddelde veebezetting (p.12) uitgelegd. Hou bij overname rekening met de datum van overname of overdracht van NER's.

De laatste drie diercategorieën worden in het kader van de gegevensuitwisseling met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) opgevraagd. De mestproductie van reebokken en herten wordt niet meegeteld bij de berekening van de dierlijke mestproductie op de exploitatie, en valt onder 'andere meststoffen' voor de

bemesting van de gronden. De mestproductie van buffels zit vervat in uw mestproductie van runderen, berekend op basis van gegevens van Dierengezondheidszorg Vlaanderen.

Effectieve bezetting

De kolom ‘Effectieve bezetting’ wordt automatisch ingevuld. Deze kolom toont de dierlijke bezetting waarmee gerekend wordt in uw mestbalans. Hierbij wordt er automatisch rekening gehouden met eventuele begrazing van eigen geiten of schapen op eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest waarvoor u een vermindering van de gemiddelde veebezetting aanvraagt. Deze begrazing kunt u aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte ‘Meststoffen’, deelvraag 6 ‘Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen’ (p. 52). Het is dus niet de bedoeling om de vermindering van de bezetting wegens begrazing buiten Vlaanderen zelf door te rekenen in de ‘Bezetting’.

Standplaatsen

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOETEN DE STANDPLAATSEN PER STAL WORDEN OPgegeVEN. DAARDOOR WORDEN ZE NIET MEER AUTOMATISCH INGELADEN OP BASIS VAN UW VORIGE AANGIFTE.

In de kolom '**Standplaatsen**' vult u het aantal standplaatsen per diercategorie en per stal in. Het aantal standplaatsen geeft aan hoeveel dieren in uw stal kunnen worden ondergebracht. Dit is de praktische capaciteit van uw stallen.

Procentuele verdeling van de mestproductie

Voor andere diersoorten (konijnen, nertsen, geiten en schapen) hoeft u geen procentuele stalbezetting aan te geven vermits de stikstofverliezen onafhankelijk van het staltype worden berekend. In de bijlage Stikstofverliezen achteraan in deze toelichting (p.83) vindt u per diercategorie de waarde van het vaste stikstofverlies dat in rekening wordt gebracht.

Voor **konijnen en nertsen** moet wel de verdeling van de mestfracties worden aangegeven in vaste mest en vloeibare mest. In de kolom ‘% Vaste mest’ vult u per diercategorie in welke fractie van de mest geproduceerd is als vaste mest, uitgedrukt in percentage. De fractie vloeibare mest wordt automatisch verrekend op basis van het ingevulde percentage vaste mest. Voor **schapen en geiten** zal in de praktijk alleen vaste mest geproduceerd worden, zodat hier automatisch 100% vaste mest gerekend wordt.

Tabblad totalen veebezetting

In het **tabblad 'Totalen veebezetting'** krijgt men een overzicht van de aangegeven diergegevens op exploitatieniveau. Dit tabblad is enkel informatief. Aanpassingen doet u in de andere tabbladen.

Bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen

Deze kolommen tonen de som van deze gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het is dus een optelling van alle bezetting, effectieve bezetting en standplaatsen op de exploitatie.

Procentuele verdeling van de mestproductie

De kolom '% Vaste mest' geeft het gewogen gemiddelde berekend op basis van de gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het gewogen gemiddelde houdt rekening met de bezetting per stal, zodat stallen met meer dieren een groter gewicht krijgen in de berekening.

Mestuitscheidingscijfers

Het Mestdecreet voorziet dat de mestproductie van andere diersoorten bepaald wordt op basis van de forfaitaire uitscheidingscijfers per dier en per jaar. Aangezien deze cijfers vastgelegd zijn, hoeft u geen mestuitscheidingscijfers in te vullen. U vindt de forfaitaire uitscheidingscijfers in Tabel 7 p. 78.

Bepaling van het aandeel beweiding bij graasdieren

Hebt u eigen dieren laten grazen op de weide?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE DE BEWEIDING PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Alle tabbladen waarop graasdieren werden ingevuld worden hier weergegeven (stal-tabbladen en/of tabblad 'Extra'). Daarnaast is er een overzichtstabblad met de beweiding op exploitatieniveau.

Het detailscherm opent op het tabblad van de eerste stal met graasdieren.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen geeft u per diercategorie het beweidingspercentage op.

Voor een correcte balansberekening in het systeem van werkzame stikstof moeten de landbouwers in hun bemesting rekening houden met de werkingscoëfficiënt van de gebruikte meststoffen. Naast de verdeling van de mestfracties die geproduceerd worden in de stal (zie p. 13), moet ook een verdeling gemaakt worden van de hoeveelheid mest die geproduceerd wordt in de stal en rechtstreeks op de weides terecht komt via beweiding. Bemesting via beweiding heeft immers een aparte werkingscoëfficiënt van 20% (zie Tabel 1, p. 14).

In de kolom '% beweiding' vult u in hoeveel tijd de aangegeven graasdieren doorbrengen op de weide (uitgedrukt in percent). De tijd die de dieren op stal zitten wordt dan automatisch berekend. (het ganse jaar door 24u/dag buiten is dus 100% beweiding)

Voorbeeld 1:

Een melkveebedrijf laat de melkkoeien grazen van 1 april tot 16 oktober. Tijdens deze weideperiode worden de dieren 2 x per dag gedurende 3 uur opgesteld om bij te voeren en te melken. Dit betekent dat de dieren gedurende 199 dagen 18 uur per dag in de weides lopen.

$$\text{Percentage beweiding} = \frac{\text{Aantal dagen beweiding} \times \text{aantal uren beweiding per dag/24}}{\text{aantal dagen aanwezig}} \times 100$$

$$= \frac{199 \times 18/24}{365} \times 100 = 40,89 \% \approx 41 \%$$

Het aandeel beweiding voor de melkkoeien bedraagt dus 41%, wat maakt dat het aandeel mestproductie in de stallen gelijk is aan 59%.

Als niet alle dieren van de diercategorie hetzelfde beweidingsregime volgen, dan:

- 1) bepaalt u per beweidsregime het beweidspercentage via bovenstaande formule
- 2) vermenigvuldigt u dit beweidspercentage met het aandeel van de dieren waarvoor dit regime wordt toegepast
- 3) telt u deze resultaten op.

$$\frac{(\% \text{ beweidingssysteem 1} \times \text{gem. bezetting systeem 1})}{\text{Gemiddelde bezetting diercategorie}} + \frac{(\% \text{ beweidingssysteem 2} \times \text{gem. bezetting systeem 2})}{\text{Gemiddelde bezetting diercategorie}} + \dots$$

(Zelfde begrazingsregime = zelfde aantal uren /dag en zelfde aantal dagen/jaar begrazen)

Voorbeeld 2

Een bedrijf met 90 stuks vervangingsvee van 1-2jaar laat 70 runderen 1-2 jaar dag en nacht grazen van 1 april tot 16 oktober. De andere 20 runderen grazen 8u overdag van 1 juni tot 31 augustus. Dit betekent dat de 70 runderen gedurende 199 dagen 24 uur per dag in de weides lopen en de 20 runderen 92 dagen, 8 uur per dag.

$$\text{Percentage beweidning deel 1} = \frac{199 \times 24/24}{365} \times 100 = 54.5\%$$

$$\text{Percentage beweiding deel 2} = \frac{92 \times 8/24}{365} \times 100 = 8,4\%$$

Het aandeel beweiding voor de categorie vervangingsvee 1-2 jaar bedraagt dan

$$(54,5 \times 70/90) + (8,4 \times 20/90) = 42,39 + 1,87 = 44,26\% \approx 44\%$$

wat maakt dat het aandeel mestproductie in de stal gelijk is aan 56%.

Bij een inschарingscontract moet de houder van het perceel de ingeschaarde dieren niet meerekenen bij de bepaling van het percentage beweiding. De uitscheiding van de ingeschaarde dieren wordt verrekend via het inscharingscontract. De houder van de dieren moet de ingeschaarde dieren wel meerekenen bij de bepaling van het percentage beweiding.

Het beweidingspercentage kunt u ook bepalen via de 'Bassistent begrazing 2025'. Dat rekenprogramma vindt u op www.vlm.be; klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Dienstverlening: Rekenprogramma's > [Bassistent begrazing 2025](#).

Tabblad totalen veebezetting

In het **tabblad 'Totalen veebezetting'** krijgt men een overzicht van de beweiding op exploitatieniveau. Dit tabblad is enkel informatief. Aanpassingen doet u in de andere tabbladen.

Hier vindt u het gewogen gemiddelde berekend op basis van de gegevens uit alle stal-tabbladen en het tabblad 'Extra'. Het gewogen gemiddelde houdt rekening met de bezetting per stal, zodat stallen met meer dieren een groter gewicht krijgen in de berekening.

Andere voeders of voedertechnieken

Wilt u in 2026 gebruik maken van het nutriëntenbalanstype "andere voeders of voedertechnieken (AVVT)"?

Als u in 2026 gebruik wilt maken van het nutriëntenbalansstelsel van het type andere voeders of voedertechnieken, dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'. U kiest dit nutriëntenbalansstelsel voor drie jaar. U neemt best contact op met de Mestbank alvorens u dit stelsel toepast. Meer informatie over het nutriëntenbalansstelsel van het type andere voeders of voedertechnieken vindt u op p. 17.

Ammoniak-emissiereducerende maatregelen

Zijn er ammoniak-emissiereducerende maatregelen opgenomen in de vergunning?

Stoffen zoals ammoniak, fijn stof, broeikasgassen en biologische agentia (micro-organismen) zijn schadelijk voor de lucht, de bodem en het water. Bij sommige van die stoffen komt bovendien geur vrij. De Vlaamse overheid wil de schadelijke invloed ervan op het milieu zoveel mogelijk beperken. Daarom zet ze in op emissiereductie, ook in de veeteelt.

Landbouwers die aan hun maximale ammoniakemissie op jaarbasis (de zogenaamde 'PAS-referentie 2030') moeten voldoen tegen 2030, kunnen vandaag al kiezen voor een techniek waarmee de uitstoot voldoende wordt teruggedrongen. De ammoniak-emissiereducerende maatregelen die effectief zijn bevonden, staan in de lijst van ammoniak-emissiereducerende maatregelen ([AERM-lijst](#)).

Voor rundveehouders geldt een bijkomende verplichting: uiterlijk op 31 december 2025 moeten zij een ingreep opnemen in de vergunning die minstens 5% stikstofreductie oplevert. Meer informatie vindt u op de [webpagina van Stikstof in Vlaanderen](#). De reductie kan gerealiseerd worden op onderstaande manieren, of door een combinatie van beide:

- Vermindering van aantal vergunde dierplaatsen voor rundvee, al dan niet door een tijdelijke buitengebruikstelling.
- Eén of meerdere ammoniak-emissiereducerende maatregel(en) voor rundvee.

RUNDVEEHOUDERS GEVEN HIER DE INGREEP AAN DIE ZE GENOMEN HEBBEN IN HET KADER VAN DE TUSSENTIJDSE REDUCTIEVERPLICHTING VAN 5%.

Als u de vraag 'Zijn er ammoniak-emissiereducerende maatregelen opgenomen in de vergunning' met 'JA' beantwoordt, dan krijgt u een detailscherm. Dit scherm verschilt naargelang u runderen heeft of niet:

- Een landbouwer met runderen krijgt 2 vragen te zien. Via de eerste vraag kan hij de vermindering van aantal vergunde dierplaatsen voor runderen aangeven. Via de tweede vraag kan hij de ammoniak-emissiereducerende maatregelen voor alle diersoorten aangeven.
- Een landbouwer zonder runderen krijgt enkel het tweede deel te zien, waarbij hij de ammoniak-emissiereducerende maatregelen kan aangeven.

Wat als u als rundveehouder sinds 2015 al 5% gereduceerd hebt?

Om te voldoen aan de tussentijdse reductieverplichting moeten twee voorwaarden tegelijk vervuld zijn:

1. Er is minstens één AERM-maatregel vergund en/of het vergunde aantal runderen is met minstens één dierplaats verminderd.
2. De ammoniakemissie is met minstens 5% gedaald.

Wanneer moet u iets invullen bij vraag 2.8?

- Vergunde omvormingen tussen diercategorieën → niet invullen bij vraag 2.8.
- Vermindering vergunde dierplaatsen vóór 2025 → niet invullen bij vraag 2.8.
- Vermindering vergunde dierplaatsen in 2025 → wel invullen bij vraag 2.8.
- Vergunde AERM-maatregelen → altijd invullen bij vraag 2.8.

Wat als u een kleine rundveehouderij bent die niet vergunningsplichtig is?

Enkel vergunningsplichtige rundveehouderijen moeten voldoen aan de tussentijdse 5%-reductieverplichting.

Als uwveehouderij niet vergunningsplichtig is, moet u niet voldoen aan deze verplichting en hoeft u vraag 2.8 niet in te vullen.

Wat als u een vrijstelling voor 5%-reductieverplichting hebt gekregen?

Wanneer een vrijstelling voor de tussentijdse reductieverplichting werd aangevraagd en toegekend, moet u niet voldoen aan de tussentijdse reductie. U hoeft in dat geval vraag 2.8 niet in te vullen.

Wat als uw vergunningsprocedure nog lopende is?

De Mestbank inventariseert welke ingrepen zijn opgenomen in uw vergunning op de uiterste indieningsdatum van de Mestbankaangifte. Dat gebeurt via vraag 2.8 van de aangifte. De maatregelen die u neemt om te voldoen aan de 5%-reductieverplichting kunnen zowel via een melding als via een vergunningsaanvraag worden vastgelegd. Bestaat er twijfel of bezorgdheid over de duur van de vergunningsprocedure, dan kan het aangewezen zijn om toch een melding te doen via het Omgevingsloket.

Vermindering van aantal dierplaatsen

Als u de reductie geheel of gedeeltelijk realiseert door het aantal dierplaatsen te verminderen, dan beantwoordt u de vraag 'Hebt u in het kader van de tussentijdse reductieverplichting van 5% in 2025 een vermindering van het aantal dierplaatsen voor rundvee doorgevoerd (al dan niet door een tijdelijke

buitengebruikstelling)?' met 'JA'. Enkel de vermindering die in **2025** is gerealiseerd en die uiterlijk tegen de indiendatum van de aangifte is gemeld in het omgevingsloket moet hier worden opgegeven.

U krijgt dan een overzicht van alle rundveecategorieën waarvoor gegevens zijn ingevuld (ook categorieën met '0' ingevuld). Per diercategorie vult u het aantal verminderde standplaatsen in. Het is mogelijk om een vermindering van dierplaatsen op te geven voor een rundveecategorie waarvoor in 2025 geen dierbezetting was. Vul in dat geval bij vraag 2.1 voor deze categorie een bezetting van "0" in (laat het veld dus niet leeg). Hierdoor wordt de categorie zichtbaar bij vraag 2.8, waar u de vermindering van standplaatsen kunt invullen.

Ammoniak-emissiereducerende maatregelen

Hier geeft u aan welke ammoniak-emissiereducerende maatregelen (AERM-maatregelen) in uw vergunning zijn opgenomen. In de tabel krijgt u een overzicht van de al aangegeven runderen, varkens, pluimvee en geiten.

Per diercategorie vindt u het aantal aangegeven dieren in de laatste kolom. Voor varkens en pluimvee wordt het aangegeven staltype, per diercategorie, getoond in de 2de kolom.

In de derde kolom duidt u de juiste **code van de AERM-maatregel** aan. U vindt de AERM-maatregel(en) die op u van toepassing zijn terug in uw omgevingsvergunning. Als u een combinatie van AERM-maatregelen hebt toegepast, dan duidt u in kolom 3 de combinatie aan (bv. PAS V-4.2 en PAS V-4.5 5%).

In de voorlaatste kolom vult u het **aantal standplaatsen** in waarvoor u de betreffende AERM-maatregel hebt opgenomen in uw omgevingsvergunning. Als u per diercategorie meer dan één AERM-maatregel toepast, voegt u AERM-maatregel(en) toe via het "+"-teken.

Meststoffen

Hebt u in 2025 meststoffen (dierlijke, andere of kunstmeststoffen) opgeslagen of gebruikt ?

Algemeen

U beantwoordt hoofdvraag 3 van de digitale aangifte (Hebt u in 2025 meststoffen (dierlijke, andere of kunstmeststoffen) opgeslagen of gebruikt?) met 'JA' als er:

- Dierlijke meststoffen opgeslagen zijn op uw exploitatie, of op de kopakker, op 1 januari 2026
- Andere meststoffen opgeslagen zijn op uw exploitatie, of op de kopakker, op 1 januari 2026
- Kunstmeststoffen opgeslagen zijn op uw exploitatie op 1 januari 2026
- Door uzelf of door derden (bv. seizoenspachter, inschaarder, cultuurcontractant...) in 2025 kunstmest gebruikt werd op landbouwgronden waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was
- Door uzelf of door derden (bv. seizoenspachter, inschaarder, cultuurcontractant...) in 2025 organische of organo-minerale meststoffen gebruikt werden op landbouwgronden waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was

- Dierlijke mest, geproduceerd op uw exploitatie, gebruikt werd op eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest (Brussel, Frankrijk of Wallonië) in 2025
- Eigen dieren van uw exploitatie op uw eigen gronden buiten Vlaanderen gegraasd hebben in 2025
- Dierlijke mest, geproduceerd op uw exploitatie buiten Vlaanderen (Brussel, Frankrijk of Wallonië), gebruikt werd op eigen gronden binnen het Vlaamse Gewest in 2025
- Eigen dieren van uw exploitatie gevestigd buiten het Vlaamse Gewest gegraasd hebben op uw eigen gronden binnen Vlaanderen in 2025

Opslag

Onder opslag op de exploitatie vallen alle meststoffen die opgeslagen zijn in een mestkelder, potstal, silo of mestbassin. Onder opslag op de kopakker vallen alle meststoffen die op een mesthoop of in een mestzak op een perceel liggen in afwachting van uitspreiden op dat perceel in het voorjaar.

Meer informatie over het opslaan van vaste dierlijke mest of andere meststoffen op landbouwgrond kunt u terugvinden op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Mestopslag > [Hoe mest tijdelijk opslaan op landbouwgrond](#).

Alleen de meststoffen opgeslagen in het Vlaamse Gewest moet u aangeven. Als uw exploitatie gelegen is buiten het Vlaamse Gewest en u hebt meststoffen (vaste mest, schuimaarde,...) op de kopakker opgeslagen op uw gronden in het Vlaamse Gewest, dan moet u deze opslag aangeven. Als uw exploitatie gelegen is binnen het Vlaamse Gewest en u hebt meststoffen opgeslagen op uw kopakker buiten het Vlaamse Gewest (Brussel, Frankrijk of Wallonië), dan kunt u dit aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 6 'Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen' (p. 52). Deze hoeveelheid kunt u dan niet meer in rekening brengen als gebruikt op uw gronden buiten Vlaanderen op uw volgende Mestbankaangifte.

Het is belangrijk om uw opgeslagen meststoffen nauwgezet in te vullen. Uw opslag van dierlijke mest en andere meststoffen op 1 januari 2026 is, als eindstock in uw mestbalans van 2025 en beginstock in uw mestbalans van 2026, een belangrijk element om de nutriëntenstromen op uw bedrijf in kaart te kunnen brengen. Uw opslag van kunstmest is, in combinatie met het kunstmestregister, van belang om de kunstmeststromen op uw bedrijf op te volgen.

Opslag van dierlijke mest

Is er op 1 januari 2026 dierlijke mest opgeslagen op uw exploitatie of op de kopakker in het Vlaamse Gewest?

Als u op uw exploitatie in het Vlaamse Gewest of op de kopakker in het Vlaamse Gewest dierlijke mest hebt opgeslagen op 1 januari 2026, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. U komt in het detailscherm voor opslag van dierlijke mest. Vervolgens vult u in de tabel de gegevens van de opgeslagen dierlijke mest in. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Bij de opslag van de dierlijke mest op 1 januari 2026 moet u aangeven of u voor deze opslag al dan niet gebruik maakte van één of meerdere mestzakken. U doet dit door de vraag onder de tabel 'maakte u op 1 januari 2026 gebruik van één of meerdere mestzakken voor de opslag van dierlijke mest op uw exploitatie of uw percelen?' te beantwoorden met 'Ja' of 'nee'.

De opgeslagen dierlijke mest moet opgegeven worden per diercategorie en per vorm. Als u zeugen en vleesvarkens houdt, moet u dus voor beide categorieën de opslag afzonderlijk opgeven.

De vorm (vaste mest, mengmest, ...) van de op de exploitatie geproduceerde mest in de opslag moet in overeenkomst zijn met het staltype waarin de dieren worden gehouden. Als u bijvoorbeeld runderen houdt in een stal waar meer dan 90% vaste mest geproduceerd wordt, dan is de vorm van de mest in de opslag hoofdzakelijk vaste mest.

Iedere landbouwer moet een 'Keuze mest' maken. Dat betekent dat de landbouwer per mestsoort en per exploitatie één van volgende systemen moet kiezen om de mestsamenstelling van de geproduceerde mest te bepalen:

- forfaitaire mestsamenstelling
- mestsamenstelling op basis van regelmatige analyses

Via het Mestbankloket kunt u bij Aanvragen > Keuze mest, de keuze van 2025 raadplegen. Daarnaast kunt u daar ook uw 'Keuze mest' wijzigen voor 2026. Als u de 'Keuze mest' wilt wijzigen voor 2026, dan doet u dat voordat u uw eerste vracht mest afvoert en ten laatste op 15.02.2026. Meer informatie over de wetgeving over het gebruik van mestsamenstelling vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Mestsamenstellingen](#).

De mestsoorten en samenstelling zijn in de digitale aangifte ingeladen op basis van 'keuze mest 2025'. U kunt slechts bijkomende mestsoorten toevoegen, als u daarvoor een reden opgeeft. De capaciteit die u in uw vorige aangifte aangaf, is al ingeladen in de digitale aangifte, voor zover die capaciteit éénduidig gelinkt kon worden aan de ingeladen mestsoort.

Wat als u geen 'Keuze mest' gemaakt had voor 2025?

Als u geen keuze gemaakt had voor 2025, maar wel dierlijke mest in opslag aangaf op uw vorige aangifte, dan zullen de mestsoorten die u in uw vorige aangifte aangaf, ingeladen zijn in de digitale aangifte, met als reden 'Eigen mest waarvoor geen keuze gemaakt in 2025'.

Als u geen keuze gemaakt had voor 2025, en geen dierlijke mest in opslag aangaf op uw vorige aangifte, dan zullen er geen mestsoorten ingeladen zijn in de digitale aangifte. In dit geval zult u de mestsoorten zelf moeten toevoegen via de knop 'Toevoegen' onder de tabel. In het detailscherm kiest u als reden 'Eigen mest waarvoor geen keuze gemaakt in 2025'.

Wat als u op 1 januari mest in opslag hebt, die u ontvangen hebt van derden?

Als u op 1 januari mest in opslag hebt, die u ontvangen hebt van derden, dan voegt u de betreffende mestsoort toe via de knop 'Toevoegen' onder de tabel. In het detailscherm kiest u als reden 'Ontvangen mest'.

Wat als u voor een bepaalde mestsoort een 'Keuze mest' hebt gemaakt, terwijl u deze mestsoort niet (meer) in opslag hebt op 1 januari?

Ingeladen mestsoorten die u niet in opslag hebt op 1 januari, kunt u verwijderen uit de aangifte via de iconen in de laatste kolom van de tabel.

Capaciteit (in m³)

Hier vult u de maximale capaciteit van de opslagplaats in, in kubieke meter (m³). De capaciteit die u in uw vorige aangifte aangaf, is al ingeladen in de digitale aangifte voor zover die capaciteit éénduidig gelinkt kon worden aan de ingeladen mestsoort.

Groepering stallen/opslagen

Als u er bij 'Keuze mest 2025' voor koos om een aantal stallen/opslagen op uw bedrijf te groeperen (bv. emissiearme stallen en traditionele stallen), dan is bij 'Groepering stallen/opslagen' de eigen gekozen naam van de opsplitsing ingevuld. Als u er niet voor koos om stallen/opslagen op uw bedrijf te groeperen, dan is dit veld leeg.

Keuze systeem

Het veld 'keuze systeem' is ingeladen op basis van 'Keuze mest 2025':

- In dit veld staat forfait als u ervoor koos om de inhoud van de mestsoort te bepalen op basis van de forfaitaire mestsamenstelling, of als het gaat over eigen mest, waarvoor geen 'Keuze mest' gemaakt werd in 2025.
- In dit veld staat analyse als u voor de mestsoort analyse koos voor 2025.

Soort inhoudswaarde

Hier vindt u informatie over hoe de mestsamenstelling uiteindelijk bepaald werd.

Als in het veld 'Keuze systeem' forfait wordt vermeld, dan wordt bij 'soort inhoudswaarde' ook 'forfait' vermeld. De mestsamenstelling van de opslag wordt in dat geval immers bepaald op basis van de richtwaarden. Als in het veld 'Keuze systeem' analyse wordt vermeld, dan ziet u bij 'soort inhoudswaarde' via welke stap in het cascadesysteem de samenstelling bepaald werd. Meer uitleg over het cascadesysteem vindt u bij '

Samenstelling en dichtheid'.

- BSM: bedrijfsspecifieke mestsamenstelling
- GemiddeldeVracht: meest recente geldige analyse (gemiddelde van 2 vrachstalen)
- OpslagWaarde: meest recente geldige analyse (opslagstaal)
- GemiddeldeVrachtstalen2025: jaargemiddelde van alle vrachstalen in 2025
- Forfait: richtwaarde

Het veld 'Soort inhoudswaarde' is leeg als het gaat over mest die u hebt ontvangen van derden.

Reden

Als u, naast de ingeladen mestsoorten op basis van 'Keuze mest 2025', nog een bijkomende mestsoort wilt toevoegen, dan kan dat alleen als u een reden opgeeft. Mogelijke redenen om mestsoorten toe te voegen zijn:

- Eigen mest waarvoor geen keuze is gemaakt in 2025
- Ontvangen mest

Als u geen keuze gemaakt had voor 2025, maar wel dierlijke mest in opslag aangaf op uw vorige aangifte, dan zullen de mestsoorten die u in uw vorige aangifte aangaf, ingeladen zijn in de digitale aangifte, met als reden 'Eigen mest waarvoor geen keuze gemaakt in 2025'.

Samenstelling en dichtheid

Bij de mestsoorten die ingeladen zijn op basis van 'Keuze mest 2025', wordt de samenstelling (kg N/ton en kg P₂O₅/ton) automatisch ingevuld op basis van 'Keuze mest 2025'. In het scherm waar u een meststof kunt toevoegen of wijzigen, wordt ook de dichtheid (ton/m³) van de meststof getoond als deze afwijkt van 1 ton/m³.

Wat als u voor een mestsoort 'forfait' koos voor 2025?

In dit geval worden de richtwaarden van de meststof voorgesteld. De richtwaarden voor de samenstelling en de dichtheid van dierlijke mest vindt u in Tabel 8 (p. 81).

Wat als u voor een mestsoort 'analyse' koos voor 2025?

Als u voor een mestsoort 'analyse' koos, dan wordt de mestsamenstelling bepaald volgens onderstaand cascadesysteem:

- Bedrijfsspecifieke mestsamenstelling (BSM), als een bedrijfsspecifieke mestsamenstelling (BSM) mogelijk, en aanvaard is. Meer informatie over BSM vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Mestsamenstellingen](#).
- Meest recente geldige analyse (opslagstaal⁷ of gemiddelde van 2 vrachstalen) tussen 1.10.2025 en 31.12.2025.
- Jaargemiddelde van alle vrachstalen in 2025, als er minstens 2 vrachanalyses gekend zijn in 2025.
- Meest recente geldige analyse (opslagstaal⁷ of gemiddelde van 2 vrachstalen) tussen 1.01.2026 en 15.02.2026.
- Forfait, als er voor de mestsoort een richtwaarde bestaat.

Bij de mestsoorten die ingeladen of toegevoegd zijn met als reden 'Eigen mest waarvoor geen keuze gemaakt in 2025', wordt de samenstelling automatisch ingevuld op basis van de richtwaarden van de meststof. De richtwaarden voor de samenstelling en de dichtheid van dierlijke mest vindt u in Tabel 8 (p. 81).

Bij de mestsoorten die toegevoegd zijn met als reden 'Ontvangen mest', wordt de samenstelling automatisch ingevuld op basis van de richtwaarden van de meststof. De richtwaarden voor de samenstelling en de dichtheid van dierlijke mest vindt u in Tabel 8 (p. 81). Als u de mest ontvangen hebt met analysewaarden, dan overschrijft u de ingeladen samenstelling met de analysewaarden. Deze waarden vindt u terug op het transportdocument.

Hoeveelheid (in m³)

Onder 'Hoeveelheid' moet u de hoeveelheid opgeslagen dierlijke mest aangeven in kubieke meter (m³). Als u voor de vaste mest de hoeveelheid alleen in ton kent, dan moet u een omrekening maken van gewicht (ton) naar volume (m³). Om die omrekening te maken kunt u gebruik maken van de dichtheid van dierlijke mest in

⁷ Voor vloeibare varkensmest zijn vrachstalen de enige geldige stalen. Eventuele opslagstalen van vloeibare varkensmest worden niet in rekening gebracht bij de bepaling van de samenstelling van de opslag.

Tabel 8 (p. 81). Als u de mest in opslag aanvoerde met een burenregeling of met een mestafzetdocument opgemaakt door een erkende mestvoerder, dan kunt u het aantal ton op dat transportdocument raadplegen. De hoeveelheid opgeslagen mest van een bepaalde stal berekenen is niet eenvoudig door de verschillende soorten en vormen.

De opslagcapaciteit en de hoeveelheid opgeslagen mest kunt u ook bepalen via de opslagtool. De opslagtool vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar 'Land- en tuinbouwers > Dienstverlening: Rekenprogramma's > [Opslagtool](#)'. Hieronder volgen enkele tips die u kunnen helpen om het volume mest te bepalen.

Tip 1: mest opgeslagen in een mestkelder, een silo of een bassin.

Het volume mest dat is opgeslagen in een mestkelder, mestsilo of foliebassin kan afgeleid worden uit de capaciteit van het mestopslagsysteem. Die capaciteit kan uitgedrukt worden in m³ of in liter (1000 liter komt overeen met 1 m³).

Er zijn twee mogelijkheden:

- Als de mestopslag helemaal vol is, is het volume opgeslagen mest gelijk aan de capaciteit van de opslagruimte, uitgedrukt in m³.
- Als de mestopslag gedeeltelijk gevuld is, wordt het volume als volgt berekend:

$$\frac{\text{totale capaciteit van de mestopslag (m}^3\text{)} \times \text{hoogte van de mest in opslag (m)}}{\text{totale hoogte van de mestopslag (m)}}$$

Voorbeeld: berekenen van het volume (m³) van de mest in een mestkelder

De capaciteit van de mestopslag is 1000 m³. De opslagruimte is 5 m hoog. De mest staat 3 m hoog in de mestkelder.

$$\text{Volume mest} = \frac{1000 \text{ m}^3 \times 3 \text{ m}}{5 \text{ m}} = 600 \text{ m}^3$$

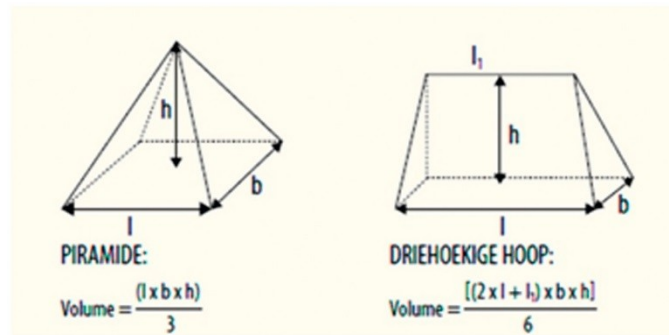
Tip 2: mest opgeslagen op een mesthoop

Dit is minder eenvoudig te berekenen. Als u zelf de mesthoop hebt aangemaakt, kunt u het aantal karren of wagens tellen dat u hebt aangevoerd. Dat aantal vermenigvuldigt u met het volume van de wagen of kar, namelijk lengte (in m) x breedte (in m) x vulhoogte van de mest (in m).

Als de mest van een andere landbouwer komt, dan werd de hoeveelheid misschien in een overeenkomst vastgelegd.

U kunt natuurlijk ook teruggrijpen naar wiskundige formules om een volume te berekenen. Daarbij is het belangrijk om alle maten in de juiste eenheid te zetten, bij voorkeur in meter.

In Figuur 2 vindt u twee veel voorkomende vormen van mestopslag met de berekening van hun volume.

Figuur 2: Veel voorkomende vormen van mestopslag

Voorbeeld: berekenen van het volume (m³) van een mesthoop

Er werd een hoeveelheid vaste rundermest in een piramidevorm opgeslagen. De piramide heeft een lengte van 5 meter (l = 5 m), een breedte van 4 meter (b = 4 m) en een hoogte van 2,5 meter (h = 2,5 m).

De formule uit Figuur 2 levert dan het volgende volume op:

$$Volume\ mest = \frac{5\ m \times 4\ m \times 2,5\ m}{3} = 16,7\ m^3$$

Er werd een hoeveelheid vaste rundermest in een driehoekige hoop opgeslagen. Onderaan is de mesthoop 10 m lang en 4 m breed. De hoogte is 3 m en bovenaan is de mesthoop nog 5 m lang.

De formule uit Figuur 2 levert dan het volgende volume op:

$$Volume\ mest = \frac{(2 \times 10\ m + 5\ m) \times 4\ m \times 3\ m}{6} = 50\ m^3$$

Tip 3: omrekenen van gewicht naar volume

Als u het gewicht kent van de mest maar niet het volume (u hebt bijvoorbeeld 3 ton besteld), kunt u omrekeningsfactoren gebruiken om het volume (de hoeveelheid in m³) te berekenen. De omrekeningsfactoren van de verschillende mestsoorten zijn terug te vinden in Tabel 8 (p. 81). Voor de omrekening wordt de dichtheid van de mest gebruikt.

U gebruikt deze dichtheid als volgt:

$$volume\ mest\ (in\ m^3) = \frac{gewicht\ mest\ (in\ ton)}{dichtheid\ mest\ (in\ ton\ per\ m^3,\ uit\ Tabel\ 8)}$$

$$gewicht\ mest\ (in\ ton) = volume\ mest\ (in\ m^3) \times dichtheid\ mest\ (in\ ton\ per\ m^3,\ uit\ Tabel\ 8)$$

Voorbeeld: omrekenen van gewicht (ton) naar volume (m³)

Er werd 15 ton voorgedroogde mest 'leggen kooi – mestopslag in loods' geleverd. De dichtheid van deze mest is 0,6 ton/m³.

$$volume\ mest = \frac{15\ ton}{0,6\ ton/m^3} = 25\ m^3$$

Hoeveelheid opgeslagen dierlijke mest in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ in opslag wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Opslag andere meststoffen

Zijn er op 1 januari 2026 andere meststoffen opgeslagen op uw exploitatie of op de kopakker in het Vlaamse Gewest?

Als u op uw exploitatie in het Vlaamse Gewest of op de kopakker in het Vlaamse Gewest andere meststoffen op 1 januari 2026 hebt opgeslagen, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. U komt dan in het detailscherm voor opslag van andere meststoffen. Vervolgens vult u in de tabel de gegevens van de opgeslagen andere meststoffen in. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Het gebruik van andere meststoffen hoeft u niet aan te geven in deze aangifte. Dit wordt immers bepaald op basis van de aangegeven opslag en de transportdocumenten waarmee alle andere meststoffen steeds moeten aangevoerd worden.

Bij de opslag van de andere meststoffen op 1 januari 2026 moet u aangeven of u voor deze opslag al dan niet gebruik maakte van één of meerdere mestzakken. U doet dit door de vraag onder de tabel 'maakte u op 1 januari 2026 gebruik van één of meerdere mestzakken voor de opslag van andere meststoffen op uw exploitatie of uw percelen?' te beantwoorden met 'Ja' of 'nee'.

Meststof

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. Door een zoekterm in te geven, beperkt u de lijst tot mestsoorten waarin die zoekterm voorkomt. Mocht u een mestsoort zoeken die u niet terugvindt in de keuzelijst, dan vindt u die wellicht wel in de 'Uitgebreide lijst', die u kunt openen door op deze knop te klikken. In de keuzelijst vindt u telkens de mestcode, het type (A = andere meststof), de vorm en naam.

Andere meststoffen kunnen de volgende **vormen** hebben: V = vaste mest, VL = vloeibare mest.

De **naam** van aangevoerde andere meststoffen vindt u op het transportdocument waarmee de andere meststof werd aangevoerd. Voorbeelden van veelvoorkomende andere meststoffen zijn: schuimaarde, groencompost, GFT-compost, slib, digestaat zonder dierlijke mest,...

Samenstelling

De samenstelling van aangevoerde andere meststoffen vindt u op de transportdocumenten. In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (kg N/ton en kg P₂O₅/ton) automatisch ingevuld met de richtwaarden van de geselecteerde meststof. Als u een analyse van de opgeslagen mest hebt, kunt u de ingevulde richtwaarden overschrijven en gebruik maken van analysewaarden.

Voor de aangifte van de opslag van spuiwater van een biologische wasser moet u over een geldig analyseresultaat beschikken. Als u werkt met opslagstalen, kunt u alleen het analyseresultaat van een staal dat werd genomen tussen 1.10.2025 en 15.02.2026 gebruiken. De samenstelling van de opslag op 1 januari wordt bepaald volgens een cascadesysteem. Meer informatie over dit cascadesysteem vindt u op p. 43.

Hoeveelheid

De totale opgeslagen hoeveelheden geeft u per meststof aan, uitgedrukt in ton. De hoeveelheden van aangevoerde andere meststoffen vindt u op de transportdocumenten. Hoeveel mest er nog in opslag zit, is afhankelijk van de hoeveelheid die al gespreid werd. Hebt u nog niets van de ontvangen andere meststof uitgereden, dan is de hoeveelheid in opslag gelijk aan de totale hoeveelheid op het document. Als een gedeelte van de ontvangen andere meststof al gespreid is, dan moet u bepalen hoeveel tonnage nog in opslag is.

Hoeveelheid opgeslagen andere meststoffen in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ in opslag wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Opslag van kunstmest

Is er op 1 januari 2026 kunstmest opgeslagen op uw exploitatie?

Naast de opslag van dierlijke mest en andere meststoffen, moet u ook de opslag van kunstmest op uw exploitatie op 1 januari 2026 opgeven. Hier moet u ook de **opslag van spuiwater van een zure wasser of combi-wasser S1/S2** en de **opslag van kunstmest die gebruikt wordt voor grondloze teelt** (gewassen op groeimedium) opgeven.

U noteert enkel de opslag van kunstmest **op uw exploitatie op 1 januari 2026**. De kunstmest die reeds gefactureerd werd in 2025, maar nog niet geleverd of afgehaald werd in 2025, moet niet aangegeven worden als stock op de aangifte.

Als u op uw exploitatie in het Vlaamse Gewest kunstmeststoffen op 1 januari 2026 hebt opgeslagen, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. U komt dan in het detailscherm voor opslag van kunstmeststoffen. Vervolgens vult u in de tabel de gegevens van de opgeslagen kunstmeststoffen in. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Meststof

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. Door een zoekterm in te geven, beperkt u de lijst tot mestsoorten waarin die zoekterm voorkomt. In de keuzelijst vindt u telkens de mestcode, het type (C = kunstmest), de vorm en naam. Mocht u een mestsoort zoeken die u niet terugvindt in de keuzelijst, dan kunt u

kiezen voor 'Kunstmest eigen samenstelling'. In dat geval kunt u de naam van de meststof opgeven in het vak 'Meststof omschrijving'.

Samenstelling

Hier vult u het gehalte aan N en P_2O_5 , uitgedrukt in %, in. In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (% N en % P_2O_5) automatisch ingevuld op basis van de geselecteerde meststof. Als de samenstelling niet automatisch ingevuld wordt (bv. als 'kunstmest eigen samenstelling' geselecteerd wordt), dan moet u deze zelf opgeven. De samenstelling van de kunstmest vindt u terug op de factuur of de verpakking. Bijvoorbeeld een kunstmeststof 'NPK 15+5+15' bevat 15 % N, 5 % P_2O_5 , 15 % K_2O . Het percentage N, P_2O_5 en K_2O is gelijk aan respectievelijk het aantal kg N, P_2O_5 en K_2O per 100 kg kunstmest.

Bij ammoniumsulfaat uit zure water moet u de inhoud omrekenen van g N/liter naar % N. Hierbij moet u rekening houden met een dichtheid van 1,1 kg/liter.

Bv. Een inhoud van 37,27g N/liter komt dan overeen met 37,27g N/1100 g, of dus 3,39% N

Eenheid en hoeveelheid

U kiest in welke eenheid u de opgeslagen hoeveelheid kunstmest wilt opgeven (kg of liter) en vult vervolgens de opgeslagen hoeveelheid in. Standaard wordt als eenheid kilogram voorgesteld. Als u liter als eenheid kiest, verschijnt de dichtheid van de meststof waarmee gerekend wordt om het totaal aantal kg N en kg P_2O_5 te bekomen.

Hoeveelheid opgeslagen kunstmeststoffen in kg N en kg P_2O_5

Het aantal kg N en kg P_2O_5 wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Gebruik van kunstmest

Hebt u of een derde partij (seizoenspachter, inschaarder, cultuurcontractant,...) in 2025 kunstmest gebruikt op landbouwgronden waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was?

Als u of een derde partij kunstmest gebruikt hebt op uw gronden in het Vlaamse Gewest, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. Ook als uw exploitatie gelegen is buiten het Vlaamse Gewest, en u hebt kunstmest gebruikt op uw eigen gronden in het Vlaamse Gewest, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. U komt in het detailscherm voor het gebruik van kunstmest.

Het gebruik van kunstmeststoffen op de landbouwgronden waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was, is ingeladen op basis van het digitaal kunstmestregister. U kunt slechts gegevens toevoegen of wijzigen, als u daarvoor een reden opgeeft.

Welke gegevens worden ingeladen in de aangifte?

In de aangifte worden de gegevens ingeladen op basis van het gebruiksregister (uw eigen gebruiksregister of het gebruiksregister van een andere landbouwer).

In de Mestbankaangifte wordt het kunstmestgebruik ingeladen dat geregistreerd is op de percelen waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was. Dat kan zowel gaan over registraties door uzelf, als door een andere landbouwer. Alleen geldige, gekoppelde registraties worden in de aangifte in rekening gebracht.

kiezen voor 'Kunstmest eigen samenstelling'. In dat geval moet u de naam van de meststof opgeven in het vak 'Meststof omschrijving'.

Samenstelling: Hier vult u het gehalte aan N en P_2O_5 , uitgedrukt in %, in. In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (% N en % P_2O_5) automatisch ingevuld op basis van de geselecteerde meststof. Als de samenstelling niet automatisch ingevuld wordt (bv. als 'kunstmest eigen samenstelling' geselecteerd wordt), dan moet u deze zelf opgeven. De samenstelling van de kunstmest vindt u terug op de factuur of de verpakking. Bijvoorbeeld een kunstmeststof 'NPK 15+5+15' bevat 15 % N, 5 % P_2O_5 , 15 % K_2O . Het percentage N, P_2O_5 en K_2O is gelijk aan respectievelijk het aantal kg N, P_2O_5 en K_2O per 100 kg kunstmest.

Volgens kunstmestregister

In de kolommen 'Volgens kunstmestregister' zijn de gegevens ingevuld die reeds gekend zijn op basis van het kunstmestregister. Per meststof vindt u hier de eenheid, de gebruikte hoeveelheid en het totaal aantal kg N en kg P_2O_5 terug. Controleer die gegevens aan de hand van uw kunstmestregister.

Aangepast

Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via het icoon in de laatste kolom van de tabel kunt u een ingeladen lijn bewerken. U vindt de aangepaste of aangevulde gegevens terug in de kolommen 'Aangepast'.

Eenheid en hoeveelheid: U kiest in welke eenheid u de gebruikte hoeveelheid kunstmest wilt opgeven (kg of liter) en vult vervolgens de gebruikte hoeveelheid in. Als u liter als eenheid kiest, verschijnt de dichtheid van de meststof waarmee gerekend wordt om het totaal aantal kg N en kg P_2O_5 te bekomen.

Kunstmestgebruik in kg N en kg P_2O_5 : Het aantal kg N en kg P_2O_5 wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Reden: Als u, naast de ingeladen mestsoorten op basis van het kunstmestregister, nog een bijkomende mestsoort wilt toevoegen, dan kan dat alleen als u een reden opgeeft. Ook als u de ingeladen gegevens wilt wijzigen, dan moet u een reden opgeven.

- Mogelijke redenen om mestsoorten toe te voegen zijn:
 - o Niet geregistreerd
 - o Probleem koppeling perceel
 - o Vrijstelling gebruiksregister
 - o Andere
- Mogelijke redenen om ingeladen gegevens aan te passen zijn:
 - o Rechtzetting eigen fout
 - o Rechtzetting fout derde
 - o Dubbele registratie
 - o Probleem koppeling perceel
 - o Vrijstelling gebruiksregister
 - o Andere

Bron

In de kolom 'Bron' ziet u waar de aangegeven gegevens vandaan komen. Er zijn 3 mogelijkheden:

////////////////////////////////////

- Register: gegevens die ingeladen werden op basis van het gebruiksregister.
- Aangepast: meststoffen ingeladen op basis van het gebruiksregister, waarbij de hoeveelheid en/of eenheid aangepast werd via de aangifte.
- Manueel: gegevens die toegevoegd werden via de aangifte.

Gebruik van organische en organo-minerale meststoffen

Hebt u of een derde partij (seizoenspachter, inschaarder, cultuurcontractant,...) in 2025 organische of organo-minerale meststoffen gebruikt op landbouwgronden waarvan u de gebruiker van de hoofdteelt was?

Organische en organo-minerale meststoffen zijn respectievelijk **volledig of deels opgebouwd uit natuurlijke grondstoffen**. In sommige gevallen worden organische meststoffen aangevuld met chemische voedingselementen en spreekt men van organisch-minerale meststoffen.

Voor het Mestdecreet vallen organische meststoffen, andere dan dierlijke mest, onder de groep van '**andere meststoffen**'. Ook organo-minerale meststoffen zonder dierlijke mest werden tot nog toe als andere meststoffen beschouwd. Deze meststoffen moeten altijd met een **transportdocument** vervoerd worden.

Een aantal organische en organo-minerale meststoffen worden eerder zoals kunstmeststoffen verkocht en gebruikt (bv. gekorrelde meststoffen die verpakt worden in zakken). Dit soort organische en organo-minerale meststoffen geeft u aan onder hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 5 'Gebruik van organische en organo-minerale meststoffen'. Dat gebruik moest **niet** geregistreerd worden **in het digitale kunstmestregister 2025**.

De hoeveelheden die u ontving met transportdocumenten of die u toch al ingaf in uw gebruiksregister van kunstmest vermeldt u hier niet meer.

Als u of een derde partij organische of organo-minerale meststoffen gebruikt hebt op uw gronden in het Vlaamse Gewest, dan beantwoordt u de vraag met 'JA'. U komt in het detailscherm voor het gebruik van organische en organo-minerale meststoffen. Vervolgens vult u in de tabel de gegevens van de organische of organo-minerale meststoffen in. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen. Win de nodige informatie in bij de seizoenspachter, inschaarder, cultuurcontractant,....

Type meststof en meststof omschrijving

Via het valmenu kiest u het type meststof: organische meststof, organo-minerale meststof of bladvoeding met organische meststof. Vervolgens geeft u de naam van de meststof op in het vak 'Meststof omschrijving'.

Samenstelling

Hier vult u het gehalte aan N en P₂O₅, uitgedrukt in %, in. De samenstelling van de meststof vindt u terug op de factuur of de verpakking. Het percentage N en P₂O₅ is gelijk aan respectievelijk het aantal kg N en P₂O₅ per 100 kg meststof.

Dichtheid, eenheid en hoeveelheid

U kiest in welke eenheid u de gebruikte hoeveelheid meststof wilt opgeven (kg of liter) en vult vervolgens de gebruikte hoeveelheid in. Standaard wordt als eenheid kilogram voorgesteld. Als u liter als eenheid kiest, dan kunt u de dichtheid (kg/liter) aanpassen om het correct totaal aantal kg N en kg P₂O₅ te verkrijgen.

Gebruik van organische en organo-minerale meststoffen in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden buiten Vlaanderen

Hebt u dierlijke mest, geproduceerd op deze exploitatie, afgezet op uw eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest, of hebt u dieren van deze exploitatie op die gronden laten grazen?

LANDBOUWERS DIE ALLEEN DIERLIJKE PRODUCTIE EN GRONDEN BINNEN HET VLAAMSE GEWEST HEBBEN, MOETEN HET GEBRUIK VAN HUN DIERLIJKE MEST NIET AANGEVEN.

Het gebruik van dierlijke mest door die landbouwers wordt berekend op basis van de productie die de landbouwer moet aangeven bij hoofdvraag 2 van de digitale aangifte 'Dieren' (p.11), de opslag van dierlijke mest die de landbouwer moet aangeven bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 1 'Opslag van dierlijke mest' (p. 39) en de aan- en afvoer van dierlijke mest die gekend is via transportdocumenten.

LANDBOUWERS MET BEDRIJFSEIGEN MESTPRODUCTIE BINNEN HET VLAAMSE GEWEST EN EIGEN LANDBOUWGRONDEN BUITEN HET VLAAMSE GEWEST KUNNEN DE DIERLIJKE MESTSTOFFEN AANGEVEN DIE DAAR WERDEN OPGEBRACHT.

Daarbij moet u een onderscheid maken tussen het spreiden van bedrijfseigen dierlijke meststoffen enerzijds en de begrazing door eigen dieren (rechtstreekse uitscheiding) op eigen grond buiten het Vlaamse Gewest anderzijds. In beide situaties moet u aantonen dat de percelen waarop u uw eigen mest spreidde, of waarop u uw eigen dieren liet grazen, in eigen gebruik hebt. Als bewijsstuk voegt u bij uw aangifte een kopie van de registratie van uw percelen buiten het Vlaamse Gewest die u liet uitvoeren door de bevoegde overheid, behalve als de gronden gelegen zijn in het Waalse Gewest. Als u dieren laat grazen op weides die in Nederland of Frankrijk gesitueerd zijn, of in het Brussels Gewest op meer dan 25 km van het hoofdbeslag in Vlaanderen, moet u een toestemming van DGZ meesturen.

Frankrijk of Brussel:

Op de Mestbankaangifte geeft u zowel het spreiden van bedrijfseigen dierlijke meststoffen als de begrazing door eigen dieren (rechtstreekse uitscheiding) op eigen grond buiten het Vlaamse Gewest aan. Vermeld ook de mest die met mesttransportdocumenten naar uw eigen gronden in Brussel of Frankrijk werd gevoerd.

Nederland:

Op de Mestbankaangifte geeft u enkel de begrazing door eigen dieren op eigen grond buiten het Vlaamse Gewest aan.

Als u uw eigen gronden in Nederland wilt bemesten met dierlijke mest van uw Vlaams bedrijf moet u zich laten registreren als grensboer. Elk transport als grensboer met Nederland moet voorafgaandelijk aan het transport

in het MestTransportInternetLoket MTIL aangemeld worden met een mestafzetdocument in het kader van de grensboerregeling of met een grensboerdocument. De mesttransportdocumenten naar uw eigen gronden in Nederland geeft u niet meer aan via de Mestbankaangifte. Meer informatie over de registratie als grensboer vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Transport > Grensoverschrijdend transport > [Grensboerregeling met Nederland](#).

Wallonië:

Als u uw eigen dieren laat grazen op uw eigen percelen in Wallonië, of als u dierlijke mest van uw eigen dieren gebruikt op uw eigen percelen in Wallonië, dan moet u geregistreerd zijn als **grensboer**. Meer informatie over de registratie als grensboer vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Transport > Grensoverschrijdend transport > [Grensboerregeling met Wallonië](#).

Als grensboer moet u jaarlijks aan de Waalse overheid melden:

- hoeveel dierlijke mest van eigen dieren u hebt gespreid op uw percelen in Wallonië
- hoeveel dierlijke mest door inscharing van eigen dieren op eigen weiden in Wallonië is gespreid

In kader van de grensboerregeling krijgt de Mestbank de gegevens van het gebruik van dierlijke mest en de begrazing op uw eigen gronden in het Waalse Gewest begin 2026 rechtstreeks van het Waalse Gewest. U hoeft deze gegevens niet aan te geven op de Mestbankaangifte. Wilt u reeds sneller een overzicht van uw bedrijfsbalans, dan kunt u het gebruik en de begrazing toch aangeven op de Mestbankaangifte. Vermeld dan ook de mest die met mesttransportdocumenten naar uw eigen gronden in Wallonië werd gevoerd. In uw definitieve bedrijfsbalans tellen echter enkel de gegevens die de Mestbank van het Waalse Gewest krijgt.

De grensboerregeling met Wallonië is enkel van toepassing op gronden die minder dan 25 km van de gewestgrens gelegen zijn. Als u echter eigen dieren inschaart op **eigen verre weiden in Wallonië (op meer dan 25 km)**, dan moet u deze beweiding jaarlijks apart laten registreren bij Service public de Wallonie (SPW). Als de beweiding niet geregistreerd werd bij SPW, dan zal deze vorm van mestafzet niet in aanmerking genomen worden door de Mestbank.

LET OP: ALS U VERMINDERING VAN DE GEMIDDELDE VEEBEZETTING WILT VOOR BEGRAZING OP UW EIGEN GRONDEN IN WALLONIË, DAN MOET U DAT WEL AANDUIDEN IN DE MESTBANKAANGIFTE.

Nadat u 'JA' geantwoord hebt, komt u in het detailscherm. Daar vult u de gegevens in van het gebruik aan dierlijke mest en de begrazing in de respectievelijke tabellen. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Gebruik dierlijke mest op eigen gronden in het Brussels Gewest, in Frankrijk of in het Waals Gewest

Meststof

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. Door een zoekterm in te geven, beperkt u de lijst tot mestsoorten waarin die zoekterm voorkomt. In de keuzelijst vindt u telkens de mestcode, het type (D = dierlijke mest), de vorm en mestsoort.

Dierlijke mest kan de volgende **vormen** hebben: V = vaste mest, VV = vochtige vaste mest, VD = voorgedroogde vaste mest, G = gier, M = mengmest, VL = vloeibare mest.

De verschillende **mestsoorten** vindt u in Tabel 8 (p. 81).

Samenstelling

In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (kg N/ton en kg P₂O₅/ton) automatisch ingevuld met de richtwaarden van de geselecteerde meststof. De richtwaarden voor de samenstelling en de dichtheid van dierlijke mest vindt u in Tabel 8 (p. 81). Als u een analyse van de mest hebt, kunt u de ingevulde richtwaarden overschrijven en gebruik maken van analysewaarden. Analyses van meststoffen moet u altijd laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Regio

Hier vult u de regio in waar u de geselecteerde meststof hebt gespreid (Brussels Gewest, Frankrijk of Waals Gewest).

Hoeveelheid

De hoeveelheid vult u in, uitgedrukt in ton.

Gebruik dierlijke mest in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Begrazing op eigen grond buiten Vlaams Gewest

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 VRAGEN WE DE BEGRAZING OP EIGEN GROND BUITEN HET VLAAMSE GEWEST PER STAL OM DE STALEMISSIES BETER IN KAART TE BRENGEN.

Alle tabbladen waarop graasdieren werden ingevuld worden hier weergegeven (stal-tabbladen en/of tabblad 'Extra'). Daarnaast is er een overzichtstabblad met de begrazing op eigen grond buiten het Vlaamse Gewest op exploitatieniveau.

Het detailscherm opent op het tabblad van de eerste stal met graasdieren.

Tabblad per stal en tabblad 'Extra'

In deze tabbladen vult u het begrazingsschema in van uw eigen dieren (van Vlaamse exploitatie) die op uw eigen grond buiten het Vlaamse Gewest hebben gegraasd. Laat u dieren van een ander bedrijf op uw landbouwgrond buiten Vlaanderen grazen, dan moet u die niet aangeven in deze aangifte.

LET OP: DIT GELDT OOK VOOR DE BEGRAZING IN HET WAALE GEWEST WAARVOOR ER GEEN BEGRAZINGSSCHEMA INGEVULD WORDT IN DE AANGIFTE.

De veebezetting wordt dan automatisch verminderd op basis van uw begrazingsschema. De verminderde veebezetting vindt u terug in de kolom 'Effectieve bezetting' bij hoofdvraag 2 van de digitale aangifte 'Dieren'. Op p. 20, 31 en 33 vindt u meer informatie over de effectieve bezetting. Als u de vraag met 'NEE' beantwoordt, dan wordt de bemesting tijdens de begrazing op basis van uw begrazingsschema in rekening gebracht in uw mestbalans als afzet.

Let op: alleen de begrazing van eigen dieren op eigen gronden buiten het Vlaamse Gewest kan in mindering gebracht worden. Als uw dieren op gronden van derden grazen, moet u een inscharringscontract opmaken, ongeacht of deze weiden zich binnen of buiten het Vlaamse Gewest bevinden. Inscharing naar gronden in Wallonië is alleen mogelijk als u daarvoor in Wallonië een contrat de pâurage opmaakt. Voor inscharing buiten België is een toelating grensbeweidings van FAVV nodig.

Meer informatie over de inscharing vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Transport > [Inscharing](#). U kunt ook uitleg vragen bij de Mestbank in uw provincie.

Gebruik van dierlijke mest op eigen gronden binnen het Vlaamse Gewest

Is uw exploitatiezetel gevestigd buiten het Vlaamse Gewest, maar ligt een gedeelte van uw eigen landbouwgronden (geen stallen!) in het Vlaamse Gewest?

LANDBOUWERS DIE ALLEEN DIERLIJKE PRODUCTIE EN GRONDEN BINNEN HET VLAAMSE GEWEST HEBBEN, MOETEN HET GEBRUIK VAN HUN DIERLIJKE MEST NIET AANGEVEN.

Het gebruik van dierlijke mest door die landbouwers wordt berekend op basis van de productie die de landbouwer moet aangeven bij hoofdvraag 2 van de digitale aangifte 'Dieren' (p.11), de opslag van dierlijke mest die de landbouwer moet aangeven bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 1 'Opslag van dierlijke mest' (p. 39) en de aan- en afvoer van dierlijke mest die gekend is via transportdocumenten.

LANDBOUWERS MET EEN EXPLOITATIE MET DIERLIJKE MESTPRODUCTIE BUITEN HET VLAAMSE GEWEST, EN EEN DEEL VAN HUN EIGEN LANDBOUWGRONDEN BINNEN HET VLAAMSE GEWEST, MOETEN HET GEBRUIK VAN DIERLIJKE MEST OP DE EIGEN GRONDEN AANGEVEN.

De Mestbank is alleen geïnteresseerd in de hoeveelheid mest die u op de gronden binnen het Vlaamse Gewest gebruikt of opgeslagen hebt. Geef daarom aan hoeveel dierlijke mest u gespreid hebt op uw Vlaamse percelen en vul het beweidingsschema in voor de dieren die er gegeten hebben. Daarnaast geeft u aan of u dierlijke of andere meststoffen hebt opgeslagen op uw Vlaamse landbouwgrond. U kunt dit aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 1 'Opslag van dierlijke mest' (p. 39) en deelvraag 2 'Opslag andere meststoffen' (p. 46). Deze hoeveelheid meststoffen zal voor uw balans van 2026 beschouwd worden als gebruikt op uw Vlaamse landbouwgrond. Meststoffen opgeslagen op uw niet-Vlaamse exploitatie moeten hier niet opgegeven worden. Tot slot moet u ook het gebruik van kunstmest en organische of organo-minerale meststoffen op uw landbouwgronden gelegen in het Vlaams Gewest opgeven. U kunt dit aangeven bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 4 'Gebruik van kunstmest' (p. 48) en deelvraag 5 'Gebruik van organische en organo-minerale meststoffen' (p.51).

Ligt uw exploitatie in **Brussel, Wallonië of Frankrijk**, dan beantwoordt u de vraag met 'Ja. in Brussel/Wallonië/Frankrijk'. Vervolgens kunt u het gebruik van dierlijke mest en de begrazing in het Vlaamse Gewest aangeven. Vermeld ook de mest van eigen dieren die met mesttransportdocumenten naar uw eigen gronden in Vlaanderen werd gevoerd.

Als uw exploitatie in **Nederland** ligt, dan beantwoordt u de vraag met 'Ja. in Nederland'. Voor een Nederlandse exploitatie kunt u enkel de begrazing in het Vlaamse Gewest aangeven. Het gebruik van dierlijke mest is al gekend via de transportdocumenten. Een overzicht van uw transporten vindt u op het Mestbankloket.

Via de knoppen onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Gebruik van dierlijke mest in het Vlaamse Gewest

Meststof

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. Door een zoekterm in te geven, beperkt u de lijst tot mestsoorten waarin die zoekterm voorkomt. In de keuzelijst vindt u telkens de mestcode, het type (D = dierlijke mest), de vorm en mestsoort.

Dierlijke mest kan de volgende **vormen** hebben: V = vaste mest, VV = vochtige vaste mest, VD = voorgedroogde vast mest, G = gier, M = mengmest, VL = vloeibare mest.

De verschillende **mestsoorten** vindt u in Tabel 8 (p. 81).

Samenstelling

In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (kg N/ton en kg P₂O₅/ton) automatisch ingevuld met de richtwaarden van de geselecteerde meststof. De richtwaarden voor de samenstelling en de dichtheid van dierlijke mest vindt u in Tabel 8 (p. 81). Als u een analyse van de mest hebt, kunt u de ingevulde richtwaarden overschrijven en gebruik maken van analysewaarden. Analyses van meststoffen moet u altijd laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Hoeveelheid

Vul de hoeveelheid dierlijke mest in die werd geproduceerd op uw bedrijf gelegen buiten het Vlaamse Gewest en die werd opgebracht op uw landbouwgronden in het Vlaamse Gewest, exclusief de bemesting door begrazing (rechtstreekse uitscheiding). De hoeveelheid wordt uitgedrukt in ton.

Mest die u van andere Vlaamse landbouwers ontving, dus met een mestafzetdocument of een burenenregeling, moet u niet opgeven op uw aangifte. Deze transporten zijn immers al gekend bij de Mestbank. U kunt ze nakijken op het Mestbankloket.

Gebruik dierlijke mest in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Begrazing binnen het Vlaamse Gewest

Hier vult u het begrazingsschema in van uw dieren uit stallen buiten het Vlaamse Gewest die op uw eigen grond in het Vlaamse Gewest hebben gegraasd. Laat u dieren van een ander bedrijf op uw landbouwgrond grazen, dan moet u die niet aangeven op deze aangifte. Ook eigen dieren die u laat grazen op landbouwgrond van een ander bedrijf moet u hier niet aangeven. De bemesting via begrazing door die dieren, moet al gekend zijn bij de Mestbank via inscharringscontracten. Meer informatie over de inscharing vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Transport > [Inscharing](#). U kunt ook uitleg vragen bij de Mestbank in uw provincie.

Diercategorie

Via het valmenu kiest u de gewenste diercategorie. De verschillende diercategorieën vindt u in Tabel 7 (p.78).

Aantal

U vult per diercategorie het aantal dieren in dat op de Vlaamse grond gegraasd heeft.

Aantal graasuren / dag

Het aantal graasuren per dag staat standaard op 24 uur ingesteld. Als de dieren maar een beperkt aantal uren per dag op de weide staan, kunt u dat aanpassen.

Startdatum en einddatum

U vermeldt de start- en einddatum van de begrazing op uw eigen landbouwgrond in het Vlaamse Gewest.

Effectieve bezetting

De effectieve bezetting wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven aantallen, het aantal graasuren per dag en start- en einddatum. De effectieve bezetting is de bezetting omgerekend naar een heel jaar (bv. 4 andere runderen die gedurende 6 maanden telkens 12 uren per dag in Vlaanderen grazen, resulteren in een effectieve bezetting van 1 ander rund).

Wassers

Hebt u een luchtwasser?

Algemeen

U beantwoordt hoofdvraag 4 van de digitale aangifte (Hebt u een luchtwasser?) met 'JA' als u in 2025 één of meerdere biologische of zure wassers op uw stallen had staan of één of meerdere combinaties van die luchtwassystemen.

De combinaties van zure en biologische luchtwassystemen (combiwassers) kunnen afzonderlijk aangeven worden. Meer uitleg over de aangifte van de combiwasser S1/S2 (biologisch luchtwassysteem gevolgd door chemisch luchtwassysteem) vindt u op p.60. Meer uitleg over de aangifte van de combiwasser S2/S1 (chemisch luchtwassysteem gevolgd door biologisch luchtwassysteem) vindt u op p. 61.

Zure en biologische luchtwassystemen

Onder meer om te kunnen bepalen hoeveel stikstof uit de mest die op uw exploitatie geproduceerd wordt, u ook op uw exploitatie verwerkt, wordt in de aangifte een onderscheid gemaakt tussen een zure en een biologische wasser. Het grootste verschil ligt bij de behandeling van het spuiwater.

Voor de hoeveelheid stikstof in het geproduceerde spuiwater van een zure wasser (ammoniumsulfaat⁸ = $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$) kunt u **mestverwerkingscertificaten** (MVC) krijgen. Voor de geproduceerde hoeveelheid stikstof in spuiwater van een biologische wasser⁹ krijgt u geen mestverwerkingscertificaten. U kunt wel mestverwerkingscertificaten verkrijgen voor de verdere verwerking van het spuiwater van een biologische wasser tot stikstofgas (N_2) via een nabehandeling (denitrificatie).

Bij een **chemisch luchtwassysteem of zure wasser** wordt de ammoniakuitstoot beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Dat systeem bestaat uit een kolom met vulmateriaal, waarover continu aangezuurde wasvloeistof wordt gesproeid. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt de ammoniak omgezet in een zout. Spuiwater van een zure wasser bevat hierdoor stikstof in de vorm van ammoniumsulfaat.

In tegenstelling tot een chemisch luchtwassysteem wordt bij een **biologisch luchtwassysteem** de ammoniakuitstoot beperkt door de ventilatielucht te behandelen met bacteriën. Dat systeem bestaat uit een kolom of een bed met vulmateriaal, waarover continu wasvloeistof wordt gespoeld. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Door bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden, wordt de ammoniak vervolgens omgezet in nitriet of nitraat. Spuiwater van een biologische wasser bevat stikstof in de vorm van nitraat- of nitrietstikstof en in mindere mate in de vorm van ammoniumstikstof.

Om spuiwater van uw biologische wasser met transportdocumenten te vervoeren, maakt u gebruik van de algemene mestcode 1006 - SPUIWATER BIOLOGISCHE WASSER. In geval van transport naar derden, hebt u

⁸ Het ammoniumsulfaat wordt als kunstmeststof beschouwd volgens het Mestdecreet.

⁹ Het spuiwater van een biologische wasser is volgens het Mestdecreet een andere meststof waardoor u hiervoor geen MVC's kunt verkrijgen.

een ontheffing van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid nodig. Meer informatie vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Aanwenden van mest > [Aanwenden van specifieke meststoffen](#).

Let op: verwar het begrip spuiwater niet met het begrip spuistroom. Spuiwater is een algemene term voor het 'restproduct' dat ontstaat bij het gebruik van een zure of biologische wasser om de emissie van ammoniak uit stallen te reduceren. Spuistroom is het overtollige voedingswater, afkomstig van de tuinbouwteelten op een groeimedium, dat niet hergebruikt wordt als voedingswater.

Combiwasser S1/S2

Hebt u een combiwasser S1/S2 (biologisch luchtwassysteem gevolgd door chemisch luchtwassysteem)?

Als u een combiwasser S1/S2 (biologisch luchtwassysteem gevolgd door chemisch luchtwassysteem) op een van uw stallen hebt, dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'. U komt dan in het detailscherm terecht van de productie van ammoniumsulfaat.

Hoeveelheid spuiwater

In het aangifteloket is de debietmeterstand op 01.01.2025 al ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vult de debietmeterstand op 01.01.2026 in. Die waarde staat op uw teller van het spuiwater en vult u in liter in.

Op basis van de ingevulde meterstanden wordt automatisch berekend hoeveel liter spuiwater de op uw exploitatie aanwezige combiwasser S1/S2 in 2025 heeft geproduceerd.

Geef ook de gemiddelde stikstofconcentratie van min. 2 analyses in 2025 van dat spuiwater aan. Die samenstelling toont u aan met twee halfjaarlijkse analyses van 2025, die u oplaadt als bijlage bij de aangifte. U moet de analyses laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Als u meerdere combiwassers S1/S2 hebt, vult u de gegevens per wasser in via de knop 'Nieuwe wasser toevoegen'.

Het gebruik van ammoniumsulfaat op de eigen percelen geeft u aan bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 4 'Gebruik van kunstmest'. De afzet bij derden is gekend via het digitaal kunstmestregister (verhandelingsregister). De opslag op 1 januari 2026 van het geproduceerde spuiwater geeft u aan bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 3 'Opslag van kunstmest'.

OPGELET VOOR DODELIJKE GASSEN!

De praktijk leert ons dat sommige landbouwers NH_4SO_4 -spuiwater gemakshalve bij de dierlijke mest mengen (bv. in de mestkelder). Dat is niet alleen verboden maar ook levensgevaarlijk. Het aanwezige sulfaat in het spuiwater wordt in de mestkelder door de aanwezige bacteriën in anaerobe omstandigheden immers omgezet naar het toxische gas H_2S . Dat gas is al in lage concentraties dodelijk voor mens en dier.

Combiwasser S2/S1

Hebt u een combiwasser S2/S1 (chemisch luchtwassysteem gevolgd door biologisch luchtwassysteem)?

Als u een combiwasser S2/S1 (chemisch luchtwassysteem gevolgd door biologisch luchtwassysteem) op een van uw stallen hebt, dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'. U komt dan terecht in het detailscherm van de productie van spuiwater.

In het aangifteloket is de debietmeterstand op 01.01.2025 al ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vult de debietmeterstand op 01.01.2026 in. Die waarde staat op uw teller van het spuiwater en vult u in liter in. Op basis van de ingevulde meterstanden, wordt automatisch berekend hoeveel liter spuiwater de op uw exploitatie aanwezige combiwasser S2/S1 in 2025 heeft geproduceerd.

Geef ook de gemiddelde stikstofconcentratie van minstens 2 analyses in 2025 van dat spuiwater aan. Die samenstelling toont u aan met twee halfjaarlijkse analyses van 2025, die u bij de aangifte als bijlage oplaadt. Analyses van meststoffen moet u altijd laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Als u het spuiwater apart opslaat, dan geeft u de opslag op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 2 (Opslag andere meststoffen). Als het spuiwater samen met dierlijke mest wordt opgeslagen, dan geeft u de opslag van de mengeling van mest en spuiwater op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 1 (Opslag van dierlijke mest). In dit geval moet u gebruikmaken van de mestcodes vermeld in Tabel 4 (p. 41).

Als u meerdere combiwassers S2/S1 hebt, vult u de gegevens per wasser in via de knop 'Nieuwe wasser toevoegen'.

Zure wasser

Hebt u een zure wasser?

Als u een zure wasser op een van uw stallen hebt, dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'. U komt dan in het detailscherm omtrent de productie van ammoniumsulfaat.

Hoeveelheid spuiwater

In het aangifteloket is de debietmeterstand op 01.01.2025 al ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vult de debietmeterstand op 01.01.2026 in. Die waarde staat op uw teller van het spuiwater en vult u in liter in. Op basis van de meterstanden op 01.01.2025 en 01.01.2026, wordt automatisch berekend hoeveel liter spuiwater de op uw exploitatie aanwezige zure wasser in 2025 heeft geproduceerd.

Geef ook de gemiddelde stikstofconcentratie van minstens 2 analyses in 2025 van dat spuiwater aan. Die toont u aan met twee halfjaarlijkse analyses van 2025, die u oplaadt als bijlage bij de aangifte. U moet de analyses laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende

labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Als u meerdere zure wassers hebt, vult u de gegevens per wasser in via de knop 'Nieuwe wasser toevoegen'.

Het gebruik van ammoniumsulfaat op de eigen percelen geeft u aan bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 4 'Gebruik van kunstmest'. De afzet bij derden is gekend via het digitaal kunstmestregister (verhandelingsregister). De opslag op 1 januari 2026 van het geproduceerde spuiwater geeft u aan bij hoofdvraag 3 van de digitale aangifte 'Meststoffen', deelvraag 3 'Opslag van kunstmest'.

OPGELET VOOR DODELIJKE GASSEN!

De praktijk leert ons dat sommige landbouwers NH_4SO_4 -spuiwater gemakshalve bij de dierlijke mest mengen (bv. in de mestkelder). Dat is niet alleen verboden maar ook levensgevaarlijk. Het aanwezige sulfaat in het spuiwater wordt in de mestkelder door de aanwezige bacteriën in anaerobe omstandigheden immers omgezet naar het toxische gas H_2S . Dat gas is al in lage concentraties dodelijk voor mens en dier.

Biologische wasser zonder nabehandeling

Hebt u een biologische wasser zonder nabehandeling van het spuiwater?

Als u een biologische wasser op een van uw stallen hebt, en u het spuiwater ervan **niet** nabehandelt tot stikstofgas, dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'. U komt dan in het detailscherm omtrent de productie van spuiwater van een biologische wasser.

In het aangifteloket is de debietmeterstand op 01.01.2025 al ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vult de debietmeterstand op 01.01.2026 in. Die waarde staat op uw teller van het spuiwater en vult u in liter in. Op basis van de meterstanden op 01.01.2025 en 01.01.2026, wordt automatisch berekend hoeveel liter spuiwater de op uw exploitatie aanwezige biologische wasser in 2025 heeft geproduceerd.

Geef ook de gemiddelde stikstofconcentratie van minstens 2 analyses in 2025 van dat spuiwater aan. Die samenstelling toont u aan met minstens twee halfjaarlijkse analyses van 2025, die u bij de aangifte als bijlage oplaadt. Analyses van meststoffen moet u altijd laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Als u het spuiwater apart opslaat, dan geeft u de opslag op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 2 (Opslag andere meststoffen). Als het spuiwater samen met dierlijke mest wordt opgeslagen, dan geeft u de opslag van de mengeling van mest en spuiwater op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 1 (Opslag van dierlijke mest). In dit geval moet u gebruikmaken van de mestcodes vermeld in Tabel 4 (p. 41).

Als u meerdere biologische wassers zonder nabehandeling hebt, vult u de gegevens per wasser in via de knop 'Nieuwe wasser toevoegen'.

Biologische wasser met nabehandeling

Hebt u een biologische wasser met nabehandeling van het spuiwater?

Als er op uw biologische wasser een systeem voor nabehandeling van het spuiwater aanwezig is (bv. denitrificatierotor), dan beantwoordt u deze vraag met 'JA'.

Als u het spuiwater afkomstig van een op uw exploitatie aanwezige biologische wasser nabehandelt en daarbij stikstofgas produceert, kunt u hiervoor mestverwerkingscertificaten krijgen.

Hoeveelheid spuiwater die nabehandeld wordt

U geeft het type nabehandeling aan. In het aangifteloket is de debietmeterstand op 01.01.2025 al vooraf ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vermeldt de debietmeterstand op 01.01.2026. Die waarde staat op uw teller van het spuiwater en vult u in liter in. Op basis van de meterstanden op 01.01.2025 en 01.01.2026 wordt automatisch berekend hoeveel liter spuiwater u hebt nabehandeld tot stikstof.

Hoeveelheid spuiwater die afgezet wordt

Ook hiervoor is de debietmeterstand op 01.01.2025 al ingevuld, op basis van uw aangifte van het vorige productiejaar. U vermeldt de debietmeterstand op 01.01.2026. De hoeveel spuiwater die afgezet wordt, wordt automatisch berekend. Dit is de hoeveelheid waswater die niet meer gerecirculeerd kon worden en bijvoorbeeld in de mestkelder gespuid werd.

Vervolgens vult u de gemiddelde stikstofconcentratie voor en na de nabehandeling in. Omdat de stikstofinhoud van het spuiwater uit de wasser variabel is als gevolg van een schommelende belasting (ammoniakemissie) in de loop van de tijd¹⁰:

- worden gedurende 2 opfokperioden (voor biggenstallen) of 2 kraamperioden (voor kraamstal) of 2 mestronden (voor vleesvarkens) of een periode van 2 maanden (voor dekstal) telkens 3 stalen genomen van het spuiwater voor en na de nabehandeling;
- worden staalnames als volgt gespreid: 1 in het begin, 1 halverwege en 1 op het einde van de periode/ronde;
- moet als bijkomende voorwaarde één van beide periodes/rondes in de zomer (april-september) liggen.

Dat geeft dan 6 stalen op jaarbasis van het spuiwater voor en na de nabehandeling (totaal 12 stalen). Van die analysewaarden neemt u het gemiddelde. U moet de analyse laten uitvoeren door een erkend labo. Een lijst van die labo's vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

De hoeveelheid stikstof uit spuiwater die u afgezet hebt, wordt automatisch berekend. Hiervoor wordt de hoeveelheid spuiwater die afgezet wordt, vermenigvuldigd met de concentratie van dat afgezet spuiwater.

¹⁰ Bv. de ammoniakbelasting bij all-in-all-out-systeem voor vleesvarkens zal veel lager zijn aan het begin dan aan het einde van de ronde, de ammoniakemissie in de zomer zal meestal hoger liggen dan in de winter, etc.

Daarnaast wordt de hoeveelheid stikstof die verwerkt is tot stikstofgas, afkomstig van het nabehandelde spuiwater van uw biologische wasser, automatisch berekend.

Als u het spuiwater apart opslaat, dan geeft u de opslag op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 2 (Opslag andere meststoffen). Als het spuiwater samen met dierlijke mest wordt opgeslagen, dan geeft u de opslag van de mengeling van mest en spuiwater op 1 januari 2026 aan bij hoofdvraag 3 'Meststoffen', deelvraag 1 (Opslag van dierlijke mest). In dit geval moet u gebruikmaken van de mestcodes vermeld in Tabel 4 (p. 41).

Als u meerdere biologische wassers met nabehandeling hebt, vult u de gegevens per wasser in via de knop 'Nieuwe wasser toevoegen'.

Mestbewerking

Hebt u gebruik gemaakt van een bewerkingstechniek om op uw eigen bedrijf uw exploitatie-eigen mest te bewerken/scheiden?

U beantwoordt deze vraag alleen met 'JA' als u exploitatie-eigen mest hebt bewerkt/gescheiden.

Pocketvergisting

Hebt u een pocketvergister?

Pocketvergisting is mestvergisting op boerderijschaal: alleen bedrijfseigen mest (geen dierlijke mest van derden of organisch biologisch afval) wordt bewerkt in een kleinschalige installatie.

Als u niet alleen dierlijke mest vergist die geproduceerd is op uw eigen bedrijf, maar ook andere stromen vergist, moet u zich bij de Mestbank laten identificeren als bewerker of verwerker. De formulieren om zich te laten identificeren als bewerker of verwerker en meer informatie over de verplichtingen voor bewerkers of verwerkers vindt u op www.vlm.be¹¹.

Deze vraag is opgenomen in de jaarlijkse aangifte, omdat de Mestbank een overzicht wilt van de bestaande pocketvergistingsinstallaties en hun locaties. Op die manier kan de Mestbank de desbetreffende landbouwers doelgericht bereiken met informatie met betrekking tot (pocket)vergisting.

Scheiden van bedrijfseigen mest

Hebt u in 2025 mest gescheiden op het bedrijf?

Als landbouwer kunt u uw bedrijfseigen ruwe mest zelf fysiek scheiden op uw bedrijf in dunne fractie en dikke fractie, zonder hygiënisatie. Hierbij worden er twee nieuwe meststromen gecreëerd.

¹¹ Voor de formulieren klikt u bij 'Formulieren' door naar Mestbank > Formulieren Mestbank > [Starten of stoppen met een uitbating](#). Meer informatie over de verplichtingen vanuit het Mestdecreet inzake mestverwerking vindt u op de pagina voor mestverwerkers. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank > [Mestverwerkers](#).

Verdere informatie over de afzetmogelijkheden voor de twee nieuwe niet-gehygiëniseerde meststromen, vindt u terug op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Mestbewerking en -verwerking > [Scheiden van bedrijfseigen mest op het landbouwbedrijf](#).

Hebt u gebruik gemaakt van een andere bewerkings- of verwerkingstechniek?

Als u meerdere installaties hebt, geeft u deze aan via de knop 'Nieuwe installatie toevoegen'.

Teelt u gewassen op groeimedium?

U beantwoordt hoofdvraag 6 van de digitale aangifte (Teelt u gewassen op groeimedium ?) met 'JA' als u in 2025 gewassen op groeimedium (glastuinbouw, containerteelt, forcerie witloof,...) hebt geteeld. Hiervoor moet u de productie van voedingswater en spuiroom invullen. Ook als u geen voedingswater aanmaakt, maar gebruikmaakt van kunstmest die in het groeimedium zelf wordt gemengd, beantwoordt u de vraag met 'JA'.

Bij de teelt van gewassen op groeimedium ontstaan vloeibare reststromen die in meerdere of mindere mate stikstof en fosfaat bevatten. In het Mestdecreet worden die reststromen benoemd als spuistroom. Die spuistroom is ingedeeld bij andere meststoffen, naast dierlijke mest en kunstmest. Alle soorten meststoffen, dus ook spuistroom, mogen niet geloosd worden. Ze moeten oordeelkundig op landbouwgrond worden gebracht of verwerkt. Die maatregel helpt mee te voorkomen dat nitraten van agrarische oorsprong in te hoge concentratie in het oppervlaktewater of grondwater terechtkomen.

Wie op meer dan 50 are grond gewassen op groeimedium teelt, moet een aangifte indienen. Ook moet elke land- en tuinbouwer die aan één van de andere criteria voor de aangifteplicht voldoet, de teelt op groeimedium aangeven, ongeacht de oppervlakte groeimedium. Zo moet een varkenshouder met 2,5 ha aardbeien in vollegrond en 40 are aardbeien op groeimedium zowel zijn dieren, zijn landbouwgrond als zijn groeimedium/voedingswater/spuistroom opgeven.

Om verwarring te voorkomen, worden hieronder enkele belangrijke begrippen uitgelegd.

Groeimedium: is materiaal in vaste of vloeibare vorm (geen landbouwgrond) dat wordt gebruikt of bestemd is om te worden gebruikt als voedingsbodem voor gewassen. Concreet wordt hiermee de grondloze teelt van gewassen bedoeld, zowel in serre als in openlucht. Bijvoorbeeld de opkweek van sierplanten in bloempotten (containers), tomaten of aardbeien op substraat, boomkwekerij containerteelt, maar ook de forcerie van witloofwortelen in bakken. Voorbeelden van substraat zijn: turf, potgrond, steenwol, perliet, nutriëntfilm, enz.

Voedingswater: is de hoeveelheid water die u verstrekt aan uw gewas op groeimedium en waaraan voedingsstoffen zijn toegevoegd.

Spuistroom¹²: is het overtollige voedingswater, afkomstig van gewassen op een groeimedium, dat niet hergebruikt wordt als voedingswater.

Strikt genomen beschikt u niet over spuistroom als u geen voedingswater aanmaakt. Het komt echter de waterkwaliteit ten goede als u het overtollige water dat wegvloeit, opvangt en een nuttige toepassing geeft.

Productie van voedingswater

Hebt u voedingswater geproduceerd op uw exploitatie?

Voldoende en correcte gegevens over de productie van voedingswater, laten toe om de water- en meststoffenstromen op uw bedrijf beter in kaart te brengen. Zo kan de Mestbank de benodigde opslagcapaciteit voor spuistroom op uw bedrijf correct bepalen.

In de Mestbankaangifte productiejaar 2025, zijn de teelten en productiemethodes al ingeladen. Teelt u twee verschillende gewassen volgens één productiemethode, dan zijn er twee lijnen ingeladen. Ook als u één gewas teelt met twee verschillende productiemethodes, zijn er twee lijnen ingeladen. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabel, kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

U vult, per teelt en per productiemethode, de bruto- en netto-oppervlakte aan, alsook de gebruikte hoeveelheid N en P₂O₅ voor de productie van voedingswater en het percentage recirculatie.

Teelt, productiemethode en aantal aardbeienoogsten

In de Mestbankaangifte productiejaar 2025 zijn de teelten en productiemethodes al ingeladen.

De **teelten** zijn de teelten zoals u ze aangegeven hebt in de Verzamelaanvraag bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Ook de **productiemethodes** zijn deze zoals aangegeven in de Verzamelaanvraag als 'gespecialiseerde productiemethode'. Het gaat hier om 4 productiemethoden die beschouwd worden als teelt op groeimedium:

- SGM: serres met teelt op groeimedium
- NPO: niet-permanent overkapte teelt op groeimedium

¹² Een analyse van de spuistroom is een nuttig middel om de afzet van stikstof en fosfaat op de landbouwgrond correct in te schatten.

- CON: teelt op groeimedium in open lucht
- LOO: loods (voor plantaardige productie)

Geef voor de permanent overkapte teelt van **aardbeien** bijkomend aan of het gaat om **1, 2 of 3 oogsten per jaar**. Dit is van belang om de benodigde opslagcapaciteit correct te kunnen bepalen.

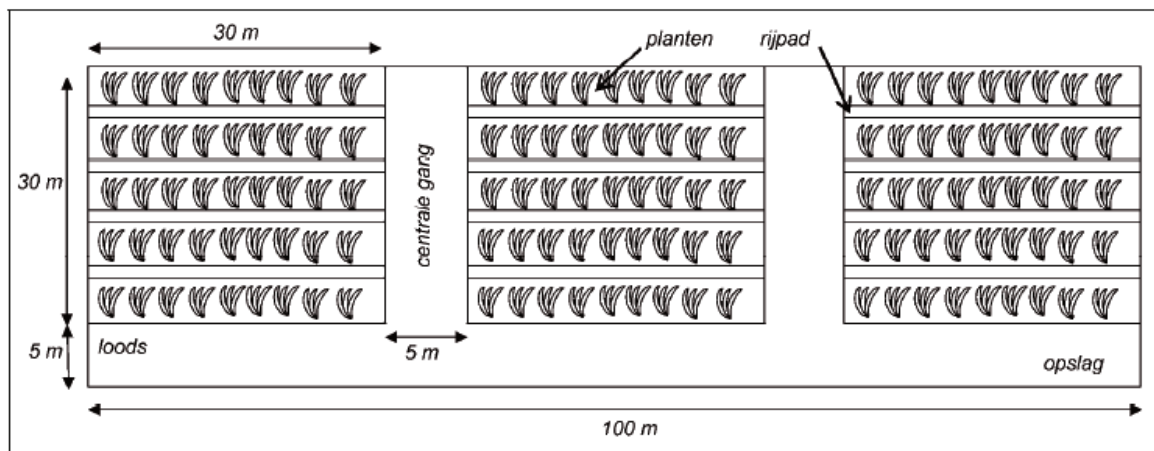
Bruto- en netto-oppervlakte

Bij de **bruto-oppervlakte** moet u de oppervlakte invullen zoals aangegeven in de Verzamelaanvraag, dus met inbegrip van gangpaden en dergelijke.

Voor de bepaling van de **netto-oppervlakte** brengt u alleen de ruimte in rekening waar planten geteeld worden op groeimedium. Een centrale dienstgang hoeft u niet mee te tellen, maar de paden voor verzorging en oogst tussen twee rijen wel. Figuur 3 geeft een schematisch voorbeeld.

In het geval uw oppervlakte groeimedium uit meerdere teeltlagen bestaat, vermenigvuldigt u de oppervlakte met het aantal lagen en vermindert u dit getal met 10 %.

Voorbeeld: berekening netto-oppervlakte groeimedium

Figuur 3: Bovenaanzicht van een ruimte waar geteeld wordt op groeimedium

De totale oppervlakte van het groeimedium is 4.860 m^2 of 48,6 are en is als volgt berekend:

Er zijn 3 zones waar planten op groeimedium worden gekweekt gescheiden door 2 centrale gangen. Deze zones meten alle drie 30 op 30 m. De rijpaden in deze zones moeten meegeteld worden, de centrale gangen en opslagplaatsen niet.

Eén zone heeft dus een oppervlakte van:

$$30 \text{ m} \times 30 \text{ m} = 900 \text{ m}^2$$

Worden de oppervlaktes van elke zone samengeteld, bekomt men een oppervlakte van:

$$900 \text{ m}^2 + 900 \text{ m}^2 + 900 \text{ m}^2 = 2700 \text{ m}^2$$

Elke zone bestaat uit twee verdiepen met groeimedium. De oppervlakte moet dus vermenigvuldigd worden met het aantal lagen, nl. 2:

$$2700 \text{ m}^2 \times 2 = 5400 \text{ m}^2$$

Ten slotte mag er 10 % van de bekomen oppervlakte worden afgetrokken, vermits er twee teeltlagen aanwezig zijn. De totale oppervlakte wordt dus:

$$5400 \text{ m}^2 - (5400 \text{ m}^2 \times 10 \%) = 4860 \text{ m}^2 \text{ of } 48,6 \text{ are}$$

Gebruikte hoeveelheid N en P₂O₅ voor de productie van voedingswater

De hoeveelheden N en P₂O₅ in kg, zijn de hoeveelheden N en P₂O₅ in kg die u met het water hebt gemengd voor de productie van voedingswater. Het gaat hierbij alleen om de hoeveelheid N en P₂O₅ die aangemaakt worden, dus u telt de samenstelling van het water na recirculatie niet mee. Het zijn de hoeveelheden N en P₂O₅ die van het blokje 'KUNSTMEST' in de onderstaande figuur naar het blokje 'VOEDINGSWATER' stromen. Als u zich baseert op facturen, hou dan rekening met begin- en eindstock om de verbruikte hoeveelheid te berekenen.

Figuur 4: Schema van de stromen aan water en meststoffen bij een teelt op groeimedium met recirculatie

Percentage recirculatie

Bij recirculatie wordt het water dat onder aan het groeimedium wordt gerecupereerd weer bij het voedingswater gemengd zodat het opnieuw kan worden toegediend. Als u recirculatie hebt toegepast, duidt u voor de combinatie van teelt en productiemethode het percentage aan van de oppervlakte waarvoor u recirculatie hebt toegepast. Let op dat u hier niet het drainpercentage invult.

Berekening van de geproduceerde en opgeslagen spuistroom

Hebt u spuistroom geproduceerd en/of opgeslagen?

Hier vult u de gegevens over de geproduceerde en opgeslagen spuistroom in. Via de knop onder de tabellen kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabellen kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Spuistroom productie

Meststof en samenstelling

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (kg N/m³ en kg P₂O₅/m³) automatisch ingevuld met de richtwaarden van de geselecteerde meststof.

Tabel 5 geeft een overzicht van de richtwaarden voor de overeenkomstige teelten. De tabel met richtwaarden voor de samenstelling van spuistroom vindt u ook terug in de brochure Normen en richtwaarden op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Aanwenden van mest > [Bemestingsnormen](#).

Teelt	N in kg/ton	P ₂ O ₅ in kg/ton
Azalea	0,07	0,02
Boomkwekerij	0,02	0,01
Aardbeien	0,18	0,06
Sla	0,28	0,11
Groene en bloeiende planten	0,18	0,05
Rozen	0,19	0,06
Komkommers	0,39	0,08
Paprika	0,40	0,08
Tomaten	0,54	0,10
Aubergines	0,49	0,08
Forcerie witloof	0,10	0,04
Andere tuinbouwteelten	0,50	0,20

Tabel 5: Richtwaarden voor de samenstelling van spuistroom

Als u een analyse van de spuistroom liet uitvoeren tijdens het jaar, dan kunt u de ingevulde richtwaarden overschrijven en gebruik maken van analysewaarden. U moet dan wel het analysesresultaat opladen als bijlage bij de aangifte.

Hoeveelheid

De hoeveelheid spuistroom kunt u op verschillende manieren bepalen:

- Aan de hand van de hoeveelheid drainwater die definitief uit het systeem werd onttrokken (via afzet op uw eigen gronden of op die van andere bedrijven) en de opslagverschillen. Als u uw spuistroom opvangt in een buffertank of opslagvat, moet u het verschil in hoeveelheid van de opslag op 1 januari 2026 en de opslag op 1 januari 2025 bij de hoeveelheden afgevoerde spuistroom optellen:

Geproduceerde hoeveelheid spuistroom

$$= \text{hoeveelheid afgevoerde spuistroom} + (\text{opslag op 1.1.2026} - \text{opslag op 1.1.2025})$$

- Als u niet recirculeert kunt u de hoeveelheid spuistroom bepalen met het drainpercentage (zie Voorbeeld van de berekening van de geproduceerde hoeveelheid spuistroom in m³ zonder recirculatie). Het drainpercentage is het percentage van het voedingswater dat niet door de planten wordt opgenomen. Het is met andere woorden het percentage dat door het groeimedium heen stroomt.
- Als u wél recirculeert kunt u de hoeveelheid spuistroom bepalen aan de hand van het drainpercentage en de procentuele oppervlakte van uw groeimedium waarop u drainwater recirculeert (zie Voorbeeld van de berekening van de geproduceerde hoeveelheid spuistroom in m³ met recirculatie).
- Als u volledig recirculeert hebt u geen spuistroom geproduceerd en vult u '0 m³' in.
- U kunt ook de hoeveelheid spuistroom bepalen met een debietmeter die de spuistroom registreert.

Voorbeeld van de berekening van de geproduceerde hoeveelheid spuistroom in m³ zonder recirculatie:

Op een bedrijf met 12.750 m³ voedingswater, een drainpercentage van 30 % en zonder recirculatie, is de hoeveelheid spuistroom:

$$\text{Hoeveelheid voedingswater} \times \text{drainpercentage} = 12.750 \text{ m}^3 \times 0,30 = 3.825 \text{ m}^3$$

Voorbeeld van de berekening van de geproduceerde hoeveelheid spuistroom in m³ met recirculatie:

Als u voor een bepaalde teelt recirculatie toepast op een gedeelte van de oppervlakte, moet u dat in rekening brengen voor de bepaling van uw geproduceerde hoeveelheid spuistroom. Als u bijvoorbeeld op 80 % van uw perceel drainwater recirculeert, wordt er op 20 % van de oppervlakte spuistroom geproduceerd. De hoeveelheid spuistroom is dus 20 % van het drainwater.

Voorbeeld: een tuinbouwer heeft 24.000 m³ voedingswater aan zijn komkommers gegeven. Het drainpercentage is 25 % en hij heeft over 80 % van zijn oppervlakte gerecirculeerd (zie Percentage recirculatie, p. 69). De hoeveelheid spuistroom wordt dan:

$$\begin{aligned} &\text{Hoeveelheid voedingswater} \times \text{drainpercentage} \times (1 - \text{recirculatiepercentage}) \\ &= 24.000 \text{ m}^3 \times 0,25 \times (1 - 0,80) = 1.200 \text{ m}^3 \end{aligned}$$

Hoeveelheid geproduceerde spuistroom in kg N en kg P₂O₅

Het aantal kg N en kg P₂O₅ wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Doorsijpeling

Als u houtig kleinfruit of aardbeien hebt waarbij de spuistroom rechtstreeks in de bodem onder de planten sijpelt, dan geeft u de hoeveelheid spuistroom aan die doorsijpelt in m³.

Spuistroom opslag

Meststof en samenstelling

Via het valmenu kiest u de gewenste mestsoort. In bepaalde gevallen wordt de samenstelling (kg N/m³ en kg P₂O₅/m³) automatisch ingevuld met de richtwaarden van de geselecteerde meststof. De richtwaarden voor de samenstelling van spuistroom vindt u in Tabel 5 p. 70. Als u een analyse van de spuistroom liet uitvoeren tijdens het jaar, dan kunt u de ingevulde richtwaarden overschrijven en gebruik maken van analysewaarden. U moet dan wel het analyseresultaat opladen als bijlage bij de aangifte.

Hoeveelheid

U vult de totaal opgeslagen hoeveelheid in op 1 januari 2026, uitgedrukt in m³. U vermeldt alleen de spuistroom die definitief uit het recirculatiesysteem onttrokken werd en op 1 januari 2026 nog apart opgeslagen is, in afwachting van spreiding op landbouwgrond in de loop van 2026.

Hoeveelheid opgeslagen spuistroom in kg N en kg P₂O₅

De totaal opgeslagen hoeveelheid, uitgedrukt in kg N en kg P₂O₅, wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Opslagcapaciteit voor spuistroom

Hebt u opslagcapaciteit voor spuistroom of hebt u een verklaring voor onvoldoende opslagcapaciteit voor spuistroom?

VANAF PRODUCTIEJAAR 2025 MOET U DE OPSLAGCAPACITEIT VOOR NIET ONTSMET EN ONTSMET DRAINWATER (VUILE EN PROPERE DRAIN) AFZONDERLIJK OPGEVEN. DIT GELDT ZOWEL VOOR OVERKAPTE TEELT OP GROEIMEDIUM ALS VOOR TEELT OP GROEIMEDIUM IN OPENLUCHT. BIJ TEELT OP GROEIMEDIUM IN OPENLUCHT MOET U BOVENDIEN AANGEVEN OF U EEN FIRST FLUSHSYSTEEM GEBRUIKT.

Overkapt groeimedium

Geef de opslagcapaciteit van **niet ontsmet drainwater** (vuile drain) en **ontsmet drainwater** (propere drain) op die op uw bedrijf aanwezig is.

Groeimedium in openlucht

Geef de opslagcapaciteit van **niet ontsmet drainwater** (vuile drain) en **ontsmet drainwater** (propere drain) op die op uw bedrijf aanwezig is.

Als u gebruik maakt van een **first flushsysteem**, duidt u dit aan. Voor de grondloze teelt van planten in open lucht, zoals tray- en containervelden in de aardbei- en sierteeltsector, moet u beschikken over een first flush systeem. Dat moet een minimale opslagcapaciteit van 100 m³ per ha hebben. Meer informatie over het first flushsysteem vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Mestopslag > [Opslagcapaciteit spuistroom](#).

Verklaring onvoldoende opslagcapaciteit spuistroom

Een bedrijf met groeimedium moet beschikken over een minimale opslagcapaciteit voor spuistroom. Hiervoor komt de opslagcapaciteit voor de vuile en propere drain in aanmerking. Eventuele andere buffervaten kan u bij de capaciteit voor vuile of propere drain tellen. De dagvoorraad telt u er niet bij. Vul met behulp van Tabel 6 de volgende tabel in om de minimale opslagcapaciteit voor spuistroom op uw bedrijf te bepalen.

teelt	(a) oppervlakte in ha, behalve forcerie van witloof	(b) verplichte opslagcapaciteit per ha uit de kolom 'met recirculatie' of 'zonder recirculatie' in Tabel 6; voor forcerie van witloof is dit per bedrijf	vermenigvuldig (a) met (b)
			(c1)
			(c2)
			(c3)
		(d) totale som (c1)+(c2)+(c3) (bij meerdere teelten of teeltsystemen)	
		(e) opslagcapaciteit zoals aangegeven bij hoofdvraag 6 'Groeimedium', deelvraag 3 'Opslagcapaciteit voor spuistroom'	

teelt	benodigde opslagcapaciteit	benodigde opslagcapaciteit
-------	----------------------------	----------------------------

	<u>zonder recirculatie</u>	<u>met recirculatie</u>
aardbeien onder glas	240 m ³ /ha	20 m ³ /ha
aardbeien onder plastic	130 m ³ /ha	20 m ³ /ha
aubergine	750 m ³ /ha	30 m ³ /ha
azalea	270 m ³ /ha	45 m ³ /ha
boomkwekerij	270 m ³ /ha	niet van toepassing
groene en bloeiende planten	630 m ³ /ha	20 m ³ /ha
houtig kleinfruit, behalve aardbeien	113 m ³ /ha	15 m ³ /ha
komkommer	750 m ³ /ha	30 m ³ /ha
overige teelten	750 m ³ /ha	30 m ³ /ha
paprika	750 m ³ /ha	30 m ³ /ha
sla	niet van toepassing	30 m ³ /ha
snijbloemen	2400 m ³ /ha	400 m ³ /ha
tomaat	750 m ³ /ha	30 m ³ /ha
witloof – forcerie	36 m ³ /bedrijf	0 m ³

Tabel 6: verplichte opslagcapaciteiten (m³/ha) per teelt

Als de benodigde minimale opslagcapaciteit (d) kleiner is of gelijk aan uw beschikbare opslagcapaciteit, dan hoeft u verder niets te doen.

Als u over onvoldoende opslagcapaciteit beschikt, duidt u in onderstaande lijst aan wat voor u van toepassing is en voegt u het bijhorende document als bijlage bij deze aangifte.

1. U beschikt over een contract dat u bij derden opslagcapaciteit hebt. Voeg het contract toe als bijlage.
2. Uit een bedrijfsdoorlichting door een erkend praktijkcentrum blijkt dat een lagere opslagcapaciteit volstaat. Voeg het onderbouwde verslag van het erkende praktijkcentrum toe als bijlage.
3. U hebt een omgevingsvergunning voor het lozen van spuistroom. Voeg een kopie van de betreffende omgevingsvergunning toe als bijlage.
4. U hebt houtig kleinfruit of aardbeien waarbij de spuistroom rechtstreeks in de bodem sijpelt onder de planten¹³. De voorwaarden in de wetgeving zijn:
 - de hoeveelheid spuistroom die op die manier in de bodem sijpelt bedraagt maximaal 100 l per jaar per m², waarvan maximaal 20 l in de periode van 1 september tot en met 28 (29) februari;
 - de hoeveelheid stikstof die rechtstreeks insijpelt, is kleiner dan, of gelijk aan de maximaal toegelaten hoeveelheid N uit kunstmest op grasland. Deze maximale hoeveelheid vindt u in de tabellen onder artikel 13, § 2, van het Mestdecreet¹⁴.

¹³ Als spuistroom wordt opgevangen, bijvoorbeeld door middel van goten, kunt u geen aanspraak maken op deze mogelijkheid.

¹⁴ U vindt een gecoördineerde versie van het Mestdecreet op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Achtergrond: Regelgeving > [decreten](#)

Gebruik van kunstmest in 2025

Hebt u andere kunstmest gebruikt op gewassen op groeimedium, dan voor de aanmaak van voedingswater?

Als u in 2025 op een andere manier dan via het voedingswater kunstmest hebt verstrekt aan planten op groeimedium, beantwoordt u deze vraag met 'JA'. Een voorbeeld is kunstmest die in potgrond is gemengd. Vervolgens vult u in de tabel de gegevens van de kunstmest in. Via de knop onder de tabel kunt u een nieuwe lijn toevoegen. Via de iconen in de laatste kolom van de tabellen kunt u een bestaande lijn bewerken of verwijderen.

Meststof omschrijving

U kunt de naam van de meststof opgeven in het vak 'Meststof omschrijving'.

Samenstelling

Hier vult u het gehalte aan N en P_2O_5 , uitgedrukt in %, in. De samenstelling van de kunstmest vindt u terug op de factuur of de verpakking.

Eenheid en hoeveelheid

U kiest in welke eenheid u de gebruikte hoeveelheid kunstmest wilt opgeven (kg of liter) en vult vervolgens de gebruikte hoeveelheid in. Standaard wordt als eenheid kilogram voorgesteld. Als u liter als eenheid kiest, verschijnt de dichtheid van de meststof waarmee gerekend wordt om het totaal aantal kg N en kg P_2O_5 te bekomen.

Kunstmestgebruik in kg N en kg P_2O_5

Het aantal kg N en kg P_2O_5 wordt automatisch berekend op basis van de opgegeven hoeveelheid en samenstelling.

Aanvraag van de verlenging van een attest

Wilt u een verlenging aanvragen van een attest voor meststoffen waarvan de stikstofinhoud laag is?

Een attest voor meststoffen waarvan de stikstofinhoud laag is, kan worden verleend op voorwaarde dat uw spuistroom een laag N-gehalte heeft. Een laag N-gehalte houdt in: totale N < 0,6 kg N/ton product.

Spuistroom met een attest voor meststoffen waarvan de stikstofinhoud laag is, mag onder bepaalde voorwaarden worden uitgereden in periodes waarin type 3 meststoffen zonder attest niet mogen worden uitgereden. Meer informatie vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Bemesting: Aanwenden van mest > Attesten > [Attesten voor meststoffen waarvan de stikstofinhoud laag is](#).

Als u van die afwijkingen gebruik wilt maken, moet u een attest aanvragen bij de Mestbank. U gaat daarvoor als volgt te werk:

Als u het attest voor het eerst aanvraagt, gebruikt u het formulier [Aanvraag van een attest in het kader van de uitrijregeling](#), dat u vindt op www.vlm.be. Klik bij 'Formulieren' door naar Mestbank > Formulieren Mestbank > [Bemesting](#).

De verlenging van eerder verleende attesten kunt u in de aangifte zelf doen door op deze vraag 'JA' te antwoorden. U ontvangt het nieuwe attest dan uiterlijk op 15 juli. Voor spuistroom is dat attest drie jaar geldig vanaf 1 augustus.

Bij uw aanvraag van het attest moet u een analyseverslag toevoegen als bijlage dat aantoont dat de spuistroom voldoet aan de voorwaarden. De staalname en analyse moeten worden uitgevoerd door een laboratorium dat erkend is in het kader van het Mestdecreet. Een overzicht van de erkende laboratoria vindt u op www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Laboratoria en staalnemers > Erkende labo's en staalnemers > Staalname en analyse van mest > [lijst van erkenningen voor staalname en analyse van mest](#).

Aanvullende opmerkingen

Hebt u verder nog opmerkingen?

U hebt nog de mogelijkheid om aanvullende inlichtingen mee te geven via uw aangifte. Aangezien de Mestbankaangiftes maximaal automatisch verwerkt worden, noteert u hier het best alleen relevante opmerkingen en gebruikt u het best gekende begrippen. Als u de juiste termen gebruikt, is de kans groter dat de Mestbank uw opmerking tijdig en goed verwerkt.

Bijlagen opladen

Nadat u alle vragen/vakken van de digitale aangifte hebt ingevuld, wordt in een pop-upschermbild gevraagd om bijlagen op te laden. Deze boodschap verschijnt ook als u geen bijlagen hoeft over te maken, in dat geval negeert u deze boodschap en klikt u op de 'Ok' knop. Als u wel bijlagen moet overmaken, gaat u naar het menu aan de bovenkant en klikt er op 'Bijlagen'. U vindt deze link ook onderaan de ingevulde aangifte.

De **vereiste bijlagen** worden daar nogmaals getoond en ook de werkwijze om uw digitaal beschikbare documenten op te laden. Voor een vlotte verwerking van uw documenten, geeft u best een bestandsnaam die de inhoud van de bijlage aangeeft. Als eenzelfde bijlage bij meerdere rubrieken hoort, kunt u aanduiden dat u die bijlage al hebt opgeladen bij een vorige rubriek door het vakje 'Zie hoger' aan te vinken.

Naast de vereiste bijlagen, kunt u bij elk vak ook **vrije bijlagen** opladen. Door te klikken op het neerwaartse pijltje in de rubriek 'Vrije bijlagen', verschijnt een keuzelijst met alle vakken. Selecteer het gewenste vak, geef een nota in en laad uw bijlage(n) op. U kunt dat herhalen voor alle vakken waarbij u een bijlage wilt meesturen. Formulieren zoals 'aanvraag vrijstelling aangifteplicht', 'globale mestbalans', 'wijziging transportdocumenten' en 'register klein laadvermogen' stuurt u het best naar de specifieke e-mailadressen die op de formulieren worden vermeld. Zo kunnen de formulieren sneller worden behandeld.

Als u de bijlagen niet wilt opladen, dan kunt u hier ook aangeven dat u de bijlagen per post opstuurt. Met de knop 'Aanmaken verzendlijst', kunt u een overzicht opvragen van al uw bijlagen.

ER MAG GEEN POST MEER VERSTUURD WORDEN NAAR DE BEZOEKADRESSEN IN DE REGIO'S. U VINDT DE NIEUWE POSTADRESSEN OP P. 6.

Controleren en doorsturen

Als u uw aangifte hebt ingevuld en eventuele bijlagen hebt opgeladen, gaat u naar het menu aan de bovenkant en klikt er op 'Controleren en doorsturen'. U vindt deze link ook onderaan de ingevulde aangifte en onderaan de opgeladen bijlagen. Hier krijgt u een overzicht van de gedetecteerde opmerkingen, waarschuwingen en fouten.

De aangifte wordt als volgt definitief doorgestuurd:

- U klikt op 'aangifte doorsturen'.
- U vinkt aan dat u verklaart deze aangifte voor waar en echt ingevuld te hebben.
- U klikt op de knop 'definitief doorsturen'.

Als u uw aangifte definitief hebt doorgestuurd, ontvangt u een bevestigingsmail. Als u meerdere exploitaties hebt, dan moet u aangifte doen voor al uw exploitaties. U ontvangt een bevestigingsmail per exploitatie.

Na het definitief doorsturen kunt u uw aangifte raadplegen, afdrukken of opslaan via de rubriek 'Ingediende aangiftes'.

Aanpassen aangifte

Via de rubriek 'Aangifte' kunt u kiezen voor 'Aanpassen aangifte'. Hier kunt u uw ingediende digitale aangifte zelf nog wijzigen tot en met 31 maart 2026. Klik hiervoor op de knop 'Aangifte aanpassen'. Vergeet niet dat u de aangepaste aangifte opnieuw moet doorsturen tegen uiterlijk 31 maart 2026. Als u dit niet doet, worden de wijzigingen niet meegenomen en houden we alleen rekening met de laatst doorgestuurde aangifte. Na 31 maart 2026 is het niet meer mogelijk om de aangifte te wijzigen.

BIJLAGEN

Forfaitaire uitscheidingscijfers per diercategorie

diersoort	uitscheiding in kg/dier en per jaar	
	P ₂ O ₅	N
rundvee		
melkvee		
melkkoeien met een melkproductie (in kg melk/jaar) van:		
maximaal 4 000	26	81
hoger dan 4 000 tot en met 4 250	26,5	83
hoger dan 4 250 tot en met 4 500	27	85
hoger dan 4 500 tot en met 4 750	27,5	87
hoger dan 4 750 tot en met 5 000	28	89
hoger dan 5 000 tot en met 5 250	28,5	91
hoger dan 5 250 tot en met 5 500	29	93
hoger dan 5 500 tot en met 5 750	29,5	95
hoger dan 5 750 tot en met 6 000	30	97
hoger dan 6 000 tot en met 6 250	31	99
hoger dan 6 250 tot en met 6 500	31,5	101
hoger dan 6 500 tot en met 6 750	32,5	103
hoger dan 6 750 tot en met 7 000	33	105
hoger dan 7 000 tot en met 7 250	34	107
hoger dan 7 250 tot en met 7 500	34,5	109
hoger dan 7 500 tot en met 7 750	35,5	111
hoger dan 7 750 tot en met 8 000	36	113
hoger dan 8 000 tot en met 8 250	37	115
hoger dan 8 250 tot en met 8 500	37,5	117
hoger dan 8 500 tot en met 8 750	38,5	119
hoger dan 8 750 tot en met 9 000	39	121
hoger dan 9 000 tot en met 9 250	40	123
hoger dan 9 250 tot en met 9 500	40,5	125
hoger dan 9 500 tot en met 9 750	41,5	127
hoger dan 9 750 tot en met 10 000	42	129
hoger dan 10 000 tot en met 10 250	43	131
hoger dan 10 250 tot en met 10 500	43,5	133
hoger dan 10 500 tot en met 10 750	44,5	135
hoger dan 10 750 tot en met 11 000	45	137
hoger dan 11 000 tot en met 11 250	46	139
hoger dan 11 250 tot en met 11 500	46,5	141
hoger dan 11 500 tot en met 11 750	47,5	143
hoger dan 11 750 tot en met 12 000	48	145
hoger dan 12 000 tot en met 12 250	49	147
hoger dan 12 250 tot en met 12 500	49,5	149
hoger dan 12 500 tot en met 12 750	50,5	151
hoger dan 12 750 tot en met 13 000	51	153
hoger dan 13 000 tot en met 13 250	52	155
hoger dan 13 250 tot en met 13 500	52,5	157
hoger dan 13 500 tot en met 13 750	53,5	159
hoger dan 13 750 tot en met 14 000	54	161

diersoort	uitscheiding in kg/dier en per jaar	
	P ₂ O ₅	N
hoger dan 14 000 tot en met 14 250	55	163
hoger dan 14 250 tot en met 14 500	55,5	165
hoger dan 14 500 tot en met 14 750	56,5	167
hoger dan 14 750	57	169
vervangingsvee jonger dan 1 jaar	10	33
vervangingsvee van 1 tot 2 jaar	19,2	58
mestvee		
zoogkoeien	27	69
mestkalveren	3,6	10,5
runderen jonger dan 1 jaar	7	22,3
runderen van 1 tot 2 jaar	19,2	58
andere runderen	29,5	77
varkens		
biggen van 7 tot 20 kg	1,09	2,18
beren	13,19	25,19
zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg	13,19	25,19
andere varkens van 20 kg tot 110 kg	4,51	12,26
andere varkens van meer dan 110 kg	13,19	25,19
pluimvee		
legrassen		
legkippen	0,45	0,81
(groot)ouderdieren van legkippen	0,45	0,81
opfokpoeljen van legkippen	0,18	0,34
vleesrassen		
slachtkuikens	0,26	0,61
slachtkuiken ouderdieren	0,69	1,31
opfokpoeljen van slachtkuiken ouderdieren	0,26	0,52
struisvogels		
struisvogels fokdieren	9,8	18
struisvogels slachtdieren	4,5	8,6
struisvogels van 0 tot 3 maanden	1,7	3,5
kalkoenen		
kalkoenen slachtdieren	1,05	1,70
kalkoenen ouderdieren	1,47	2
ander pluimvee	0,19	0,24
paarden		
paarden van meer dan 600 kg	30	65
paarden en pony's van 200 tot 600 kg	21	50
paarden en pony's van minder dan 200 kg	12	35
andere diersoorten		
konijnen		
gesloten bedrijven per vrouwelijk konijn	3,91	7,22
vetmesterij per dier	0,368	0,621
kwekerij per volwassen dier	1,619	3,06
geiten en schapen		
geiten en schapen jonger dan 1 jaar	1,72	4,36
geiten en schapen ouder dan 1 jaar	4,14	10,5
nertsen		
gesloten bedrijven per moederdier	1,3	2,3

diersoort	uitscheiding in kg/dier en per jaar	
	P ₂ O ₅	N
vetmesterij per dier	0,4	0,7
kwekerij per volwassen dier	0,5	0,9

Richtwaarden voor de samenstelling en dichtheid van meststoffen

Mestsoort	Vorm	Richtwaarde samenstelling in kg/m ³		Dichtheid ton/m ³	Richtwaarde samenstelling in kg/ton	
		N (kg/m ³)	P ₂ O ₅ (kg/m ³)		N (kg/ton)	P ₂ O ₅ (kg/ton)
runderen	G	4,0	0,2	1,0	4,0	0,2
runderen	M	4,8	1,4	1,0	4,8	1,4
runderen	V	5,68	2,32	0,8	7,1	2,9
mestkalveren	M	3,0	1,3	1,0	3,0	1,3
zeugen en biggen	G	2,0	0,9	1,0	2,0	0,9
zeugen en biggen	M	3,2	1,4	1,0	3,2	1,4
zeugen en biggen	V	6,0	7,2	0,8	7,5	9,0
vleesvarkens	G	5,8	0,9	1,0	5,8	0,9
vleesvarkens	M	6,4	3,5	1,0	6,4	3,5
vleesvarkens	V	6,0	7,2	0,8	7,5	9,0
Biggen 7 – 20 kg	M	4,3	1,7	1,0	4,3	1,7
slachtkuikens (vanaf 2011)	V	13,6	7,1	0,5	27,1	14,1
leggen kooi – rechtstreekse mestafvoer	VV	18,2	11,4	0,8	22,7	14,3
leggen kooi – mestopslag in loods	VV	21,5	17,0	0,8	26,9	21,3
leggen kooi – mestopslag in loods	VD	18,9	17,1	0,6	31,5	28,5
leggen scharrel of volière	V	9,9	13,7	0,5	19,8	27,4
leggen ouderdier	V	9,9	13,7	0,5	19,8	27,4
opfok(poeljen) leggen kooi	VV	18,9	11,7	0,8	23,6	14,6
opfok(poeljen) leggen scharrel of volière	V	12,5	12,2	0,5	25	24,4
opfok(poeljen) slachtkuiken ouerdieren	VD	9,9	13,1	0,5	19,8	26,2
slachtkuiken ouerdieren	VD	12,5	19,1	0,6	20,9	31,8

Stikstofverliezen

In de onderstaande tabel staat per diersoort hoe het stikstofverlies wordt berekend voor de bepaling van de netto-stikstofuitscheiding. Die cijfers verschillen per diercategorie en per staltype. Voor pluimvee (legrassen) die gehouden worden in staltypes P-2.1, P-3.1, P-4.3, P-4.4, P-4.5 en P-4.6 zijn er stikstofverliescijfers per diercategorie, per staltype en per type opslag. De stikstofverliescijfers zijn ook terug te vinden op de website www.vlm.be. Klik bij 'Waterkwaliteit' door naar de startpagina van de Mestbank. Vervolgens klikt u door naar Land- en tuinbouwers > Mest: Dierlijke productie > [Stikstofverliezen](#).

Voor de **runderen**, uitgezonderd mestkalveren, wordt het stikstofverlies berekend op basis van de productie van vloeibare mest en stalmest. De berekening en een voorbeeld ervan vindt u onder de rubriek Rundvee - Procentuele verdeling van de mestproductie (p. 21). Voor mestkalveren wordt een stikstofverlies van 2,29 kg N/dier, jaar in rekening gebracht ongeacht het staltype. Voor alle andere dieren wordt daarnaast met vaste stikstofverliezen per diercategorie, per staltype (en eventueel per opslagtype) gerekend.

varkens	staltype	stikstofverliezen in kg/dier/ jaar
biggen tot 20 kg	traditioneel - mengmest	0,52
	traditioneel - stalmest	1,01
	emissiearm – mengmest – V-1.2, V-1.3, V-1.4, V-1.5 en V-1.6	0,26
vleesvarkens van minder dan 110 kg	traditioneel – mengmest	2,95
	traditioneel – stalmest	5,86
	emissiearm – mengmest: – V-4.1, V-4.2, V-4.3, V-4.4, V-4.5, V-4.6, V-4.7 en V-4.8	1,58
beren	traditioneel - mengmest	4,86
	traditioneel - stalmest	10,31
andere varkens van meer dan 110 kg	traditioneel – mengmest	3,79
	traditioneel – stalmest	5,28
	emissiearm – mengmest: – V-3.1, V-3.2, V-3.3, V-3.4, V-3.5, V-3.8, V-3.9, V-3.10, V-4.1, V-4.2, V-4.3, V-4.4, V-4.5, V-4.6, V-4.7 en V-4.8	2,67
	emissiearm – stalmest: – V-3.6 en V-3.7	4,15
zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg	traditioneel – mengmest	4,35
	traditioneel – stalmest	5,81
	emissiearm – mengmest: – V-2.1, V-2.2, V-2.3, V-2.4, V-2.5, V-2.6, V-3.1, V-3.2, V-3.3, V-3.4, V-3.5, V-3.8, V-3.9 en V-3.10	2,85
	emissiearm – stalmest : – V-3.6 en V-3.7	4,33

pluimvee	staltype	stikstofverliezen in kg/dier, jaar
legkippen en (groot) ouderdieren van legkippen	kooi, emissiearm, systeem P-3.2	0,158
	kooi, emissiearm, systeem P-3.3	0,198
	kooi, emissiearm, systeem P-3.1/1°, directe afvoer of max 2 weken in gesloten mestopslag of afgedekte container	0,158
	kooi, emissiearm, systeem P-3.1/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgedekte container	0,172
	kooi, emissiearm, systeem P-3.1/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,160
	kooi, emissiearm, systeem P-3.1/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,171
	kooi, emissiearm, systeem P-3.4	0,179
	kooi, emissiearm, systeem P-3.5	0,183
	kooi, overige staltypes legkippen en (groot)ouderdieren	0,213
	kooi, emissiearm, systeem P-3.6	0,199
	grondhuisvesting, emissiearm, systeem P-4.1, P-4.2, en P-4.7	0,238
	niet kooi, overige staltypes legkippen en (groot)ouderdieren	0,384
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.3/1°, directe afvoer of max 2 weken in gesloten container of afgedekte container	0,238
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.3/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgesloten container	0,251
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.3/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,240
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.3/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,249
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.4/1°, directe afvoer of max 2 weken in gesloten container of afgedekte container	0,190
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.4/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgesloten container	0,203

	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.4/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,192
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.4/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,201
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.5/1°, directe afvoer of max 2 weken in gesloten container of afgedekte container	0,212
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.5/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgesloten container	0,225
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.5/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,214
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.5/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,223
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.6/1°, directe afvoer of max 2 weken in gesloten container of afgedekte container	0,199
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.6/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgesloten container	0,212
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.6/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,201
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-4.6/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,210
opfokpoeljen legkippen	batterij, emissiearm, systeem P-1.1 en P-1.2	0,073
	batterij, emissiearm, systeem P-1.3	0,098
	batterij, emissiearm, systeem P-1.4	0,086
	batterij, emissiearm, systeem P-1.5	0,089
	batterij, overige staltypes opfokpoeljen legkippen	0,097
	grondhuisvesting, emissiearm, systeem P-2.2 en P-2.3	0,131
	grondhuisvesting, overige staltypes opfokpoeljenlegkippen	0,212
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-2.1/1°, directe afvoer of max 2 weken	0,123

	in gesloten container of afgedekte container	
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-2.1/2°, meer dan 2 weken in gesloten mestopslag of afgesloten container	0,137
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-2.1/3°, nabehandeling in droogtunnel met geperforeerde banden of platen	0,124
	volièrehuisvesting, emissiearm, systeem P-2.1/4°, nabehandeling in droogtunnel met dichte banden	0,135
slachtkuikens	grondhuisvesting – emissiearm systeem: P-6.1, P-6.2, P-6.3 (al dan niet in combinatie met P-6.6 of P-6.7) en P-6.8	0,135
	grondhuisvesting – emissiearm systeem: P-6.4 (al dan niet in combinatie met P-6.6 of P-6.7) en P-6.9	0,108
	etagesysteem – emissiearm systeem: P-6.5 (al dan niet in combinatie met P-6.6 of P-6.7)	0,107
	grondhuisvesting - emissiearm systeem: P-6.10	0,099
	Overige staltypes	0,173
opfokpoeljen slachtkuiken ouderdieren	grondhuisvesting - emissiearm systeem: P-7.1, P-7.2, P-7.3, P-7.4 en P-7.5	0,223
	Overige staltypes	0,315
slachtkuiken ouderdieren	grondhuisvesting - emissiearm systeem: P-5.1, P-5.2, P-5.3, P-5.4, P-5.5 en P-5.6	0,400
	overige staltypes	0,732
Kalkoenen slachtdieren	ongeacht het staltype	0,798
kalkoenen ouderdieren	ongeacht het staltype	0,766
struisvogel fokdieren	ongeacht het staltype	4,579
struisvogel slachtdieren	ongeacht het staltype	2,686
jonge struisvogels van 0 tot 3 maanden	ongeacht het staltype	0,737

Verklarende woordenlijst

Diercategorieën

Rundvee

De rundveebezetting wordt bepaald op basis van de gegevens die de Mestbank van DGZ krijgt. Hieruit berekent de Mestbank per beslag hoeveel dagen ieder rund tot een bepaalde diercategorie behoorde. Hieruit wordt dan de gemiddelde veebezetting bepaald. Hieronder vindt u een beschrijving per diercategorie:

- Vervangingsvee jonger dan 1 jaar: vrouwelijke dieren, jonger dan 1 jaar van het rastype melk of dubbeldoel, op een bedrijf met melkgift.
- Vervangingsvee van 1 tot 2 jaar: vrouwelijke dieren, tussen 1 en 2 jaar van het rastype melk of dubbeldoel, op een bedrijf met melkgift.
- Melkkoeien: vrouwelijke dieren ouder dan 2 jaar van het rastype melk of dubbeldoel op een bedrijf met melkgift. Vanaf de eerste kalving tot de laatste kalving op hetzelfde beslag plus één jaar is het rund een melkkoe. Na deze periode wordt de melkkoe een ander rund.
- Mestkalveren: dier met code mestkalf.
- Runderen jonger dan 1 jaar. Hierbij horen de volgende dieren:
 - mannelijke dieren jonger dan 1 jaar;
 - vrouwelijke dieren jonger dan 1 jaar van het rastype vlees;
 - vrouwelijke dieren jonger dan 1 jaar van het rastype melk of dubbeldoel van een bedrijf zonder melkgift.
- Runderen van 1 tot 2 jaar. Hierbij horen de volgende dieren:
 - mannelijke dieren tussen 1 en 2 jaar;
 - vrouwelijke dieren tussen 1 en 2 jaar van het rastype vlees;
 - vrouwelijke dieren tussen 1 en 2 jaar van het rastype melk of dubbeldoel van een bedrijf zonder melkgift.
- Zoogkoeien: vrouwelijke dieren ouder dan 2 jaar van het rastype vlees en vrouwelijke dieren ouder dan 2 jaar van het rastype melk of dubbeldoel op een bedrijf zonder melk. Vanaf de eerste kalving tot de laatste kalving op hetzelfde beslag plus één jaar is het rund een zoogkoe. Na deze periode wordt de zoogkoe een ander rund.
- Andere runderen: Hierbij horen de volgende dieren:
 - mannelijke dieren ouder dan 2 jaar;
 - vrouwelijke dieren ouder dan 2 jaar die (nog) niet gekalfd hebben op het beslag;
 - vrouwelijke dieren vanaf 1 jaar na de laatste kalving op hetzelfde beslag, of vanaf datum reform (afmesten);
 - (in feite = alle runderen ouder dan 2 jaar die geen melkkoe of zoogkoe zijn).

Varkens

- Biggen van 7 tot 20 kg: gespeende biggen tot 20 kg.
- Zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg: een zeug is een vrouwelijk varken dat na de eerste worp in productie wordt gehouden. Biggen die nog zogen, mogen bij de zeug worden gerekend en als één geheel worden beschouwd.
- Beren: mannelijke varkens die voor de reproductie zorgen.
- Andere varkens van 20 tot 110 kg: vleesvarkens tot 110 kg.
- Andere varkens van meer dan 110 kg: vleesvarkens van meer dan 110 kg en opfokzeugen (zeugen die nog niet geworpen hebben). De gedekte opfokzeugen moeten opgegeven worden bij de diersoort 'Andere varkens van meer dan 110 kg'. Als die opfokzeugen geworpen hebben, verschuiven ze naar de diersoort 'Zeugen, inclusief biggen van minder dan 7 kg'.

Pluimvee

- (Groot)ouderdieren: ouderdieren zijn de dieren die de eieren leggen voor de legkippen of slachtkuikens.
- Opfokpoeljen: legkippen of ouderdieren voor ze in productie worden genomen.
- Slachtkuikens: bv. piepkuikens, Mechelse Koekoeken, ...
- Ander pluimvee: fazanten, kwartels, eenden, patrijzen, duiven, ...

Paarden en pony's

Paarden en pony's worden aangegeven volgens hun gewicht. Spring- en renpaarden vallen meestal in de categorie van 200 tot 600 kg, terwijl trek- en boerenpaarden meestal meer dan 600 kg wegen.

Andere diersoorten

De aangifte van nertsen en konijnen hangt af van de bedrijfsvoering:

- Vetmesterij: de jonge dieren (lampreien of pups) worden aangekocht en afgemest. Alle op het bedrijf aanwezige dieren moeten aangegeven worden.
- Kwekerij: op dit bedrijf moeten alleen de volwassen dieren worden aangegeven, dus ook de volwassen mannelijke dieren. De gekweekte lampreien of pups moeten niet worden aangegeven.
- Gesloten bedrijven: op dat bedrijf moeten alle volwassen vrouwelijke dieren worden aangegeven.

Traditionele stallen met luchtwassysteem

S-1: Biologisch luchtwassysteem met 70 %

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de stalventilatielucht te behandelen in een biologisch luchtwassysteem. Het luchtwassysteem bestaat uit een filter (kolom met vulmateriaal) of uit een filterpakket dat continu vochtig wordt gehouden met een wasvloeistof en waar de uitgaande stalventilatielucht in tegenstroom, gelijkstroom of dwarsstroom door geleid wordt. Bij passage van de stalventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het luchtwassysteem verlaat. Bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden zetten de ammoniak om in nitriet en/of nitraat, waarna deze stoffen met het spuiwater worden afgevoerd.

S-2: Chemisch luchtwassysteem 70 %

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de stalventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Het luchtwassysteem bestaat uit een filter (kolom met vulmateriaal) of uit een filterpakket dat continu vochtig wordt gehouden met een wasvloeistof aangezuurd met zwavelzuur en waar de uitgaande stalventilatielucht in tegenstroom, gelijkstroom of dwarsstroom door geleid wordt. Bij passage van de stalventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Door toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof wordt de ammoniak gebonden als ammoniumsulfaat, waarna deze stof met het spuiwater wordt afgevoerd.

S-3: Bio-bed luchtbehandelingssysteem 70 %

Info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de stalventilatielucht te behandelen in een biologisch luchtzuiveringssysteem met hoge microbiële activiteit. Het luchtzuiveringssysteem bestaat uit een bed van biologisch vulmateriaal dat continu vochtig wordt gehouden en waar de uitgaande stalventilatielucht door geleid wordt. De ventilatielucht wordt eerst bevochtigd, waarbij stofafscheiding plaatsvindt. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtzuiveringssysteem wordt de ammoniak afgevangen en door bacteriën die zich op het vulmateriaal bevinden omgezet in nitriet en/of nitraat.

Combinatie van luchtwassystemen

De luchtwassystemen mogen gecombineerd worden met andere luchtwassystemen, zoals een biologisch of chemisch luchtwassysteem, een waterwasser of een biofilter, voor zoverre het gecombineerde luchtwassysteem ook een ammoniakemissiereductie van minstens 70 % realiseert. De eisen aan de uitvoering en de eisen aan de werking zoals bepaald voor elk van de luchtwassystemen blijven ook voor gecombineerde luchtwassystemen van toepassing.

Emissiearme stallen - varkens

1. Biggen

V-1.2: Ondiepe mestkelders met water- en mestkanaal

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak. Aan de voorkant van het hok bevindt zich een smal waterkanaal en aan de achterkant wordt de mest opgevangen in een breed mestkanaal, beide voorzien van een rooster met verhoogde mestdoorlaat.

V-1.3: Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een hellende mestband

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de mest en urine op te vangen op een mestband die zich onder de roosters bevindt. Omdat de mestband zowel in dwarsrichting als in lengterichting schuin is opgesteld, wordt de urine continu uit de stal afgevoerd. De mest wordt uit de stal verwijderd doordat de mestband minstens 10 keer per dag wordt afgedraaid.

V-1.4: Koeldekstelsysteem met 150 % koeloppervlak

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de mest boven in het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-1.5: Volledig rooster met water-en mestkanalen, eventueel voorzien van schuine putwand(en), emitterend mestoppervlak kleiner dan 0,10 m²

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak per dierplaats door het toepassen van water- en mestkanalen.

V-1.6: Gedeeltelijk rooster met een (water- en) mestkanaal, eventueel voorzien van schuine putwand(en)

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak per dierplaats door sturing van het mestgedrag en het eventueel toepassen van een waterkanaal en/of schuine putwand(en) in het mestkanaal.

2. Zeugen (incl. biggen tot spenen) in kraamstallen

V-2.1: Mestkanaal met mestafvoersysteem

info: ammoniakemissie wordt beperkt door de mest op te vangen in een mestkanaal onder de roosters en deze mest minstens eens per twee dagen d.m.v. een rioleringsysteem of ander van de lucht af te sluiten afvoersysteem uit de stal te verwijderen.

V-2.2: Ondiepe mestkelders met mest- en waterkanaal

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak. Onder de roosters wordt de ondiepe mestkelder door middel van een muurtje gesplitst in een waterkanaal met minimaal 0,05 m water en een mestkanaal onder de achterzijde van de zeug.

V-2.3: Schuiven in mestgoot

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak in het mestkanaal in combinatie met frequente mestafvoer en beperking van het contact tussen mest en urine. Het mestkanaal is voorzien van schuine wanden en een goot. Door meerdere schuiven wordt de mest van zowel de schuine wanden als in de goot frequent verwijderd.

V-2.4: Koeldekstelsysteem met 150 % koeloppervlak

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de laag mest bovenin het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-2.5: Mestbak onder kraamhok

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak tot maximaal 1,10 m² per dierplaats en het aanbrengen van een mestbak.

V-2.6: Mestpan met water- en mestkanaal onder kraamhok

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak tot maximaal 0,80 m² per dierplaats en het aanbrengen van een mestpan met water- en mestkanaal onder het kraamhok.

3. Zeugen in dek- en drachtstallen

V-3.1: Smalle mestkanalen met rooster met verhoogde mestdoorlaat (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)

info: dit systeem is alleen toegelaten voor het huisvesten van de zeugen in de periode van dekken tot 4 weken erna. De ammoniakemissie wordt beperkt door in de zeugenbox uitsluitend het vloergedeelte te onderkelderen waar de zeugen mesten en dit mestkanaal te voorzien van een rooster met verhoogde mestdoorlaat. De vloer tussen de rijen boxen is hetzij uitgevoerd als dichte vloer hetzij volledig uitgevoerd als rooster met daaronder een waterkanaal.

V-3.2: Mestkanaal met combinatierooster en frequente mestafvoer (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)

info: systeem is alleen toegelaten voor het huisvesten van de zeugen in de periode van dekken tot 4 weken erna. De ammoniakemissie wordt beperkt door de mest op te vangen in een mestkanaal onder de roosters en deze mest door middel van een rioleringssysteem of ander van de lucht af te sluiten afvoersysteem frequent uit de stal te verwijderen.

V-3.3: Koeldekstelsysteem met 115 % koeloppervlak

info: de ammoniakemissie uit de mest wordt beperkt door de laag mest bovenin het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-3.4: Koeldekstelsysteem met 135 % koeloppervlak

info: de ammoniakemissie uit de mest wordt beperkt door de laag mest bovenin het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-3.5: Groepshuisvestingsstelsysteem, zonder strobed en met schuine putwanden in het mestkanaal

info: De ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak

V-3.6: Rondlooptal met zeugenvoederstation en strobed

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door verkleining van het emitterend mestoppervlak door sturing van het mestgedrag en door het veranderen van de mestsamenstelling, doordat de zeugen stro opnemen. Dit wordt bereikt door een specifieke stalindeling die erop gericht is om de dagelijkse activiteiten van de zeugen zo ongestoord mogelijk te laten verlopen en door het toepassen van "mest- en stromanagement".

V-3.7: Zeugen in voederligbox op strobed

info: de verlaagde ammoniakemissie wordt bekomen door het opvangen van de mest in het stro en het regelmatig aanvullen en vervangen van het stro.

V-3.8: Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een conische mestband (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)

////////////////////////////////////

info: dit systeem is alleen toegelaten voor het huisvesten van de zeugen in de periode van dekken tot 4 weken erna. De ammoniakemissie wordt beperkt door de mest en urine op te vangen op een conische mestband die zich onder de roosters bevindt. Door de conische uitvoering van de mestband loopt de urine van de mestband af naar een onderliggende opslag terwijl de vaste mest blijft liggen op de mestband. De vaste mest wordt uit de stal verwijderd naar een gesloten opslag doordat de mestband 10 keer per etmaal wordt afgedraaid.

V-3.9: Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot en mestschraper in de dekstal

info: De ammoniakemissie wordt beperkt door een beperking van het contact tussen mest en urine (primaire mestscheiding) in het mestkanaal onder de roostervloeren en door een snelle verwijdering van mest en urine uit de stal. Het mestkanaal is uitgevoerd als een mestgoot met een hellende vloer en een onderliggende giergoot en is voorzien van een schraper. De hellende vloer van het mestkanaal zorgt voor een versnelde scheiding van urine en mest. De urine wordt afgevoerd via de giergoot. De mest wordt minstens 2 keer per dag uit de mestgoot verwijderd met de schraper.

V-3.10: Gescheiden afvoer van mest en urine door middel van een mest- en giergoot en mestschraper in de drachtstal

info: De ammoniakemissie wordt beperkt door een beperking van het contact tussen mest en urine (primaire mestscheiding) in het mestkanaal onder de roostervloeren en door een snelle verwijdering van mest en urine uit de stal. Het mestkanaal is uitgevoerd als een mestgoot met een hellende vloer en een onderliggende giergoot en is voorzien van een schraper. De hellende vloer van het mestkanaal zorgt voor een versnelde scheiding van urine en mest. De urine wordt afgevoerd via de giergoot. De mest wordt minstens 2 keer per dag uit de mestgoot verwijderd met de schraper.

4. Vleesvarkens

V-4.1: Mestopvang in en spoelen met beluchte mestvloeistof - hokoppervlak van 0,65 tot en met 0,80 m²

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de verse mest op te vangen in een vloeistoflaag van beluchte mest van circa 0,10 m. Het mengsel wordt minimaal 1 maal per drie dagen uit de stal verwijderd. Meteen daarna wordt opnieuw beluchte mest toegevoerd zodat continu een vloeistoflaag van circa 0,10 m aanwezig is.

V-4.2: Mestopvang in beluchte mest en vervanging hiervan via een rioleringssysteem of ander van de lucht af te sluiten afvoersysteem - hokoppervlak van 0,65 tot en met 0,80 m²

info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de verse mest op te vangen in een vloeistoflaag van beluchte mest van circa 0,10 m. Het mengsel wordt dagelijks door middel van een rioleringsysteem of ander van de lucht af te sluiten afvoersysteem uit de stal verwijderd. Meteen daarna wordt opnieuw beluchte mest toegevoerd zodat continu een vloeistoflaag van circa 0,10 m aanwezig is.

V-4.3: Koeldeksysteem met 170 % koeloppervlak en met rooster met verhoogde mestdoorlaat

info: de ammoniakemissie uit de mest wordt beperkt door de laag mest bovenin het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-4.4: Koeldekstelsysteem met 200 % koeloppervlak en met roosters met verhoogde mestdoorlaat, maximaal 0,80 m² emitterend mestoppervlak

info: de ammoniakemissie uit de mest wordt beperkt door de laag mest bovenin het mestkanaal te koelen met behulp van drijvende koelelementen. Als koelvloeistof wordt opgepompt grondwater gebruikt.

V-4.5: Koeldeksysteem 200 % koeloppervlak en met andere dan roosters met verhoogde mestdoorlaat

Emissiearme stallen - pluimvee

1. Opfokpoeljen van legkippen - kooi- of batterijsystemen

P-1.1: Mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten opslag.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door tweemaal per week de mest, die op mestbanden ligt, uit de stal te verwijderen.

P-1.2: Compactbatterij met afvoer naar een gesloten mestopslag (tweemaal per dag afvoer).

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door tweemaal per dag de geproduceerde mest uit de stal te verwijderen.

P-1.3: Mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door over de mest, die op mestbanden ligt, lucht te blazen. De mest wordt hierdoor droger en geeft minder ammoniakuitstoot.

P-1.4: Mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,4 m³ lucht per opfokken per uur; mestafdraaien per vijf werkdagen, de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55 %.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door over de mest, die op mestbanden ligt, continu voorverwarmde lucht van minimaal 17 °C te blazen. De mest wordt eenmaal per 5 dagen uit de stal afgevoerd en bevat dan minimaal 55 % droge stof. Dit stalsysteem is een verdere ontwikkeling van Systeem P-1.3 en wordt gekenmerkt door een lagere ammoniakuitstoot. Het aantal etages kan variëren per mestbandbatterij.

P-1.5: Mestbandbatterij met geforceerde mestdroging in combinatie met een droogtrommel en/of droogvloer.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door de verse mest op de mestbanden, die zich onder elke etage bevinden, te drogen met stallucht en die mest naar de bovenliggende droogtunnels en/of de droogvloer te transporteren, waar verdere droging plaatsvindt. De mest in de droogtunnels of droogvloer wordt gedroogd met stallucht.

2. Opfokpoeljen van legkippen - niet-kooisystemen

P-2.1: Volièreopfokhuisvesting, minimaal 50 % van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband.

Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages.

Info: de opfokhennen worden gehouden in een stal met geheel of gedeeltelijke strooiselvloeren en etages met roostervloeren. De mest van de roostervloer valt op de daaronder gelegen mestband en wordt al of niet gedroogd met lucht.

Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Directe afvoer van de mest of opslag gedurende maximaal 2 weken in gesloten mestopslag of afgedekte container;
- Opslag in een gesloten mestopslag of afgedekte container gedurende meer dan 2 weken;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met geperforeerde banden of platen;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met dichte banden.

P-2.2. Grondhuisvesting met mixluchtventilatie

Info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de mest-strooisellaag te drogen door middel van een mixluchtventilatiesysteem. De mixluchtventilatoren zorgen ervoor dat de warme lucht van boven uit de stal via kokers naar onderen wordt gebracht en in horizontale richting over het strooisel geblazen wordt. Het effect daarvan is een oppervlaktedroging waardoor de mest-strooisellaag sneller indroogt.

P-2.3. Grondhuisvesting met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren

Info: de ammoniakemissie wordt beperkt door de mest-strooisellaag te drogen en te verwarmen door middel van speciale warmteheaters en ventilatoren. Die zorgen ervoor dat er warme lucht van boven uit de stal naar onderen wordt gebracht. Vervolgens wordt die lucht opgewarmd door een warmtewisselaar die voorzien is van een ventilator (heater), en wordt ze horizontaal over de mest-strooisellaag geblazen. Door de stallucht te mengen wordt een gelijkmatige temperatuur in de hele stal bereikt. De mest-strooisellaag wordt gedroogd en de zware CO₂ wordt bij de dieren verdreven.

3. Legkippen incl. (groot)ouderdieren van legrassen - kooi- of batterijsystemen

P-3.1: Kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door tweemaal per week de mest, die op de mestbanden ligt, uit de stal te verwijderen.

Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Directe afvoer van de mest of opslag gedurende maximaal 2 weken in gesloten mestopslag of afgedekte container;
- Opslag in een gesloten mestopslag of afgedekte container gedurende meer dan 2 weken;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met geperforeerde banden of platen;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met dichte banden.

P-3.2: Kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) waarvan de natte mest tweemaal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een opslag.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door tweemaal per dag de geproduceerde mest uit de stal te verwijderen.

P-3.3: Kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor droge mest met geforceerde mestdroging.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door over de mest, die op mestbanden ligt, lucht te blazen. De mest wordt hierdoor droger en geeft minder ammoniakuitstoot.

P-3.4: Kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m³ lucht per dier en per uur. Mest afdraaien per vijf dagen: de mest heeft dan een drogestofgehalte van minimaal 55 %.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door over de mest, die op mestbanden ligt, continu voorverwarmde lucht van minimaal 17 °C te blazen. De mest wordt eenmaal per 5 dagen uit de stal afgevoerd en bevat dan minimaal 55 % droge stof. Dit stalsysteem is een verdere ontwikkeling van Systeem P-3.3, en wordt gekenmerkt door een lagere ammoniakuitstoot. Het aantal etages kan variëren.

P-3.5: Kooisysteem (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met mestbandbeluchting en droogtunnel.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door de verse mest op de mestbanden, die zich onder elke etage bevinden, te drogen met stallucht en deze mest naar de bovenliggende droogtunnels te transporteren, waar verdere droging plaatsvindt. De mest in de droogtunnels wordt gedroogd met stallucht.

P-3.6 Kooisysteem (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met dagelijkse afvoer naar droogtunnel met geforceerde mestdroging

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door elke dag de natte mest, die op de mestbanden ligt, uit de stal af te voeren naar een drooginstallatie. De mest in de drooginstallatie heeft binnen 48 uur een minimaal drogestofgehalte van 80%. Daarna wordt de mest afgevoerd naar een gesloten mestopslag of afgedekte container.

P-4.1: Grondhuisvesting met beluchting onder gedeeltelijk verhoogde roostervloer (perfosysteem).

P-4.2: Grondhuisvesting met mestbeluchting via buizen onder de roosters.

P-4.3: Volièrehuisvesting, minimaal 50 % van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband.

Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Opslag in een gesloten mestopslag of afgedekte container gedurende meer dan 2 weken;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met geperforeerde banden of platen;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met dichte banden.

P-4.6. Volièrehuisvesting, minimaal 55-60% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband met 0,7 m³ per dier per uur beluchting, mestbanden minstens eenmaal per week afdraaien, roosters minimaal in twee etages.

Info: de dieren worden gehouden in een stal met geheel of gedeeltelijke strooiselvloer en etages met roosters. De mest van de roosters valt op de daaronder gelegen mestband en wordt dan gedroogd met lucht.

Bij dit staltype horen volgende opslagtypes:

- Directe afvoer van de mest of opslag gedurende maximaal 2 weken in gesloten mestopslag of afgedekte container;
- Opslag in een gesloten mestopslag of afgedekte container gedurende meer dan 2 weken;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met geperforeerde banden of platen;
- Nabehandeling van de voorgedroogde mest in droogtunnel met dichte banden.

P-4.7. Grondhuisvesting met dagelijkse mestverwijdering door middel van een mestschuif onder de gedeeltelijk verhoogde roosters.

Info: de stal wordt voorzien van een betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los worden gehouden. Een gedeelte van de vloer is verhoogd en is voorzien van roosters met daaronder tijdelijke mestopvang op een gepolierde betonvloer. De ammoniakemissie wordt verminderd door de mest onder de roosters dagelijks te verwijderen met behulp van een goed aansluitende mestschuif op de gepolierde vloer. De mest wordt afgevoerd naar een gesloten mestopslag.

5. Slachtkuikenouderdieren

P-5.1: Groepskooi voorzien van mestband en geforceerde mestdroging.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door de mest op de mestbanden te drogen met voorverwarmde lucht en de mest op de mestbanden eenmaal per week af te voeren uit de stal.

P-5.2: Volièrehuisvesting met mestbeluchting.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door de mest op de mestbanden te drogen met voorverwarmde lucht en de mest op de mestbanden minimaal eenmaal per week af te voeren uit de stal.

P-5.3: Volièrehuisvesting met geforceerde mest- en strooiseldroging.

Info: de ammoniakuitstoot wordt beperkt door de mest op de mestbanden en op de strooiselvloer te drogen met voorverwarmde lucht en de mest op de mestbanden minimaal eenmaal per week af te voeren uit de stal.

P-5.4: Grondhuisvesting met mestbeluchting van bovenaf.

Info: stal voorzien van betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los worden gehouden. Een gedeelte van de vloer is verhoogd en voorzien van roosters met daaronder mestopslag. De ammoniakuitstoot wordt verminderd door het beluchten van de mest onder de roosters met lucht uit een warmtewisselaar of luchtmengkast.

P-5.5: Perfosysteem op gedeeltelijk verhoogde roostervloer.

Info: onder het roostergedeelte ligt minimaal 10 cm boven de keldervloer een geperforeerde schijnvloer. De ammoniakuitstoot wordt beperkt door van onder de schijnvloer continu lucht door de perforaties te blazen, waardoor de mest die boven op het rooster wordt gedeponeerd en op de schijnvloer valt, wordt gedroogd.

Info: stal voorzien van betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los worden gehouden. Een gedeelte van de vloer is verhoogd en voorzien van roosters met daaronder tijdelijke mestopvang op een gepolierde betonvloer. De ammoniakuitstoot wordt verminderd door het dagelijks verwijderen van de mest onder de roosters met behulp van een goed aansluitende mestschuif op de gepolierde vloer. De mest wordt afgevoerd naar een gesloten mestopslag.

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door de mest-strooisellaag te verwarmen waardoor ze droogt en de vorming van ammoniak wordt geremd. De koeling heeft tot doel de afbraak van urinezuur en eiwitten te remmen. De stal is voorzien van een betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los gehouden wordt. In de vloer zijn op een isolatielaag warmtewisselaars aangebracht voor de verwarming of koeling van de vloer en de mest-strooisellaag.

Bij uitvoeringen 1 en 2 wordt een gelijkmatige temperatuur in de hele stal bereikt door de stallucht te mengen. De mest-strooisellaag wordt gedroogd en de zware CO₂ wordt bij de dieren verdreven.

P-6.5. Etagesysteem met mestband en strooiseldroging

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door het drogen van de mest-strooisellaag door middel van een efficiënt ventilatiesysteem. Daarnaast wordt broei in de mest-strooisellaag voorkomen. De vleeskuikens worden gehouden in rijen met meerdere etages. Elke etage is voorzien van een mestband met daarop een laagje strooisel. Langs elke rij met etages is een luchtaanvoergang en een luchtafvoergang aanwezig. De verse lucht stroomt dwars door de rijen waarbij de lucht over het mest-strooiseloppervlak in elke etage wordt gestuurd.

P-6.6. Uitbroeden eieren en opfokken tot 13 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting

Info: De stalbeschrijving is gebaseerd op een uitbroed- en opfokfase in een etagestal en een vervolghuisvestingsfase in een emissiearm stalsysteem voor slachtkuikens binnen hetzelfde bedrijf:

- 1° De eieren worden ongeveer 3 dagen voor het uitkomen in het opfokgedeelte van de stal gebracht. Daar uitgekomen kuikens komen terecht op een mestband voorzien van strooisel. Daar is ook voer en drinkwater aanwezig. De kuikens blijven tot een leeftijd van maximaal 13 dagen in dit systeem. Daarna worden ze overgeplaatst naar emissiearm vervolghuisvestingsstelsel zoals beschreven onder Systeem P-6.1, Systeem P-6.2, Systeem P-6.3, Systeem P-6.4, Systeem P-6.5.
- 2° Terwijl oudere dieren in het vervolghuisvestingsgedeelte worden afgemest, kunnen in het uitbroed-opfokgedeelte weer nieuwe dieren opgezet worden.
- 3° Op het bedrijf is de helft van het aantal uitbroed- en opfokplaatsen aanwezig ten opzichte van het aantal vervolghuisvestingsplaatsen (het aantal dierplaatsen heeft een verhouding 1:2).
- 4° Het totaal aantal dierplaatsen op het bedrijf is de som van het aantal dierplaatsen in beide systemen.

P-6.7. Uitbroeden eieren en opfokken tot 19 dagen in etagestal en emissiearme vervolghuisvesting

Info: De stalbeschrijving is gebaseerd op een uitbroed- en opfokfase in een etagestal en een vervolghuisvestingsfase in een emissiearm stalsysteem voor slachtkuikens binnen hetzelfde bedrijf:

- 1° De eieren worden ongeveer 3 dagen voor het uitkomen in het opfokgedeelte van de stal gebracht. Daar uitgekomen kuikens komen terecht op een mestband voorzien van strooisel. Daar is ook voer en drinkwater aanwezig. De kuikens blijven tot een leeftijd van maximaal 19 dagen in dit systeem. Daarna worden ze overgeplaatst naar emissiearm vervolghuisvestingsstelsel zoals beschreven onder Systeem P-6.1, Systeem P-6.2, Systeem P-6.3, Systeem P-6.4, Systeem P-6.5.
- 2° Terwijl oudere dieren in het vervolghuisvestingsgedeelte worden afgemest, kunnen in het uitbroed-opfokgedeelte weer nieuwe dieren opgezet worden.
- 3° Op het bedrijf is de helft van het aantal uitbroed- en opfokplaatsen aanwezig ten opzichte van het aantal vervolghuisvestingsplaatsen (het aantal dierplaatsen heeft een verhouding 1:2)
- 4° Het totaal aantal dierplaatsen op het bedrijf is de som van het aantal dierplaatsen in beide systemen.

P-6.8 Stal met warmteheaters met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag.

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door de meststrooisellaag te drogen en te verwarmen met warmteheaters en continu draaiende circulatieventilatoren. De opgewarmde verse ventilatielucht wordt midden boven in de stal in één richting (bij lengteventilatie) of in twee richtingen (bij nokventilatie) uitgeblazen. Vervolgens wordt de lucht door circulatieventilatoren vermengd met warme lucht boven in de stal en naar één staluiteinde of beide staluiteinden gestuwd. Via de topgevelwand(en) wordt de lucht weer over de strooisellaag geleid. Door de stallucht te mengen wordt een gelijkmatige temperatuur in de hele stal bereikt. De meststrooisellaag wordt gedroogd en de CO₂ wordt bij de dieren verdreven.

Info: de ammoniakemissie wordt beperkt door het drogen en verwarmen van de mest-strooisellaag door middel van een warmtewisselaar en continu draaiende circulatieventilatoren. De warmtewisselaar zorgt ervoor dat warme ventilatielucht vanuit de stal verse lucht opwarmt. De opgewarmde verse ventilatielucht wordt in geval van nok- of combiventilatie midden bovenin de stal in twee richtingen uitgeblazen. Vervolgens wordt deze lucht door circulatieventilatoren vermengd met de warme lucht boven in de stal en naar de beide staluiteinden gestuwd. In geval van lengteventilatie wordt de opgewarmde verse ventilatielucht door circulatieventilatoren vermengd met de warme stallucht boven in de stal en naar het staluiteinde gedreven dat zich tegenover de ventilatoren bevindt. Via de topgevelwand(en) wordt de lucht terug over de strooisellaag geleid. Door het mengen van de stallucht wordt een gelijkmatige temperatuur in de gehele stal bereikt. De mest-strooisellaag wordt gedroogd en de zware CO₂ wordt bij de dieren verdreven.

Info: de ammoniakemissie wordt beperkt door het strooisel met warme lucht te drogen. Bij dit systeem wordt gebruikgemaakt van de thermische opstijging van warme lucht van de verwarmingsbuizen die aan de binnenkant van de zijmuren van de stal zijn geplaatst. De warmte van de buizen stijgt door de thermiek en beweegt zich samen met de binnenkomende lucht van de luchtinlaatventielen langs het plafond naar het midden van de stal. Daar komen de luchtstromen van beide kanten van de stal samen en bewegen naar omlaag en vervolgens weer naar de zijmuren. De opgewarmde lucht kan vocht opnemen dat uit het strooisel verdampt. Een deel van de stallucht wordt afgezogen zodat het verdampte vocht uit de stal direct wordt afgevoerd. Door de uniforme warmteafgifte van de warmtebuizen over het hele staloppervlak wordt een uniforme droging van het strooisel verkregen.

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door de mest-strooisellaag te verwarmen waardoor ze droogt en de vorming van ammoniak wordt geremd. De koeling heeft tot doel de afbraak van urinezuur en eiwitten te remmen. De stal is voorzien van een betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los gehouden wordt. In de vloer zijn op een isolatielaag warmtewisselaars aangebracht voor de verwarming of koeling van de vloer en de mest-strooisellaag.

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door het drogen en verwarmen van de mest-strooisellaag door middel van speciale warmteheaters en ventilatoren. Deze zorgen ervoor dat er warme lucht van boven uit de stal naar onderen wordt gebracht. Vervolgens wordt deze lucht opgewarmd door een warmtewisselaar voorzien van een ventilator (heater) en horizontaal over de mest-strooisellaag geblazen. Door het mengen van de stallucht wordt een gelijkmatige temperatuur in de gehele stal bereikt. De mest-strooisellaag wordt gedroogd en de zware CO₂ wordt bij de dieren verdreven.

Info: De ammoniakemissie wordt beperkt door het drogen en verwarmen van de mest-strooisellaag door middel van een warmtewisselaar en continu draaiende circulatieventilatoren. De warmtewisselaar zorgt

P-7.5 Stal met warmteheaters met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag